

DIALOGUES

IN

TELUGU AND ENGLISH,

WITH A

GRAMMATICAL ANALYSIS.

~~~~~  
SECOND EDITION.  
~~~~~

MADRAS:

PRINTED BY D. P. L. C. CONNOR, AT THE CHRISTIAN KNOWLEDGE
SOCIETY'S PRESS, CHURCH STREET, VEPEERY.

1853.

C. 111. 59.

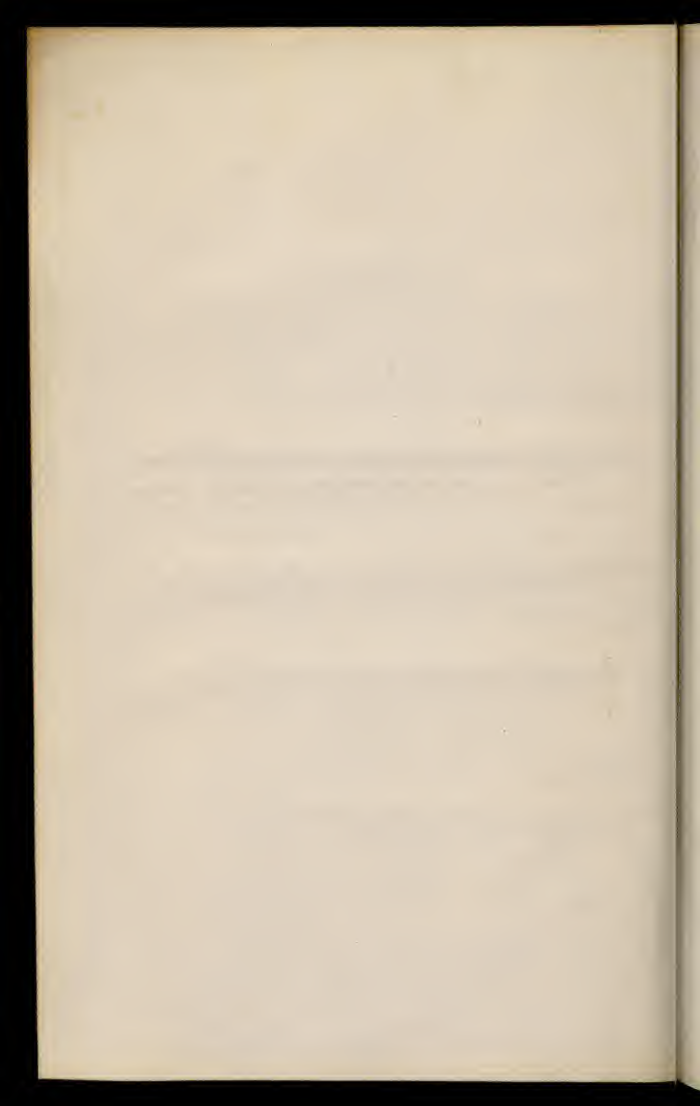

P R E F A C E.

These Dialogues having been found useful by beginners are now re-printed with a Grammatical Analysis, explaining the Telugu Phraseology. The same work has also been printed in Tamil and in Kannadi.

C. P. BROWN.

DIALOGUES

IN

ENGLISH AND TELUGU.

మొదటి పాఠము.

First Exercise.

- నేను యిది చదివి నాను. I have read this.
- మీరు యిది యెన్ని మాట్లు How often did you read it ?
చదివినారు.
- ప్రతి శబ్దమున్ను జ్ఞాపకానికి I read it until I remember-
వచ్చే వరకున్ను అది చది ed each word.
వినాను.
- మీరు అది యెత్తి వ్రాసి Have you written it out ?
నారా?
- యెత్తి వ్రాసినాను. Yes.
- యెత్తి వ్రాయలేదు. No.
- అది గుండ్రక్షరములుగా వ్రా I wrote it in round hand.
సినాను.
- గొలుసు అక్షరములను చద You will soon learn to
వడానకు మీరు త్వరగా read running hand.
నేచుకొందురు.
- గొలుసు అక్షరము లానగా What does running hand
యేమి ? mean ?
- వ్యవహార మందు ఉపయో The hand used in business.
గించే అక్షరములు.
- అచ్చు అక్షరములు వేరు Is that different from the
అదివేరా ? printed character ?

అవును; నిండా భేదమే. Yes; very different.
 చదివేటందుకు యేది సులభము? Which is easiest to read?

గుండ్రురము సులభమే గా Round hand is easiest; but
 ని, గొలుసు అక్షరము running hand is written
 మిక్కిలి వేగమునగా వ్రా more rapidly.
 సారు.

ANALYSIS.

The learner must provide himself with C. P. Brown's Telugu Dictionary and Grammar. In the following notes, Sanscrit words are marked with stars. P|| denotes Participle. (M) Middle voice. Ao. Aorist. The sign [A] denotes The Infinitive or "Root in A." L. Locative case. D. Dative, a'' e'' i'' o'' denote lengthened vowels. Rel. P|| relative participle. Neg. Negative.

మొదటి adj. First. పాఠము * A lesson n. s. of the 2d declension.

నేను Pronoun I. యిది this [thing] proximate pronoun for the accu.

దీన్ని it. చదివినాను I have read. 1st pers. sing. past tense of చదువుట to read. v. a. of the 1st Conjugation.

మీరు You; pronoun, nom. case, plu. of నీవు thou. ఎన్ని how many?

Interrogative adjective pronoun of అన్ని so many. చూడు nom. plu. of చూడు n. s. time. చదివినారు have you read? 2d pers. plu. past tense of చదువుట to read: but, the Interrogative pronoun ఎన్ని being prefixed, the sign of question is not used.

ప్రతి * Each, a particle. శబ్దము * n. s. a word. న్ను and; conjunc. in-

tensive. జ్ఞాపకానికి D. of జ్ఞాపకము * memory n. s. of the 2d. decl.

వచ్చే that comes. Rel. Ao. p|| of వచ్చుట to come v. n. of the 3d Conjug. వరకు adv. until. అది that [thing] remote pronoun nom. for the accu. దాన్ని it.

యెత్తి వ్రాసినారా Have you written (it) out? from యెత్తి past p|| of యెత్తుట to take and వ్రాసినారు you have written; 2d pers. plu. past tense of వ్రాయుట to write v. a. of the 2d Conjug. and యి the sign of question is added.

యెత్తి వ్రాశినాను *I wrote (it) out*; 1st pers. sing. past tense of యెత్తి వ్రాసుట v. a. *to transcribe*.

యెత్తి వ్రాయలేదు *[I] did not write [it] out*. Here లేదు 3d pers. sing. neg. Ao. of ఉండుట v. n. *to be* is added to the root in [A] of any verb to make it the neg. past tense.

గుండక్షరములు n. s. *Round hand*; from గుండు adj. *round* అక్షరము * n. s. a *letter, character, or writing*. గా as: this is an adverbial affix and is the [A] of అవుట *to become* v. n. of the 1st Conjug.

గాలుసు n. s. *A chain*. చదవడానకు *for reading, to read*. D. of చదవడము *reading*. [In Latin it would be ad legendum.] త్వరగా adv. *quickly*. నేర్చుకొందురు *you will learn*; 2d pers. plural Ao. of నేర్చుకొనుట [M] voice of నేర్చుట *to learn* v. a. of the 3d Conjug.

అనగా The adverbial form of అనుట *to say*; యేమి *What?* Interrogative pronoun.

వ్యవహారమందు *In business*; from వ్యవహారము * n. s. *business*, and అందు *In*; sign of the locative case. ఉపయోగించే *that is useful or applicable*; Ao. p|| of ఉపయోగించుట *to suit* v. n. of the 3d Conjug.

అచ్చు n. s. *Printing or a type*; 3d decl. వేరు adj. *different*. Here the sign of interrogation is understood. వేరా యే is added to denote question.

అవును *Yes; it becomes*; 3d pers. sing. Ao. of అవుట v. n. *to become* [like the Latin verb fieri, fit] నిండా adv. *much, fully*. This is the [A] of నిండుట v. n. *to be full*. భేదము * n. s. a *difference*; ఁ the intensive form.

చదివేటందుకు *For reading*; from చదివేటి the Ao. p|| of చదువుట v. a. *to read*; అందుకు the gerund; as in Latin [ad legendum]. యేది *which*. Interrogative pronoun. సులభము * adj. *easy*.

గాని Conjunction. but. మిక్కిలి adv. *much*. స్త్రీ and; conjunc. intensive. వ్రాస్తారు *they write*; 3d pers. plu. present tense of వ్రాయుట v. a. *to write*.

రెండో పాఠము.

Second Exercise.

మీరు నిన్న యింట్లో వుంటిరా? Were you at home yesterday?

వుంటిని. Yes.

లేదు. No.

దేశ మంతటానున్న తెలుగు అక్షరము పుకటే విధముగా వ్రాస్తున్నారా? Is the Telugu character written alike throughout the country?

లేదయ్యో; ఉదమటి దేశ మందు వ్రాశే వ్రాలు మోటుగా వుంటున్నది. No sir; in the western country the writing is rough.

యీభాష యెక్కడ బాగా మాట్లాడుతారు? Where do they speak this language best?

తూర్పు దేశమందు; యీదేశమునే యింగ్లీషు వారు పుత్తర దేశమని అంటారు. In the eastern districts; which the English call the north.

చెన్న ఉత్తమలో తెనుగు బాగా మాట్లాడుతున్నారా? Is it well spoken at Madras?

లేదయ్యో; అరవము కలుస్తున్నది. No sir: Tamil mixes with it.

ANALYSIS.

రెండు *Two*; cardinal numeral, neuter; రె changes this into an ordinal. నిన్న adv. *Yesterday*. యింట్లో L. of యిల్లు *a house*. n. s. of the third declension. వుంటిరా *were you?* here *తి* is added as an interrogation to ఉంటిరి *you were* 2d pers. plu. past tense of ఉండుట *To dwell*. v. n. of the 1st Conjug.

ఉంటిని *I was* ; 1st pers. sing. past tense of ఉండుట *To be*.

లేదు *No* ; 3d pers. sing. Neg. Aor. of ఉండుట.

దేశము * *Country*. n. s. of the 2d declension. అంతటా adv. *Everywhere*. నున్న Conjunction with an intensive force [as in Latin *Ubique*] తెలుగు *The Telugu language*. n. s. of the 3d decl. ఒకే one ; ē being added, makes it intensive *only one*. విధము * *manner, way*. nom. sing. of the 2d decl. వ్రాస్తున్నారు *Do they write?* third pers. plu. present tense of వ్రాయుట v. a. *to write* ; ã the mark of interrogation.

అయ్య Votive of అయ్య n. s. *Sir, father*. శీడమటి the infl. of శీడమర *the west* n. s. of the 3d decl. వ్రాసే *that writes* Ao. p|| of వ్రాయుట. వ్రాలు *writing, letters, the writing*. This is the nom. plu. There is no singular. మోటు adj. *rough*. ఉంటున్నది It is, 3d pers. sing. neuter, present tense of ఉండుట *to be*.

ఐ *This* : it is similar to the English article. భాష * *language* n. s. of the 3d declension : here the nom. is used for the accu. యెక్కడ adv. *where?* interrogative of అక్కడ *there* and ఇక్కడ *here*. బాగా adv. *well*. మాట్లాడుతారు *Do they speak?* 3d pers. plu. present tense of మాట్లాడుట *to speak*. v. a. of the 1st Conjug.

తూర్పు adj. *Eastern, of or belonging to the east*. యింగ్లీషు *English*, వారు *they*; nom. plu. of వాడు *a man*. పుత్రర adj. *Northern*. అని *saying* ; past p|| of అనుట *To say*. v. a. of the 1st Conjug. అంటారు *they say*, 3d pers. plu. present tense of అనుట.

చెన్నపట్నము *Madras*. n. s. of the 2d decl. తెలుగు n. s. *Telugu*. మాట్లాడుతున్నారు *they speak*; 3d pers. plu. present tense of మాట్లాడుట v. a. *to speak*.

అరవము n. s. *The language called Tamil*. కలుస్తున్నది *is mixed, unites*; 3d pers. sing. present tense of కలియుట v. n. *to be mixed*.

మూడో పాఠము.

Third Exercise.

నేను ముందుగా చదవ వలసి
నది యేమి? What shall I read first?

మొదట చదువు కొనే వారి
కి జాబులున్న సాధారణ
మైన కథలున్న సులభ
ముగా వుంటవి. Letters and common sto-
ries are easy for begin-
ners.

నీమలలో మేము బహుశః
మొదట కావ్యములారం
భిస్తున్నాము. In Europe (*Literally*, In
our country) we often
begin our studies with
poetry.

యిక్కడనున్న ఆ లాగే చే
స్తున్నారు. Here too they do likewise.

పిల్లకాయలు మొదట యే
మి చదువుతారు? What do children read
first?

సుమతి శతకము, భాస్కర
శతకము, మొదలైనవి. The verses of Sumati,
Bhascara, and others.

నేను చెప్పేది మీకు తెలు
స్తున్నదా? Do you understand me?

తెలుస్తున్నది. Yes.

తెలియ లేదు. No.*

విన్నావా? Dost thou hear?

చూచినారా? Do you see?

జ్ఞాపకము వున్నదా? Do you recollect?

జ్ఞాపకము వున్నది. Yes.

జ్ఞాపకము లేదు. No.

* The replies *yes* and *no* are in these dialogues used together to illustrate the peculiar idiom of the language. In the present instance, the replies literally mean There is memory; and, There is not memory.

అది నాకు బాగా తెలుసును. I know it well.

అది నాకు బాగా తెలియదు. I do not know it well.

అది నాకు బాగా తెలుస్తున్నది. I perceive it clearly.

అది నాకు బాగా తెలియలేదు. I do not perceive it clearly.

ANALYSIS.

మూడో *Third*; the ordinal numeral; from మూడు *three*; cardinal. ముందుగా *adv. At first*. చదవవలసినది *that which is necessary to read*, చదవ infinitive in [A] of చదువుట *to read*; and వలసినది *must*; 3d pers. neuter sing. past tense from వలయుట a defective verb.

మొదట *At first*, L. of the noun మొదలు *the beginning*. చదువుకొనే *reading*; Ao. p|| of చదువుకొనుట the middle voice of చదువుట *to read*. వారికి *to them*, Dative plu. of the pronoun వాడు *he*. జాబులు *letters*; nom. plu. of జాబు *a letter* n. s. of the 3d decl. సాధారణమైన *adj. common*. Here the word విన which is the past Rel. P|| of అవుట *to become* is added to సాధారణము. కథలు *nom. plu. of కథ* a story* n. s. of the 3d decl. వుంటవి *they are*, instead of వుండున్నవి 3d pers. neuter plu. present tense of ఉండుట.

ఓషలో *In Europe*. Local ablative of ఓష *Europe or a country* in general. మేము *We*; nom. plu. of the pronoun నేను *I*. బహుశః* *adv. for the most part*. కావ్యము * *n. s. a poem*. ఆరంభిస్తున్నాము *we begin*; 1st pers. plu. present tense of ఆరంభించుట *to begin*. v. a. of the 3d Conjug.

యిక్కడ *Here*; a defective noun: this is the proximate of అక్కడ *there*, to which the affix నున్న denoting *and, too*, is added. ఆలాగే *in that very manner*. n. s. ఆ *that* లాగు *manner*; the emphatic sign ē being added. చేస్తున్నారు *they do*; 3d pers. plu. present tense of చేయుట *to do* v. a. of the 2d Conjug.

పిల్లకాయలు *Children* ; nom. plu. of పిల్లకాయ *a child*. చదువుతారు *they read* ; 3d pers. plu. present tense of చదువుట *to read*. సుమతీశతకము n. s. *the name of a certain book*. మొదలయినవి *and other things* ; from మొదలు n. s. *the beginning*, విన that became Rel. past pl of అవుట *to become* ; which is used as an affix meaning *the rest* ; and అవి *they* ; neuter nom. plu. of the pronoun అది *that* [*thing*.]

చెప్పేది *That which* [I] *say*, the infinitive ending in ఏది of చెప్పట *to say or tell*. మికు *to you* ; D. plu. of నీవు pronoun, *thou*. తెలుస్తూన్నదా *is it known?* 3d pers. sing. present tense of తెలియుట *to be known or understood* v. n. of the 2d Conjug.

తెలియలేదు *It is not known*, from తెలియ the [A.] of తెలియుట.

విన్నావా *Didst thou hear?* Here విన్నావు is the 2d pers. sing. past tense of వినుట v. a. *to hear*.

చూచినారా *Did you see?* 2d pers. plu. past tense of చూచుట *to see* v. a. of the 3d Conjug.

నాకు *To me* ; the D. sign of నేను I. తెలుసును *it is known*, 3d pers. sing. Ao. of తెలియుట, governing the Dative.

నాలుగో పాఠము.

Fourth Exercise.

అదుగో చంద్రుడు ఉదయ See, the moon is rising.*
మూతున్నాడు.

నేడు వెన్నెల బాగా కాస్తు The moonlight is very
స్పది. bright to-night.

అయ్యా, మీరు యిక్కడికి Sir, When did you arrive
యెప్పుడు వచ్చి చేరినారు? here?

నిన్న సాయంకాలము వచ్చి I arrived yesterday even-
చేరినాను. ing.

హరి దగ్గర నాడేరా వే I desired that my tent
యుమని వుత్తరువు చేసి should be pitched near
నాను. the village.

* Chandrudu is a masculine name, answering to Adonis, regent of the moon.

రేళు సాయంకాలము గుఱా Strike the tent to-morrow evening.
రము తీసివెయ్యి.

అయ్యా, వేటకు పోవలె Sir, do you intend to hunt?
నని వున్నారా?

అవును; యిక్కడ నిండా Yes; I hear that there are many foxes here.
నక్కలు కలవని విన్నాను.

ఎవరైనా వేరే దొరలు Are other gentlemen coming?
వస్తారా?

నేటి రాత్రికి నలుగురు వత్తు I expect four to-night.
రని వున్నాను.

రాత్రి భోజనమునకు వత్తు Will they come to supper?
రా?

వత్తురు. Yes.

రారు. No.

మీరు త్వరగా యేల వచ్చి Why did you not arrive sooner?
చేరలేదు?

అయ్యా నేను బయలుదేరే Sir, as I was setting out,
టప్పుటికి నాకు మైక తొం I met with an accident.
దర సంభవించినది.

అదేమిటి? What was that?

ఒక బోయి పడి గాయము One of the bearers fell down and was hurt.
తగిలినది.

వాడికి మెటువంటి గాయ How was he hurt?
ము తగిలినది?

వాడి మోకాలు కొట్టుక His knee was bruised.
పోయినది.

అందుకు మీరు యేమి చే What did you do for it?
స్తరి?

ఆ పూరి వైద్యుడు పో The village doctor was
 తూవుండెను. ఆయన దా passing by and he did
 నికి కావలసిన వైద్యము what was necessary. The
 చేసినాడు. వాడికి నిండా man was in great pain.
 సెప్పిగా వుండెను.

ANALYSIS.

నాలుగో *The fourth*; the ordinal numeral, from నాలుగు *four*, a cardinal numeral.

అదుగో interj. *Lo! Behold!* చంద్రుడు * Name of Adonis, the god of the moon and of beauty; masc. noun of the 1st decl. ఉదయ మవుతున్నాడు *is rising*; 3d person sing. masc. present tense, from ఉదయము * *rising* and అవుట *to become*.

నేడు adv. *To-day* వెన్నెల n. s. *moon-light*, of the 3d decl. కాస్తున్నది *shines*; 3d pers. sing. neuter present tense of కాచుట v. n. *to shine*.

యిక్కడికి *To this place*. D. of the adv. యిక్కడ. యెప్పుడు adv. *when?* వచ్చి *having come*; past p|| of వచ్చుట v. n. *to come*. చేరినారు *Did you arrive?* 2d pers. plu. past tense of చేరుట *to arrive*. v. n. of the 1st Conjug.

సాయంకాలము * *In the evening*. Here the nominative is used with the sense of an adverb. చేరినాను *I arrived*; 1st pers. sing. past tense of చేరుట.

పూరి infl. sing. of పూరు *A village* n. s. of the 3d decl. దగ్గర adv. *near*. నా *my*; Genitive of the pronoun నేను *I*. డేరా n. s. *a tent* (Hindustani word) Here the nom. is used for the accu.

వేయమని *That you should pitch*; from వేయుము; 2d pers. sing. imperative of వేయుట v. a. *to throw, to pitch, to cast* and అని past p|| of అనుట v. n. *to say*. ఉత్తరువు * *an order* n. s. of the 3d decl. చేసినాను *I made*; 1st pers. sing. past tense of చేయుట v. a. *to make*.

రేపు adv. *To-morrow*. తీసివెయ్యి *strike* ; imperative 2d person sing. compound of తీసి past p|| of తీయుట v. a. *to take* and వెయ్యి the imperative sing. of వేయుట.

వేటకు *For a hunt* ; D. of వేట n. s. *a hunt*. పోవలెనని *saying I must go* ; compd. of పో for పోవ the infinitive in (A) of పోవుట v. n. *to go* : to which వలెను *must*, a defective verb is added : and అని *saying*. ఉన్నారా *are you?* from ఉన్నారు *you are* ; 2d pers. plu. past tense of ఉండుట v. n. *to be*.

నక్కలు nom. plu. of నక్క n. s. *a fox*. కలవు *there are* ; 3d pers. plu. neuter. Ao. of కలుగుట v. n. *to be*. విన్నాను *I heard* ; 1st pers. sing. past tense of వినుట v. a. *to hear*.

యెవరయినా *Any one soever* : from యెవరు nom. plu. of యెవడు Interrogative pron. *who?* అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, used to denote *if it be so, or*. వేరే adj. *other*. యీరలు *gentlemen* ; nom. plu. of యీర n. s. of the 3d decl. వస్తారా *do they come?* 3d person plu. present tense of వచ్చుట *to come* v. n. of the 3d conjug. The last vowel *ā* denotes question.

నేటి *Of to-day* ; gen. of the adv. నేడు *to-day*. రాత్రికి *to night* ; D. of రాత్రి n. s. *the night*. నలుగురు *four men* ; masc. and fem. numeral of నాలుగు neuter. వత్తురు *will come* ; 3d pers. plu. Ao. of వచ్చుట. ఉన్నాను *I am* ; 1st pers. sing. present tense of ఉండుట *to be*.

రాత్రిభోజనమునకు * *For supper* : compd. of రాత్రి n. s. *night* and భోజనమునకు the D. of భోజనము * *food or eating* ; n. s. of the 2d decl. రారు *will not come* ; 3d pers. plu. Neg. Ao. of వచ్చుట.

మేల *How?* an interrogation. చేరలేదు *did not arrive* ; past neg. of చేరుట v. n. *to arrive*.

బయలుచేరేటప్పటికి *When I set out* : compd. of బయలుచేరేటి for బయలుచేరే Rel. Ao. p|| of బయలుచేరుట v. n. *to set out* : and అప్పుటికి *at that time*. D. of the adv. అప్పుడు *then*. ఒక one, numeral. తొందర *trouble* n. s. of the 3d decl. సంభవించినది * *happened* ; 3d pers. sing. neuter past tense of సంభవించుట * *to happen* v. n. of the 3d conjug.

మేమిటి *What?* an interrogative defective pron. పోయి a *palanqueen-bearer* n. s. of the 3d decl. పడి *having fallen*; past p|| of పడుట v. n. *to fall*. గాయము n. s. *wound*. తగిలినది *was inflicted*; 3d pers. sing. neuter past tense of తగులుట v. n. *to touch or hit*.

వాడికి *To him* D. of the pron. వాడు *he*. యెటువంటి *what kind of?* an interrogative particle.

వాడి *His*; G. of the pron. వాడు *he*. మోకాలు *knee* n. s. of the 3d decl. కొట్టుకపోయినది *was bruised*; from కొట్టుక irregular past p|| ending in UKA of కొట్టుకొనుట (M) of కొట్టుట v. a. *to beat*, and పోయినది is gone; 3d pers. neut. sing. past tense of పోవుట v. n. *to go*. అందుకు *Thereto, thereof*; D. of the adv. అందు *there*. చేస్తీరి *did you make?* 2d person plu. past tense of చేయుట v. a. *to make*.

వైద్యుడు * n. s. *A doctor*. పోతూ *going*: present p|| of పోవుట *to go*. వుండెను *was*; 3d pers. sing. past tense of వుండుట. ఆయన *he*; honorific demonstrative remote pronoun. దానికి *to it*; D. of the pron. అది *that*. కావలసిన *that was necessary*; Rel. past p|| from కా the root in A of అవుట v. n. *to become*, with వలసిన *must*, a defective verb. వైద్యము * n. s. *doctoring*. చేసినాడు *he made*; 3d pers. sing. masc. past tense of చేయుట.

సెప్పిగా *adv. Painfully*; from సెప్పి n. s. *pain* and గా the adverbial affix.

అయిదో పాఠము.

Fifth Exercise.

అయ్యారా దొరలు వచ్చి చేరినారు. Sir, the gentlemen have arrived.

పెద్ద నల్ల కుక్కను తీసుకొని రా? Bring the large black dog.

ఎర్ర కుక్కనున్న తెల్ల కుక్కనున్న తెప్పించు. Send for the brown dog and the white one.

కడమ కుక్కలు ఊమముగా వచ్చి చేరిననా? Have the rest of the dogs arrived safe?

- చేరినవి అయ్య, సిండా Yes sir; they are much
అలిసి పున్నవి. tired.
- ఇంత కొంచెము దూరము How could they be tired
నడవడములో అవి యె in such a short walk?
ట్లా అలిసినవి?
- నా తుపాకీ తే. Bring my gun.
- అది సిండా మురికిగా పు It is very dirty.
న్నది.
- అయ్య దాన్ని తమరే తు Sir, you said you would
డుస్తామని చెప్పి వుంటిరి. clean it yourself.
- మంచిది. Very well.
- వేళ్ళిట్లు కావలెను. I want hot water.
- నా బూట్సులు * యెక్కడ? Where are my boots?
- ఈ కర్ర విరిగి పోయినది. This stick is broken.
- కొత్తది తెప్పించు. Get a new one.
- నా పాత కత్తినిన్ని చిన్న Bring my old knife and the
సుత్తెనున్ను తే. small hammer.
- వడ్లవాణ్ణి పిలువు. Call the carpenter.
- వాడు వడ్లవాడు కాదు. That man is not the car-
penter.
- నాకు పుక యివళు చీల కా I want a nail.
వలెను.
- యెక్కడ కరమలవాడు లేడు. The smith is not here.
- వాడు వడ్లవాడు. That man is the carpenter.
- నేను యిప్పుడు పోయి కుక్క Now I will go and look at
లను చూస్తాను. the dogs.

* Here and in some other places we use Hindustani or English words for want of Native expressions. But these are perfectly well known to the Native Telugus.

- అయ్య సుర్రానికి నిలిచే Sir, the horse has no place
 టందుకు చోటు లేదు. to stand in.
- చింత లేదు వషము రా Never mind: it is not go-
 దు. ing to rain.
- నిన్న రాత్రి వాన కురిశిన They say it rained last
 దట. night.
- అది వినడానకు నాకు శం I am glad to hear it.
 తోషముగా వున్నది.
- రాత్రి నిండా పుక్తగా వుండెను. Last night it was very hot.
- ఇప్పుడు కాస్త చల్లగా వున్నది. It is pretty cool now.
- తెల్లవార వచ్చినట్లున్నది. It is hardly day-light.
- కొండ తిరిగి పోదాము. Let us go round the hill.
- అదుగో మెక నక్తపోతున్నది. There goes a fox.
- అదుగో మెక కామిలేడి There goes a florikin.
- ఖట్ట పోతూ వున్నది.
- అదుగో మెక జింకల గుండు There is a herd of deer.
- శు వున్నది.
- అవి యెనుములకై పోతున్నవి. They are going towards the
 buffaloes.
- అవి తోపు గుండా పోతున్నవి. They are going through
 the (tope) grove.
- కౌజులను చూడు. Look at the partridges.
- ఇదుగో మెక కణుజు వున్నది. There is an elk.

ఈ కుక్కలు నిండా పుల్లా The dogs are very fresh.

సముగా వున్నవి.

ఈ కుక్కకుంటేటట్టు వున్నది This dog seems lame.

ది.

నా గుర్రపువాడు అలిసి వు My horsekeeper is tired.

న్నాడు.

సూర్యోదయ మవుతున్నది. The sun is rising.

పొద్దు పొడుస్తున్నది.

ఇంకా కొంచెము నేపటికి It will be very hot soon.

యెండ నిండా తీక్ష్ణము

గా వుండును.

మనము మళ్లుకొందాము. Let us return.

ఇంటికి పోవడములో దారి Going home the way seems

దూరమనిపిస్తున్నది. long.

ఆ గుర్రమునకు యేమి చె How that horse sweats!

మట పట్టుతున్నది!

ఆ నేల నెమలిపట్టుచు నా Bring me that "bastard

వద్దికి తీసుకొని రా? florikin."*

ANALYSIS.

అయిదో *Fifth*; ordinal numeral of అయిదు *five*, cardinal numeral.

పెద్ద adj. *Great*. నల్ల adj. *black*. కుక్కను accu. sing. of కుక్క n. s. *a dog*. 3d decl. తీసుకొని *having taken*; past pl of తీసుకొనుట v. a. *to take*. రా *come thou*; imperative sing. of వచ్చుట v. n. *to come*.

* The Nela Nemili, a game bird peculiar to Southern India.

యెర్ర adj. *Red*. తెల్ల adj. *white*. తెప్పించు *cause to be brought*; imperative sing. of తెప్పించుట the causal voice of తెచ్చుట v. a. *to bring*.

కడను adj. *The remaining*. డేనుముగా * adv. *safely*; from డేనుము * n. s. *safety*.

అలిసి *Being tired*; past p|| of అలియుట v. n. *to be tired*. వున్నది *they are*; 3d pers. plu. neut. present tense of ఉండుట.

యంత adv. *So much*. కొంచెము adv. *a little*. దూరము *distance*. n. s. of the 2d decl. నడవడములో *in walking*; loc. case of నడవడము infinitive of నడుచుట *to walk* v. n. of the 3d conjugation. 'అవి *they*; nom. plu. of the pronoun అది *that*. యెట్లా adv. *how?* this is the interrogative of అట్లా *so* and యిట్లా *this way*. అలిసినవి *are tired*; 3d pers. plu. neut. past tense of అలియుట.

కుపాకి n. s. *A gun*. తే *bring thou*; imperative sing. of తెచ్చుట v. a. *to bring*.

మరికిగా adv. *dirtyly*; from మరికి n. s. *dirt*.

దాన్ని *it*; accu. sing. of అది pronoun *that*. తమరే *yourself*; nom. plu. of తాను *he*; but this word is used as an honorific term to the second person and ె the intensive. తుడుస్తాము *we will wipe or clean*; 1st pers. plu. present tense (here used with a future sense) of తుడుచుట v. a. *to clean*. చెప్పి. past p|| of చెప్పుట *to tell* v. a. of the 1st conjug. వుంటిరి *you were*; 2d. pers. plu. past tense of వుండుట.

మంచిది *Very well*; from మంచి adj. *good* and ది for అది *that*, the pron. వేళ్ళీళ్లు *Hot water*; from వేడి adj. *hot* and నీళ్లు nom. plu. of నీరు n. s. *water*.

బూట్సులు *Boots*; nom. plu. of the English word.

కర్ర n. s. *A stick*. విరిగి *being broken*; past participle of విరుగుట v. n. *to break*.

కొత్తది n. s. *A new one*; from కొత్త adj. *new* and అది pron. *that*.

పాత adj. *Old*. కత్తి n. s. *a knife*; the nominative is used instead of the accu. సుత్తె n. s. *a hammer*.

వడ్లవాణ్ని accu. of వడ్లవాడు *A carpenter*. పిలుచు *call thou* ; 2d pers. sing. imperative of పిలుచుట *to call* v. a. of the 3d conjug.

కాదు *He is not* ; 3d pers. sing. masc. negative Ao. of అవుట v. n. *to become*.

యిసకు G. of యిసుము n. s. *iron*. చీల *a nail*, n. s. of the 3d decl.

కరకులవాడు n. s. *An iron-smith* : lit. a man of the Karamala-caste. లేదు *is not here* ; 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of వుండుట v. n. *to be*. యిప్పుడు adv. *Now* ; this is the proximate of అప్పుడు *then*. పోయి *having gone* ; past p|| of పోవుట v. n. *to go*. చూస్తాను *I will see* ; 1st pers. sing. present tense of చూచుట v. a. *to see*.

గుర్రానికి D. sing. of గుర్రము n. s. *a horse*. నిలిచేటందుకు *for standing* ; from నిలిచేటి Ao. p|| of నిలుచుట v. n. *to stand* and అందుకు *thereto*, the D. of the adverb అందు *there*. చోటు n. s. *place*, of the 3d declen. లేదు *is not*. 3d pers. sing. neut. of the neg. Ao. of వుండుట. చింత* n. s. *Sorrow* : లేదు *is not*. చింతలేదు *is a phrase meaning no matter*. వషణము * n. s. *rain*. రాదు *will not come* ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*.

వాన n. s. *Rain*. కురిసినదట *they say it rained* ; from కురిసినది 3d pers. sing. neuter past tense of కురియుట v. n. *to rain* and అట a particle signifying *they say* contracted for అంటారు.

వినిపానకు *For hearing or to hear* D. of వినిపానము Root in DAM. ఉంతోపముగా adv. *agreeably, delightfully*, from ఉంతోపము * n. s. *pleasure*.

చుక్కగా adv. *Sultrily* ; from చుక్క n. s. *heat* and గా the adverbial affix.

కాస్తా adv. *a little*. చల్లగా adv. *coolily*.

తెల్లవార The root in (A) of తెల్లవారుట v. n. *to dawn*. వచ్చిన past Rel. p|| of వచ్చుట, with the affix అట్టు so as. ఇస్తుంది *it is* ; 3d pers. sing. neuter present tense of వుండుట.

కొండ n. s. *A hill* : here the nominative is used for the accu. తిరిగి *having gone round* ; past p|| of తిరుగుట v. n. *to turn or to go round*. పోదాము *let us go* ; 1st pers. plu. imperative of పోవుట.

పోతున్నది *Is going* ; 3d pers. sing. neut. present tense of పోవుట.

కామి లేడిపిట్ట n. s. *Florikin*.

జింకల G. plu. of జింక n. s. *a deer*. గుంపు n. s. *a herd*.

యెనుముల కై *towards the female buffaloes*, from యెనుముల G. plu. of యెనుము n. s. *a female buffalo* and the affix కై means *towards*.

పోతున్నవి *are going* ; 3d pers. plu. neut. present tense of పోవుట.

తోపు H. n. s. *A grove*. గుండా post pos. *through*.

కొజులను accu. plu. of కొజు n. s. *a partridge*. చూడు *see* ; imperative. 2d pers. sing. of చూచుట v. a. *to see*.

యిదుగో interjec. *Look here*. కణజు n. s. *an elk*.

పుల్లాసముగా * adv. *Delightedly* ; from పుల్లాసము * n. s. *delight*.

కుంపేటట్టు *So as to lame*, from కుంపేటి Ao. p|| of కుంటుట v. n. *to limp* and అట్టు *so as* ; an indeclinable particle.

గుర్రపువాడు n. s. *A horse-keeper* ; from గుర్రపు G. sing. of గుర్రము n. s. *a horse* and వాడు n. s. *a man or person*.

సూర్యోదయము *The rising of the sun* : from సూర్య * n. s. *the sun* and పుడయము * n. s. *rising*. అవుతున్నది *it is becoming* ; 3d pers. sing. neut. present tense of అవుట.

పొద్దు n. s. *The sun*. పొడుస్తున్నది *it rises* ; 3d pers. sing. neut. present tense of పొడుచుట v. n. *to rise*, of the 2d conjug.

యింకా adv. *More*. సేచటికి *in time* ; D. sing. of సేపు n. s. *time*. యెండ n. s. *sun-shine*. తీక్షణముగా adv. *holly, fiercely* ; from తీక్షణము * n. s. *heat*. ఉండును *it will be* ; 3d pers. sing. Ao. of వుండుట.

మనము pron. *We*, nom. plu. of నేను *I* including the person addressed *you and I*. మళ్లుకొందాము *Let us turn back or return* ; 1st pers. plu. imperative of the v. n. మళ్లుకొనుట (M.) of మళ్లుట v. n. *to turn*.

ఇంటికి D. of ఇల్లు n. s. *a house*. పోవడములో *in going* ; Loc. case of పోవడము Root in DAM of పోవుట. దారి n. s. *way*. దూరము n. s. *distance*. అనిపిస్తున్నది *it appears* ; 3d pers. sing. neuter present tense of అనిపించుట v. n. *to appear*.

చెమటశుట్టుతున్నది *There is a sweat*, from చెమట n. s. *sweat* and శుట్టుతున్నది *it holds*; 3d pers. sing. neuter present tense of శుట్టుట v. n. *to hold*.

నేలనెమలిపిట్టను accu. sing. of నేలనెమలిపిట్ట n. s. *a bird called Bastard florikin*. నావద్దికి *to me*, from నా the G. of the pron. నేను *I* and వద్దికి the D. of the adverb వద్ద *near*.

ఆరో పాఠము.

Sixth Exercise.

అవిగో మూడు యేనుగలు There go three elephants
న్న నాలుగు లోటిపటలు and four camels.

న్న పోతున్నవి.

అవి దేరాలను మోసుక They are carrying tents.
పోతున్నవి.

ఆ పెద్ద దాన్ని చూడు. Look at the large one.

కదమ వాటికన్న అది పైక He seems a foot taller than
అడుగు పొడుగుగా అగు the rest.
ఉడుతున్నది.

ఈ యేనుగలు యిక్కడ యెం What are these elephants
దుకు వున్నవి. doing here?

దండుతో కూడా పోతు They are accompanying
న్నవి. the troops.

పటాలము సమీపిస్తున్నది. The regiment is approach-
ing.

ఆ వాద్యము నీకు విసవస్తు Do you hear the band?
న్నదా?

అది నాకు విసరాలేదు. I do not hear it.

అది నాకు వింటున్నది. I hear it.

అది నాకు బాగా విసవస్తు I hear it very well.
న్నది.

- వాడు యెవడు? Who is that man ?
 అతడు వేటగాడు. He is a (shicaree) native sportsman, a fowler.
- వాణ్ణి పిలువు. Call him.
- అదుగో నాలుగు ఆవులు మేస్తున్నవి. There are four cows grazing.
- ఓ యబ్బొ యెన్ని పందులు. What a number of pigs.
- అవి వుప్పరవాండ్రవి. They belong to the tank diggers.
- హిందువులు వాటిని తింటారా? Do the Hindus eat them ?
- కొందరు కులస్తులు తింటారు. Some castes do.
- చెంచు వాండ్లు వీటిని కూడా తింటారు. Savages eat them also.
- చెంచువాండ్లనగా యెవరు? Who are savages ?
- అడవులలో వుండే వాండ్లు. People who live in the woods.
- వాండ్లు అప్పుటప్పుడికి వూళ్లలోకి వస్తారు. They often come down to the villages.
- వాండ్లు యేమైనా తొందర చేస్తారా? Do they do any harm ?
- లేదు. No.
- గొర్రెలను, మేకలను కోళ్లను తింటారా? Are not sheep, goats, and fowls eaten ?
- అగత్యముగా హిందువుల తో అనేక కులస్తులు తింటారు. తురకలున్న తింటారు. Certainly, by many classes of Hindus and Muslims.

బ్రాహ్మణులున్న మేకమాం Do not bramins also eat
 శము తినడము లేదా? mutton?

అవును, యజ్ఞములలో తింటారు. Yes; at sacrifices.

కరువు కాలములో మాల In time of scarcity parias
 వాండ్లు బహుశః యెను sometimes steal buffa-
 ములనున్న గాడిదెలనున్న loes or asses and eat
 దొంగిలించి తింటారు. them.

ANALYSIS.

ఆరో Sixth; the ordinal numeral of ఆరు the cardinal numeral.

అవిగో Interj. Lo, behold. యేనుగలు nom. plu. of యేనుగ an elephant.

లాటిపిటలు nom. plu. of లాటిపిట a camel, of the 3d Declen.

మోసుకొనిపోతున్నవి They are carrying, from మోసుకొని past pl of
 మోసుకొనుట (M.) of మోసుట to carry, to bear and పోతున్నవి 3d
 pers. plu. neut. present tense of పోవుట.

పెద్దదాన్ని Large one; accu. sing. of పెద్దది n. s. it that is large: from
 పెద్ద adj. large and అది pron. it.

వాటికన్న Than them; from వాటి G. plu. of అది and కన్న past Rel.
 pl of కనుట v. a. to see, signifying than. అడుగు n. s. a foot step:
 the length of 12 inches. పొడుగుగా adv. highly, interpreted by
 the adjective, high, tall; from పొడుగు n. s. tallness, and గా the
 adverbial affix. అగుచుచున్నది it appears; 3d person sing. neuter
 present tense of అగుచుట v. n. to appear.

ఎందుకు Why, where for; the D. of ఎందు adv. where.

చండుతో With the troops, from చండు n. s. an army and తో with,
 post position. కూడా adv. along with; root in [A.] of కూడుట
 v. n. to join.

బటాలను n. s. The English word Battalion. సమీపిస్తున్నది is ap-
 proaching; 3d pers. sing. neuter present tense of సమీపించుట*
 v. n. to approach.

వాద్యము * n. s. *Music*. విసవస్తున్నదా *is it heard* ; lit. *does it come to be heard*, from విస the root in [A.] of వినుట v. a. *to hear* and వస్తున్నది 3d pers. sing. neuter present tense of వచ్చుట v. n. *to come*, with ా the affix denoting question.

విసరాలేదు *it is not heard*, from విస the root in A. of వినుట and రా the root in A. of వచ్చుట with లేదు *it is not*.

వింటున్నది *it hears, it is heard*. 3d pers. sing. neuter present tense of వినుట.

వాడు pronoun *He*. యెవడు *who?* Interrogative, mas. pron.

అతడు pron. *He*. వేటగాడు n. s. *a huntsman*, from వేట n. s. *chase* and గాడు another form of వాడు *a man, a person*.

వాణ్ణి *Him*, accu. sing. of the pron. వాడు.

ఆవులు nom. plu. of ఆవు n. s. *a cow*, of the 3d Decl. పేస్తున్నవి *are grazing* ; 3d pers. plu. neuter present tense of పేయుట v. a. *to graze*.

ఓ interj. *Oh*. అబ్బా *Oh father* ; vocative of అబ్బ n. s. *a father*.

This word is a mere exclamation like O Dear. శిండులు nom. plu. of శింది n. s. *a pig*.

ఉప్పురవాండ్లది *They belong to the tank-diggers* ; from ఉప్పుర name of a certain caste, వాండ్ల infl. of వాండ్లు *people* and అది neuter plu. of అది pron. *it*.

హిందువులు nom. plu. of హిందువు n. s. *a Hindu or native of India*. వాటిని *them* ; accu. plu. of the pron. అది *that thing*. తింటారా *do they eat?* 3d pers. plu. present tense of తినుట v. a. *to eat*.

కొందరు pron. *Some*, denoting masc. and femin. కులస్థులు nom. plu. of కులస్థుడు *a person of the caste*.

చెంచువాండ్లు n. s. *Savages*, from చెంచు *a name* and వాండ్లు *people*. వీటిని *these (things)* accu. plu. neuter of ఇది pron. *this [thing]*.

ఎవరు *Who?* interrogative pron. masc. plu. of ఎవడు *who or which man?*

అడవులలో *In the woods* ; Loc. plu. of అడవి n. s. *a forest*. ఉండే *that are* ; Ao. p|| of ఉండుట v. n. *to be*.

అప్పుటక్కటికి. అప్పుడు adv. *Then, that time*. అప్పుటికి Dative, *For or at that time*. Here, the word is repeated and the entire phrase means, *now and then*.

ఊళ్లలో Loc. plu. of ఊరు n. s. *a village*, to which కి the sign of the D. is added, denoting *into*.

ఏమైనా *Anything*; from ఏమి pron. *what?* and అయినా *if it be*; past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. చేస్తారా *do they make?* 3d pers. plu. present tense of చేయుట v. a. *to make*, to do.

గొర్రెలను accu. plu. of గొర్రె n. s. *a sheep*. మేకలను accu. plu. of మేక n. s. *a she goat*. కోళ్లను accu. plu. of కోడి n. s. *a fowl*.

అశక్యముగా adv. *Certainly*.

అనేక * adj. *Many*. కులస్థులు nom. plu. of కులస్థుడు a person of the caste.

మరకలు nom. plu. of మరక n. s. *a muselman*.

బ్రాహ్మణులు nom. plu. of బ్రాహ్మణుడు * n. s. *a bramin*.

మాంసము* n. s. *Flesh*; nom. is used instead of accu. తినడము *the eating*; Root in DAM of తినుట v. a. *to eat*.

యజ్ఞములలో Loc. plu. of యజ్ఞము * n. s. *a sacrifice*.

కరువు n. s. *A famine*. కాలములో Loc. sing. of కాలము * n. s. *time*.

మాలవాండ్లు nom. plu. of మాలవాడు *a paria*; from మాల adj. and

వాండ్లు *people*. బహుశః * adv. *for the most part*. గాడిచెలను accu.

plu. of గాడిచె n. s. *an ass*. దొంగిలించి *having stolen*; past. p|| of

దొంగిలించుట v. a. *to steal*.

ఏడో పాఠము.

Seventh Exercise.

ఆ మెర్రటి వాడు యెవడు? Who is that fair man?

అతడు గుడి బ్రాహ్మణుడి వలె వున్నది. He seems to be a temple bramin.

అతడి చేత వుండేది యేమి? What is that in his hand?

ఒక పుస్తకము. It is a book.

పుస్తకమా? అది నల్ల కర్ర వలె వున్నది. A book? it looks like a black piece of wood.

అది తాటాకులలో వ్రాసిన గ్రంథము. It is a book written on palm leaves.

అది యేమిటో or యేమి గ్రంథమో. I wonder what it is (or) what book it is.

మనము అతణ్ణి అడుగుదాము. Let us ask him.

అది యేమి శుక్రమ'య్యా? Sir, pray what book is that?

శుంచాంగము. An almanac.

ఏ సంవత్సరపుది. For what year?

ఈ సంవత్సరపుది. For the present year.

ఇది యే సంవత్సరము? What year is it?

సాధారణసామ సంవత్సరము. The year Sadharana.

ఏమి; సంవత్సరములకు పేర్లు కలవా? What, have the years names?

అవునయ్యా పేర్లు కలవు. Yes Sir, there are names.

అవిగో నాలుగు కోతులు There are four monkeys.

వునవి.

అవి అప్పుటప్పుటికి దుడుకు చేస్తవి. They sometimes do mischief.

ఆ స్థల మేమిటిది? What place is that?

అది పూరి బడి; ఈ యనచ దువులయ్య వారు. It is the village school: this man is the school-master.

ప్రతి దినమునను చదివి అయిన తర్వాత పిల్లకాయలు గుణకారమునను ౧౨ నెలల పేర్లున్న ప్రభవాదులున్న చెప్పుతారు. At the end of each day's reading the boys repeat the multiplication table, the names of the 12 months and of the 60 years.

ANALYSIS.

ఏడో *Seventh* ; ordinal numeral of ఏడు *Seven*.

మెర్రటి *adj.* 'Fair,' from ఎర్ర *adj.* fair and టి an affix.

గుడి *n. s.* *A temple* ; of the 3d declension. బ్రాహ్మణుడి *G. sing.* of బ్రాహ్మణుడు * *n. s.* a *bramin.* వలె *adv.* like.

అరడి *G. sing.* of అరడు *pron.* he. చేత *Loc. sing.* of చెయ్యి *the hand.*

పుండేది *that which* is ; Infinitive in ది of ఉండుట.

పుస్తకము * *A book.* *n. s.* of the 2d decl.

తాటాకులలో *Loc. plu.* of తాటాకు *a palm leaf.* వ్రాశిన *written,* past *Rel. p||* of వ్రాయుట *v. a.* to write. గ్రంథము * *n. s.* a *book.*

మేమిటో *A phrase, meaning I know not what it is, lit.* "It is something or other."

అడుగుదాము *Let us ask* ; 1st pers. plu. Imperative of అడుగుట *v. a.* to ask.

సంపాంక్షము * *n. s.* *An almanac.*

ఏ *Which?* an indeclinable interrogative pron. సంవత్సరపుది * *that of a year,* from సంవత్సరపు *G. sing.* of సంవత్సరము * *n. s.* a *year,* to which ది for అది is added.

సాధారణనామ * *Having the name* 'Sādharaṇa.'

వేళ్లు *Nom. plu.* of పేరు *n. s.* a *name.* కలవు *there are* ; 3d pers. plu. neuter *Ao.* of కలుగుట *v. n.* to be.

కోతులు *Nom. plu.* of కోతి *n. s.* a *monkey.*

దుడుకు *n. s.* *Mischief.* చేస్తేది *they do* ; 3d pers. plu. neuter present tense of చేయుట *v. a.* to make, to do.

స్థలము * *n. s.* *A place.* ఏమిటిది *what is that?* from ఏమిటి *what* ; pron. and ది for అది *it.*

బడి *n. s.* *A school.* ఈయన *pron.* He, or his honour, his reverence.

చదువులయ్యవారు *A schoolmaster,* from చదువుల *gen. plu.* of చదువు *n. s.* reading : study, and అయ్యవారు *n. s.* Sir, master.

దినమున్ను *Every day*; from దినము * n. s. *a day* and న్ను the conjunc. and; applied here for emphasis. చదివి *having read*; past p|| of చదువుట v. a. *to read*. అయిన past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. Here meaning *to be over, to be finished*. తర్వాత adv. *afterwards*. గుణకారము * n. s. *the multiplication table*. ౧౨ Twelve: (the numeral.) నెల plu. infl. of నెల *a month*. శ్రుభవాదులు * Prabhava, &c. from శ్రుభవ a proper name and ఆది etcetera. చెప్పితారు *they repeat*; 3d pers. plu. present tense of చెప్పట v. a. *to repeat, to say*.

ఎనిమిదో పాఠము.

Eighth Exercise.

ఈ మూడు దినములుగా You did not come to me
నీవు నా వద్దకి రాక పోతి for the last three days.
వి.

తేదయ్య నేను వెళ్లు కుదు No sir,—I was unwell.
రు లేక వుంటిని.

నీకు వెళ్లు యేమి? What was the matter with
you?

ఒక కట్టె నా కాలి మీద A piece of wood fell on my
కుది దాని కొన బాగా foot, and the corner
గుచ్చుకొన్నందున, కాలు struck me severely; so
వాచినది. యిప్పుటికిన్ని నిం that the foot swelled up;
డా వాచి యున్నది. తమ you see sir it is still
రు చూడండయ్య. much swollen.

వైద్యుణ్ని పిలిపించినావా? Did you send for a doctor?
పిలిపించినాను గాని అతడు Yes sir, but he proposed
జైలగులు కరిపించవలెనం' applying leeches.
టాడు.

వాటిని కరిపించలేదా?	Did you not apply them?
కరిపించలేదయ్యా, నెత్తురు తీస్తే మేము తాళలేము.	No sir; we cannot endure the drawing of blood.
నీవు వాటిని కరిపించి వుంటే, నీకు త్వరగానే కుదిరి వుండును.	If you had applied them you would have been well much sooner.
అవునయ్యా, అట్లా అంటారు. నేను ఇంకా కొంచెము కంటుతున్నాను.	Yes sir, so they say; I still limp a little.

ANALYSIS.

ఎనిమిదో *The eighth*; ordinal numeral of ఎనిమిది *eight*.

ఈ Adjective pron. *this*. దినములుగా *for days*, from దినములు nom. plu. of దినము * n. s. *a day* and గా the adverbial affix. నీవు pron. *thou*. రాకపోతివి (*thou*) *didst go without coming*; i. e. *thou didst not come*, from రాక the neg. p|| in క of వచ్చుట v. n. *to come* and పోతివి 2d pers. sing. past tense of పోవుట v. n. *to go*.

2. శ్చ n. s. *The body*. కుదురులేకవుంటిని *I was without health*, from కుదురు n. s. *health*, లేక *without*; the neg. p|| in క of ఉండుట v. n. *to be* and వుంటిని 1st pers. sing. past tense of ఉండుట.

కట్టె n. s. *A stick*. కాలిమీద *on the foot*, from కాలి the infl. sing. of కాలు n. s. *the foot* and మీద affix; *upon*. దాని infl. sing. of అది pron. *that thing*. కొన n. s. *the point*. గుచ్చుకొన్నందున *by having pricked*; from గుచ్చుకొన్న the Rel. past p|| of గుచ్చుకొనుట (M) of గుచ్చుట v. a. *to pierce* and అందున *thereby*; abla. of అందు adv. *there*. వాచినది *smelled up*. 3d pers. sing. neuter past tense of వాచుట v. n. *to swell*. ఇప్పుటికిన్ని *even at this time, still*, from ఇప్పుటికి the D. of ఇప్పుడు adv. *now* and న్ని conjunc. intensive. వాచియున్నది (*it*) *is swollen*, from వాచి past p|| of వాచుట and వున్నది *it is*; 3d pers. sing. neuter present tense of ఉండుట.

చూడండి *please to look at*; 2d pers. plu. imperative of చూచుట
v. a. *to see, to look*.

వైద్యుణ్ణి Accu. sing. of వైద్యుడు *n. s. *A doctor*. పిలిపించినావా *did*
you have him called? 2d pers. sing. past tense of the causal verb
పిలిపించుట *to send for*.

పిలిపించినాను *I sent for (him)* 1st pers. sing. past tense of the causal
verb పిలిపించుట. జెలగలు Nom. plu. of జెలగ n. s. *a leech*. కరిపించ
వలెను *must apply*, from కరిపించ root in (A) of the causal verb కరి
పించుట *to make it bite*, which is derived from కరుచుట v. a. *to bite*,
and వలెను *must*, a defective verb. అంటాడు *he says*; 3d pers.
sing. masc. present tense of అనుట v. a. *to say*.

నైత్తురు n. s. *Blood*. తీస్తే *if (—) draw*; conditional form of తీయుట
v. a. *to draw*. తాళలేము *we cannot endure*, from తాళ root in
(A) of తాళుట v. a. *to endure* and లేము *we cannot*; 1st pers. plu.
neg. avorist of కలుగుట v. n. *to be able*.

కరిపించివుంటే *If (—) had applied*, from కరిపించి past p|| of the cau-
sal verb కరిపించుట *to make it bite*, from కరుచుట v. a. *to bite*, and
వుంటే *if (—) had been*; conditional form of ఉండుట *to be*, కుదిరి
past p|| of కుదురుట v. n. *to be cured*. వుండును *(it) would be*; 3d
pers. sing. neuter avorist of ఉండుట.

అట్లా adv. So. అంటారు *they say*; 3d pers. plu. present tense of అ
నుట. కొంచెము adv. A little. కంటుకున్నాను *I limp*; 1st pers.
sing. present tense of కంటుట v. n. *to limp*.

తొమ్మిదో పాఠము.

Ninth Exercise.

అయ్యా రామస్వామి యె Sir, Ramaswamy begs leave
నిమిది దినములకు శలవు of absence for a week.
అడుగు తున్నాడు.

అది యేమి శంకతి?

What is the matter?

అతను మొన్నటి రాత్రి నిం He was very unwell the
తా అశ్వస్థముగా వుం night before last.
డెను.

అయ్యో, పాపము. I am sorry to hear it.

అతడు నిన్నటి దినమం 'తా He fasted all yesterday.
లంకణము.

నేడు అతనికి చలిజ్వరము He is much worse to-day
నింతా అధికముగా వు with fever and ague.
న్నది.

వాంతి బలముగా వుండెను. The vomiting was violent.

వాంతి భ్రాంతి రోగముని Do they apprehend cho-
సందే హస్తస్సారా? lera?

లేదయ్యా, యిక్కడ శం No sir; there has been no
వత్సరము నుంచి వాంతి cholera here for a year
భ్రాంతి లేదు. past.

వాంతి భ్రాంతి వల్ల బహు Did many die of the cho-
మంది చచ్చినారా? lera?

అవునయ్యా, అనేకులు చా Yes sir, there was not a
వనివీధి మొకటైనా లేదు. street in which several
deaths did not occur.

అయ్యా రామస్వామి వచ్చి Sir, Ramaswamy has come
నాడు.తమ్మును చూడవలె and begs to see you.
నని మనివి చేస్తున్నాడు.

మంచిది, రామస్వామి లో Very well; come in Rama-
పలికిరా, కూచుండు, యే swamy; sit down: what
మి శంకతి? is the matter?

అయ్యా నేను సిండా అశ్వ	O sir I am very unwell.
స్థముగా వున్నాను.	
నేడు నేను మిక్కిలిన్ని అశ్వ	I feel very unwell to-day.
స్థముగా వున్నాను.	
అతణ్ణి పొమ్మందునా?	Shall I desire him to go?
పొమ్మను.	Yes.
చేతులు మెంగిలి చేసుకో	Avoid defiling your hands
వద్దు. అందువల్ల ఉక్తన	with spittle : bystanders
వుండే వాండ్లు అశహ్య	have a horror of this.
ఉడుతారు.	

ANALYSIS.

తొమ్మిదో *Ninth* ; ordinal numeral of తొమ్మిది *nine*.

రామస్వామి * n. s. *Ramaswamy* ; nom. sing. a proper name. శలవు *
n. s. *leave*. అడుగుతున్నాడు (*he*) is asking ; 3d pers. sing. masc.
present tense of అడుగుట v. a. to ask.

సంఘటి n. s. *Matter, affair, circumstance*.

అతను pron. *He*. మొన్నటి infl. sing. of మొన్న adv. *the day before yesterday*. రాత్రి * n. s. *night*. Here the nomi. is used for the Locative. సిండా adv. *much, very*. అశ్వశ్శముగా adv. *not soundly, i. e. sick, unwell*, from అశ్వశ్శము * n. s. *illness* and గా. వుండెను (*he*) was ; 3d pers. sing. masc. past tense of ఉండుట.

అయ్యో interj. *Oh*. పాశము * interj. *alas*.

నిన్నటి infl. of నిన్న adv. *Yesterday*. అంతా adj. pron. *all*. లంకణము n. s. *abstinence, fasting when sick*.

అతనికి *To him* ; D. sing. of అతడు pron. *he*. చలిజ్వరము *ague*, from చలి n. s. *cold* and జ్వరము * n. s. *fever*. అధికముగా adv. *much, greatly*, from అధికము * adj. *much, great*.

వాంతి n. s. *Vomiting*. బలమునా adv. *strongly, violently, powerfully*,
from బలము * n. s. *strength, violence*.

వాంతిప్రవాంతి * n. s. *The cholera*, from వాంతి and ప్రవాంతి * n. s. *de-
lirium*. రోగము n. s. *disease, sickness*. సందేహిస్తున్నారా *Do they
doubt?* 3d pers. plu. present tense of సందేహించుట v. n. *to
suspect, to doubt*.

నుంచి Postposition; *from, since*.

బహుమంది *Many people*, from బహు * adj. *many, numerous* and మంది
n. s. *people, persons*. చచ్చినారా *did they die?* 3d pers. plu. past
tense of చచ్చుట v. n. *to die* and ఁ the interrogation.

అనేకులు * n. s. *Many people*, derived from the Sanscrit అనేక adj.
much, many. చావని *that did not die*; neg. Rel. p|| of చచ్చుట. వీధి*
n. s. *a street*. తెకటైనా *even one*, from ఒకటి *one*; neuter nume-
ral and అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, meaning
even or at least.

వచ్చినాడు *He has come*; 3d pers. sing. masc. past tense of వచ్చుట
to come. తమ్మును accu. plu. of తాము pron. *you, or your honor*.
చూడవలెనని *saying that (he) must see*, from చూడ root in (A) of
చూచుట v. a. *to see*. వలెను *must* and అని past p|| of అనుట v. a. *to
say*. మనవి n. s. *a request*. చేస్తున్నాడు *he makes*; 3d pers. sing.
masc. present tense of చేయుట v. a. *to make, to do*.

మంచిది adv. *Very well*, from మంచి adj. *good, excellent* and ది for అది
pron. *it*. రామస్వామి Voc. sing. of *Ramaswamy*; a proper name.
లోపలికి D. sing. of లోపల adv. *inside*. రా *come thou*; 2d pers.
sing. imperative of వచ్చుట. కూర్చుండు 2d pers. sing. impera-
tive of కూర్చుండుట v. n. *to sit down*.

పోవుండునా *Shall I tell* (—) *to go*; from పోవు *go thou*; 2d pers.
sing. imperative of పోవుట v. n. *to go* and అందును 1st pers. sing.
avort of అనుట, with ఁ denoting question.

అను *Say thou*; 2d pers. sing. imperative of అనుట.

చేతులు Nom. plu. of చెయ్యి n. s. *The hand*, చెంఱి n. s. *spittle*. adj. *defiled with spittle*. చేసుకోవద్దు *do not make*, from చేసుకో root in (A) of చేసుకొనుట (M) of చేసుట *to do*, and వద్దు *must not*; a defective verb. It is added to the root in (A) of any verb giving the sense *don't*. అందువల్ల *thereby*, from అందు adv. *there* and వల్ల *by*; postposition. శుక్లన *on the side*; Loc. sing. of శుక్ల n. s. *side*, *quarter*. అసహ్యపడుతారు *(they) are disgusted*; 3d pers. plu. present tense of అసహ్యపడుట v. n. *to be disgusted*.

శబ్దోపాసము.

Tenth Exercise.

- అబ్బా నేడేమి యెండ!   How hot is to-day!
 ఆకు ఆడ లేదు.   There is a complete lull.
 మహా పుక్తగా వున్నది.   It is very close.
 ఈ దేశమునకు నేను వచ్చిన   This is the hottest day I
 తర్వాత నేడే మహాత్మన   have known since my
 యెండ.   arrival in this country.
 నిప్పులు కురుస్తున్నవి.   It rains flames.*
 మనకు వూపిరి తిరగడము క   We can hardly breathe.
 ష్టముగా వున్నది.
 దేహములోని ద్రవమంతా   It is very exhausting.
 పిల్చి వేస్తున్నది.
 ఘూలివాన కొట్టబొయ్యేట   Probably we shall have a
 ట్టు వున్నది.   storm.

* A Hindu phrase.

పోయిన సంవత్సరము యీ Last year at this period
కాలములో బలమైన వా there was violent rain.
న కురిసినది.

మబ్బు వేస్తున్నది. It is becoming cloudy.

చీకటిగా వున్నది. It is dark.

పక్షులు నిశబ్దముగా వున్నవి. The birds are silent.

నిన్నటి రాత్రి వుసిట్లు బైలు Last night the flying white
దేరినవి. ants appeared.*

కొంచెము వురుముతున్నది. There is a little thunder.

కొన్ని చినుకులు పడుతున్నవి. There are a few drops of
rain.

నిండా పెద్ద చినుకులు. Very large drops.

కాక మరీమరీ అధిక మవుతున్నది. The heat is growing more
and more oppressive.

ఉక్కిరిమిరి అధికమవుతున్నది. The closeness is increas-
ing.

గాలి అతిశయిస్తున్నది. The wind is rising.

అబ్బా యేమి వడగాడ్పు! How hot the breeze is!

వాన హెచ్చువుతున్నది. The rain is increasing.

గాలి బలమవుతున్నది. The storm is becoming
violent.

తలుపులు ముయ్యి. Close the doors.

లెడ్డ మాను వెయ్యి. Fasten the bar.

* A symptom of approaching rain.

- కిటికీలను భద్రము చెయ్యి. Secure the windows.
 గాలి ప్రళయముగా వున్నది. The wind is furious.
 చెట్లు యేమి లిల్లాడుతవి! How the trees wave about!
 లిబ్బా యేమి మెరుపు! What a bright flash of lightning.
 లిబ్బా యేమి వురుము! What a loud peal of thunder!
 వాన మరిమరి బలమవుతున్నది. The rain becomes heavier.
 మన మాటలే మనకు విసరావడము కష్టముగా వున్నది. We can hardly hear our own voices.
 నాకు మైకటిని విసలేదు. I feel quite deaf.
 వడిగండ్లు పడుతున్నవి. The hail is falling.
 నాకు మైక పెద్ద వడిగల్లు దొరికినది. I have got a large hail-stone.
 అవి కరిగి పోతున్నవి. They are melting.
 ఉత్తరపు గాలి నిలిచి దక్షిణపు గాలి తిరిగినది. The wind has changed from north to south.
 గాలి దెబ్బకు మైక తలుపు విరిగి తెరుచుకొన్నది. One door is burst open by a gust of wind.
 ఆ చెట్టు కొమ్మ విరిగినది. The branch of that tree has been torn off.
 ఈ రెండు చెట్లు వేళ్లతో పెళ్లగిలినవి. These two trees are torn up by the roots.
 గాలి మట్టు పడుతున్నది. The wind is slackening.

- గాలివాన నిలిచినది. The storm is over.
- అంతా యేక జలశ్రవణము The whole place is flooded.
- గా వున్నది
- జనులు నీళ్లలో నడుస్తారు. There are people wading.
- అయ్యో, గుర్రపు లాయం Sir, the end of the stable is
- యొక్క చివర గాలికి కూ blown down.
- లినది.
- మూడు గుడిసెలు పాడై Three huts are destroyed,
- పోయినవి.
- అక్కడ యెవరికిన్ని అపాయ No mischief was done to
- ము లేదు. any one there.
- పొరిగింట్లో యిద్దరు పిల్లలు They say two children
- చచ్చి నారట. have been killed in the
- next house.
- పోయిన సంవత్సరము మృతని Last year a man died be-
- మీద పడుగు పడి చచ్చి ing struck by lightning.
- నాడు.
- వాని దేహము మీద యేమి There was no wound on
- న్ని గాయము లేదు. his body.
- మెట్టుకు బయట గాయము At least there was no ap-
- గా యేమిన్ని అగుపడ లే parent wound.
- దు.
- ఈ వూరి గుంతా పోదా Let us go through the vil-
- ము. lage.

- అయ్యో యేమి అశద!   What terrible distress !
ముగ్గురు స్త్రీలు యేడుస్తున్నా
రు.   Three women are weep-
ing.
ఇక్కడ మౌకడు చచ్చినాడని   I hear a man was killed
విన్నాసు.   here.
ఏరు పెల్లువ వస్తున్నది.   The river is flooded.
అనేక గుడిసెలు కొట్టుకొని   Several huts have been
పోయినవి.   swept away.
అనేక ఉశువులు చచ్చినవి.   Many cattle have perished.
ఉంటకు నిండా చెరుకువును.   It will do great injury to
the crops.
ఇందువల్ల ధాన్యపు ధర   It will cause the price of
తగ్గును.   grain to rise.*
కొన్ని వాడలు గట్టు తట్టిన   They say several ships
వ'ట.   have run ashore.
కొన్ని నడి సముద్రములోకి   Some went out to sea.
పోయినవి.
ఏక పాడు అయినది.   Dreadful damage has been
done.
బీదవాండ్లు నిండా శ్రమ ఉ   The poor suffer greatly.
డుతున్నారు.

* The price of grain (taggunu) will fall : The English phrase would be, that the price will *rise* : because the English use one fixed measure for grain, while the money price varies. Whereas the Hindus speak of one fixed sum of money, while the quantity of grain varies. Thus rice may be one day eight measures to the pagoda : whereas if the price changes and rice becomes cheaper, it may be nine or ten measures to the pagoda : this we call a fall in the price: the Hindus call it a rise. See note in English Telugu Dictionary on Price,

ANALYSIS.

శుదో *Tenth* ; ordinal numeral.

అబ్బా interj. *Ah, Oh.*

ఆకు n. s. *A leaf.* ఆడలేదు (—) *did not move or shake*, from ఆడ

Root in (A) of ఆడుట v. n. *to move* and లేదు.

మహా * adv. *Much.*

ఈ *This* ; adjec. pron. దేశమునకు D. sing. of దేశము* n. s. *a country.*

వచ్చిన *that came* ; past Rel. p|| of వచ్చుట v. n. *to come.* తర్వాత
adv. *afterwards.* మహాత్మైన *excessive*, from మహత్తు * adj. *great,*
large and అయిన past Rel. p|| of అవుట which is added to adjectives.

నిప్పులు *Fires* ; nom. plu. of నిప్పు n. s. *fire.* కురుస్తున్నది *are raining,*
i. e. *are falling in showers* ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of
కురియుట v. n. *to rain.*

మనకు *To us* ; D. plu. of నేను pron. *I.* పూపిరితిరగడము *the breath-*
ing, from పూపిరి n. s. *breath* and తిరగడము *turning* ; Infinitive
in Damu of తిరుగుట v. n. *to turn.* కష్టముగా from కష్టము * adj.
difficult, hard and గా the adverbial affix.

దేహము * n. s. *The body.* లోని *which are in* ; infl. of లోను or లో
in ; postposition. ద్రవము * n. s. *wetness, moisture.* అంతా *all* ;
neuter adj. pron. పీల్చివేస్తున్నది *it draws up*, from పీల్చి past p|| of
పీల్చుట v. a. *to draw up* and వేస్తున్నది 3d pers. sing. pres. tense
of వేయుట v. a. *to throw &c.* It is added to the past participles to
denote that the action is completely finished.

ఘాలివాన *Storm, tempest*, from గాలి n. s. *wind* and వాన n. s. *rain.*

కొట్టబోయ్యేటట్టు *as if it is going to strike* ; i. e. *to happen*, from
కొట్ట Root in (A) of కొట్టుట v. n. *to strike, to blow*, పొయ్యేటట్టు the
Ao. Rel. p|| of పోవుట v. n. *to go*, and అట్టు an affix meaning *so as,*
so that, as if.

పోయిన *Last, that which went* ; past Rel. p|| of పోవుట. బలమైన *
adj. *strong, heavy.* కురిసినది *it rained* ; 3d pers. sing. neuter past
tense of కురియుట.

మబ్బు n. s. *Cloud*. వేస్తున్నది (it) is spreading ; 3d pers. sing. neuter pres. tense of వేయుట.

చీకటిగా adv. *Dark*, from చీకటి n. s. *darkness* and గా.

కుయ్యలు Nom. plu. of కుయ్యి * n. s. a *bird*. నిశ్శబ్దముగా * adv. *silently*.
ఉన్నవి (they) are ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of ఉండుట v. n. to be.

రాత్రి n. s. *Night*. Here nom. is used for the Loc. శిశివులు winged white ants ; nom. plu. బయటచేరినవి 3d pers. plu. neuter past tense of బయటచేరుట v. n. to set out.

కొంచెము adv. *A little*. పురుముతున్నది it thunders. 3d pers. sing. neuter pres. tense of ఉరుముట v. n. to thunder.

కొన్ని A few ; neuter adj. pron. చిగులు nom. plu. of చిగులు n. s. a drop of rain. పడుతున్నవి 3d pers. plu. neuter pres. tense of పడుట v. n. to fall.

నిండా adv. *Much*. పెద్ద adj. *large, great*.

కాక n. s. *Heat*. మరిమరి adv. *more and more*. అధికమవుతున్నది (it) is increasing, from అధికము * adj. *excessive* and అవుతున్నది 3d pers. sing. neuter pres. tense of అవుట.

మరిన్ని adv. *Besides, moreover*.

అతిశయిస్తున్నది 3d pers. sing. neuter present tense of అతిశయించుట v. n. to increase.

వడగాడ్పు Land wind, from వడ n. s. *heat* and గాడ్పు n. s. *the wind*.

హెచ్చవుతున్నది (it) is increasing, from హెచ్చు n. s. *increase* and అవుతున్నది 3d pers. sing. neuter pres. tense of అవుట.

బలమవుతున్నది (it) is becoming violent or strong, from బలము * n. s. *strength* and అవుట.

తలుపులు Nom. plu. of తలుపు n. s. a *door*. ముయ్యి shut thou ; 2d pers. sing. imperative of మూయుట v. a. to shut, to close.

వెండెము n. s. A wooden bar used to fasten a door. వెయ్యి fasten thou ; 2d pers. sing. imperative of వేయుట v. a. to fasten, to throw.

కిటికీలను Accusative sing. of కిటికీ (H) n. s. a *window*. భద్రముచెయ్య

secure thou, from భద్రము * n. s. *safe* and చెయ్యి *make thou*; 2d pers. sing. imperative of చేయుట v. a. *to do*.

ప్రపంచమునా adv. *Furiously*.

చెట్లు Nom. plu. of చెట్టు n. s. *a tree*. యేమి pron. *what*. అల్లాడుతవి 3d pers. plu. neuter present tense of అల్లాడుట v. n. *to wave about, to be agitated*.

మెరుపు n. s. *Lightning*.

ఉరుము n. s. *Thunder*.

మన Our; Gen. plu. of నేను I. మాటలే nom. plu. of మాట n. s. *a word*, with ē added to denote emphasis. విసరావడము *the hearing*, from విస Root in A of వినుట v. a. *to hear*, and రావడము Infinitive in Damu of వచ్చుట v. n. *to come*.

నాకు To me. D. sing. of నేను.

మొకటిన్ని *Any thing, even one*, from ఒకటి *one*; neuter numeral and ని conjunc. intensive. విసలేదు *is not heard*, from విస Root in (A) of వినుట v. a. *to hear* and లేదు. 'This is the same as విసబడలేదు.

వడిగొడ్లు Nom. plu. of వడిగొల్లు n. s. *a hailstone*.

ఒక One; numeral adj. దొరికినది 3d pers. sing. neuter, past tense of దొరుకుట v. n. *to be obtained*.

అది They; nom. plu. of అది pron. *it*. కరిసిపోతున్నవి (they) *are melting*, from కరిసి past pl of కరుగుట v. n. *to melt* and పోతున్నవి 3d pers. plu. neuter pres. tense of పోవుట v. n. *to go*, denoting completion.

ఉత్తరపు Infl. sing. of ఉత్తరము * n. s. *the north*. నిలిచి past pl of నిలుచుట v. n. *to stop*. దక్షిణపు infl. sing. of దక్షిణము * n. s. *the south*. తిరిగినది 3d pers. sing. neuter past tense of తిరుగుట v. n. *to turn or be changed*.

చెబ్బకు At the blow; D. sing. of చెబ్బ n. s. *a blow, a stroke*. తెరుచుకొన్నది 3d pers. sing. neuter past tense of తెరుచుకొనుట v. n. *to be burst open*.

ఆ That; adj. pron. కొమ్మ n. s. *a branch*. విరిగినది 3d pers. sing. neuter past tense of విరుగుట v. n. *to be broken, be torn off*.

వెళ్లతో Ablative plu. of వేరు n. s. *a root*. వెళ్లగిరినవి 3d pers. plu. neuter past tense of వెళ్లగిలుట v. n. *to be rooted up, or be torn off*.

మట్టుకడుకున్నది (*it*) is decreasing, slackening, from మట్టు n. s. *limit* and కడుట v. n. *to fall*.

నిలిచినది 3d pers. sing. neuter past tense of నిలుచుట v. n. *to stop*.

ఏకజలశ్రవణము *One flood of water*, from ఏక * *one*, జల * *water* and శ్రవణము * n. s. *flood*.

జనులు *People*; nom. plu. of జనుడు * n. s. *a man*. నీళ్లలో Loc. plu. of నీరు * n. s. *water*. నడుస్తారు (*they*) are walking; 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of నడుచుట v. n. *to walk*.

గుర్రపు Gen. sing. of గుర్రము n. s. *a horse*. లాయపు Gen. sing. of లాయము n. s. *a stable*. చివర n. s. *the point, end*. కూలినది 3d pers. sing. neuter past tense of కూలుట v. n. *to fall down*.

గుడిసెలు Nom. plu. of గుడిసె n. s. *a hut*. పాడైనవి (*they*) are destroyed, from పాడు n. s. *ruin* and అయినవి 3d pers. plu. neuter past tense of అవుట v. n. *to become*.

అక్కడ adv. *There*. యెవరికిన్ని *to any one*; D. plu. of the interrogative pron. యెవ్వడు *who?* and న్ని conjunc. intensive. ఆపాయము * n. s. *danger, mischief*.

పొరింటలో *In the neighbouring house*, from పొరుగు adj. *neighbouring* and యింటలో Loc. sing. of యిల్లు n. s. *a house*. యిద్దరు *two*; masc. and fem. numeral. పిల్లలు noun. plu. of పిల్ల n. s. *a child*. చచ్చి నారట *it is said they died*, from చచ్చినారు 3d pers. plu. masc. and fem. past tense of చచ్చుట v. n. *to die* and అట an affix (from అనుట *to say*) meaning *they say, it is said*.

ఒకని Infl. sing. of ఒకడు n. s. *one man*. మీద adv. *on or upon*. పిడుగు n. s. *a thunderbolt*. చచ్చినాడు 3d pers. sing. masc. past tense of చచ్చుట.

దేహము * n. s. *The body*. యేమిన్ని *anything whatever*, from యేమి pron. *what* and న్ని.

మట్టుకు adv. *At least, after all*. బయట Loc. sing. of బయలు n. s. *the outside*. అగుకడలేదు (—) *did not appear*, from అగుకడ Root in (A) of అగుకడుట v. n. *to appear* and లేదు.

ఊరిగుండా *Through the village*, from వూరి infl. sing. of ఊరు n. s. a village and గుండా *through*; postposition. పోదాము *let us go*; 1st pers. plu. imperative of పోవుట.

అశుచ * n. s. *Misfortune, calamity.*

ముగ్గురు *Three*; masc. and fem. numeral. స్త్రీలు nom. plu. of స్త్రీ * n. s. a woman. తుడుస్తూనారు 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of ఏడుచుట v. n. *to weep.*

ఇక్కడ adv. *Here.* శుకడు n. s. *one man.*

ఏరు n. s. *A river.* వెల్లువ n. s. *a flood.*

అనేక * adj. *Several, many.*

కొట్టుకొనిపోయినది (*They*) *have been swept away*, from కొట్టుకొని past pl of కొట్టుకొనుట (M) of కొట్టుట v. a. *to beat* and పోయినది *they went*, denoting completeness; 3d pers. plu. neuter past tense of పోవుట.

శుశువులు *Cattle*; nom. plu. of శుశువు * n. s. *a beast.* చచ్చినది 3d pers. plu. past tense of చచ్చుట v. n. *to perish.*

శుంటకు D. sing. of శుంట n. s. *A crop.* చెరువు n. s. *injury.* అవును *it will become*; 3d pers. sing. neuter Ao. of అవుట v. n. *to become.*

ఇందువల్ల *Hereby*, from ఇందు adv. *here* and వల్ల *by*; postposition. ధాన్యపు infl. sing. of ధాన్యము n. s. *grain.* ధర n. s. *price.* తగ్గును *it will sink*; 3d pers. sing. neuter Ao. of తగ్గుట v. n. *to sink.*

కొన్ని adj. pron. *Some, a few.* వాడలు nom. plu. of వాడ n. s. *a vessel, a ship.* గట్టుతట్టినది (*they*) *have run ashore*, from గట్టు n. s. *a shore, bank* and తట్టినది 3d pers. plu. neuter past tense of తట్టుట v. n. *to touch.*

నడి adj. *The middle.* సముద్రములోకి Loc. sing. of సముద్రము * n. s. *the sea*, with the Dative sign added.

ఏక * adv. *Altogether.* పాడు n. s. *ruin.* అయినది *it became*; 3d pers. sing. neuter past tense of అవుట.

బీదవాండ్లు Nom. plu. of బీదవాడు n. s. *a poor man*, from బీద adj. *poor* and, వాడు *a man.* శ్రమపడుతున్నారు (*they*) *suffer*, from శ్రమ *

n. s. *distress* and ఉడుకునూరు 3d pers. plu. masc. and fem. of ఉడుకు
ట v. a. *to suffer*.

ఉదకొండో పాతము.

Eleventh Exercise.

పాము, పాము.

A snake! A snake!

ఎక్కడ?

Where?

తోటలో, లామానికి ఉడ
మటి తట్టు.

In the garden, on the west
side of the stables.

దాన్ని చంపినారా?

Have they killed it?

అవును.

Yes.

దాన్ని వెల్లురులోకి తే, అది
అరు అడుగుల పొడుగు
వున్నది.

Bring it to the light. It is
six feet long.

అది నాగుపాము, దాని ఉడి
గె మొద కృష్ణ పాదము
వున్నది చూడు.

It is a (cobra de capello)
viper. Look at the spec-
tacles on its hood.

దానికి పెద్ద కోరలు వున్నవి.

It has large fangs.

మైసూరి గుర్రపువాణ్ణి క
రిచినది.

It has bitten the Mysore
horsekeeper.

మనమేమి చేతాము?

What shall we do?

అయ్యో పాపము! వాడు
బ్రతకడు! దైవ సంకల్ప
మునకు మనమేమి చేయవ
చ్చును.

Alas! He will not survive
it! what can we do
against the will of God?

అది ఏమిటి. ఒక మనిషి వూరికి వెళ్ళిపోతే
 రికె యిట్లా చికిత్స లేక to perish without aid?
 చచ్చేదా? మన చేతనైన we must try what we
 దాన్ని మనము చేసి చూ can do.
 డవలసినది.

ఈ మందు వాడికి ఇయ్యి. Give him this dose.
 వాడికి స్మారకము తప్పిచు He is becoming stupid
 ఛ= వస్తున్నది. and faint.

వాడికి యింకా బ్రాంటిని Give him more brandy and
 భరిణ మందున్న ఇచ్చి, (eau de luce) medicine;
 వాడికి చెమట పట్టేవరకు keep him walking about
 న్న నడిచేటట్లు చెయ్యి. till he sweats.

ఇప్పుడు అపాయము లేదు. The danger is over now.
 పాముల వాండ్లు వచ్చినా The snake catchers have
 రు. come.

వాండ్లు యేమేమో వేళ్లను They pounded various roots
 నలగగొట్టి, రసము తీసి వా and drew the juice;
 డికి తాగించినారు. which they made him
 drink.

పోయిన నెలలో పొరుగు In the next village a man
 ల్లో మొకడు చెడ్డ పాము died last month of the
 కరచి, చచ్చినాడు. bite of a venomous
 snake.

వాడికి నోట నురుగు గట్టి, అ He frothed much at his
 దిమరీమరీ అతిశయించి, తు mouth and the froth in-

- దకు వూపిరి తిరగక పోయినది. creased till he was suffocated.
- తనకు యేమిన్ని శంకటము లేదన్నాడు. He said he was in no pain.
- పాపము వాడు యీ అపదను నిండా పొపుట సహిస్తున్నాడు. This poor man bears the misfortune very patiently.
- వాడికి చస్తానన్న భయము లేనట్టు అగుపడ్డది. He did not seem to fear death.
- నే, నేమి పాపము చేస్తినో, నాకు యిది సంభవించిన ద'న్నాడు. He said "What sin have I committed that this has fallen upon me?"
- నేను చస్తే, నా పెండ్లాము నున్న బిడ్డలనున్న, మా దొరగారు పోషింతురని నమ్ముతున్నాను. I hope that when I am dead my master will take care of my wife and children."
- పాపము అది యేడుస్తున్నది. The poor woman is weeping.
- వాడు సిద్ధముగా బ్రతుకునంటారు. They assert that he will recover.
- వాడు బ్రతికినాడు గాని, ఆ కాటు మాన లేదు. The man did recover but the wound did not heal.

ANALYSIS.

*దకొండ్లో *Eleventh* ; ordinal numeral.

పాము n. s. *A snake*. 3d Declen.

ఎక్కడ adv. Where?

తోటలో Loc. sing. of తోట n. s. a garden. లాయానికి D. sing. of లాయము n. s. a stable. పడమటి infl. sing. of పడమర n. s. the west. తట్టు n. s. side, quarter.

దాన్ని Accu. sing. of అది pron. it. చంపినారా did (they) kill (it); 3d pers. plu. past tense of చంపుట v. a. to kill.

వెల్తురులోకి Loc. sing. of వెల్తురు n. s. light, lustre, with the Dative sign added. తే bring thou; 2d pers. sing. imperative of తెచ్చుట v. a. to bring. ఆరు numeral adj. six. అడుగుల plu. infl. of అడుగు n. s. a foot. పాడుగు n. s. length. ఉన్నది it is; 3d pers. sing. pres. tense of ఉండుట v. n. to be.

నాగుపాము n. s. A hooded viper [cobra de capello.] పడిన n. s. the hood of a snake. కృష్ణపాదము the foot of Krishtna. The name given to the black marks on the head of the snake which the English call spectacles. చూడు look thou; 2d pers. sing. imperative of చూచుట v. a. to look.

దానికి D. sing. of అది it. కోరలు nom. plu. fangs.

మైసూరు Mysore; a proper name. గుర్రపువాణ్ణి accu. sing. of గుర్రపువాడు n. s. a horsekeeper. కరివినది it has bitten; 3d pers. sing. neuter past tense of కరుచుట v. a. to bite.

మనము We, i. e. thou and I, you and we; 1st pers. plu. of నేను pron. I. యేమి pron. what. చేతాము shall we do; 1st pers. plu. imperative of చేయుట v. a. to do.

బ్రతకడు He will not live; 3d pers. sing. masc. negative Ao. of బ్రతుకుట v. n. to live. దైవశింకల్పము the divine will, from దైవ * adj. divine and శింకల్పము * n. s. plan. చేయవచ్చును (—) can do; from చేయ Root in (A) of చేయుట and వచ్చును 3d pers. sing. Ao. of వచ్చుట v. n. to come. This is added to the Root in (A) of any verb to denote can, may, should.

చిచ్చి adj. Foolish. మనిషి * n. s. a man, a person. పూరికె adv. without (doing any thing.) యిట్లా adv. thus, in this manner. చికిత్స * n. s.

doctoring. లేక *without* ; negative p|| in క of ఉండుట. చచ్చేదా *is* (—) *to die*, from చచ్చేది Infinitive in ēdi. of చచ్చుట v. n. *to die* and ā the sign of question. మనచేతనయినదాన్ని *what we can do*, from మనచేత abla. of మనము pron. *we* and అయిన past Rel. p|| of అవుట and దాన్ని accu. sing. of అది *it*. చూడవలసినది (—) *should look or to consider*, from చూడ Root in (A) of చూచుట and వలసి నది *must*, a defective verb.

మందు n. s. *Medicine*. వాడికి D. sing. of వాడు pron. *he*. ఇయ్యి *give thou* ; 2d pers. sing. imperative of ఇచ్చుట v. a. *to give*.

స్మారకము * n. s. *Recollection, memory*. తప్పి past p|| of తప్పట v. n. *to fail*. మూఢ * n. s. *fainting*. వస్తున్నది *is coming* ; 3d pers. sing. neuter pres. tense of వచ్చుట.

యింకా adv. *More, moreover*. (బ్రాంతి n. s. English word *brandy*.

భరిణమందు n. s. *a medicine (like eau de luce)*, from భరిణ n. s. *a small box* and మందు n. s. *medicine*. ఇచ్చి past p|| of ఇచ్చుట.

చెమటకు వచ్చేవరకు *until sweat comes*, from చెమట n. s. *sweat*, తీపే the Ao. Rel. p|| of తీటుట v. n. *to take* and వరకు adv. *until, till*.

నడిచేటట్లు *so that he may walk*, from నడిచేటి the Ao. Rel. p|| of నడుచుట v. n. *to walk*. and అట్లు an affix, meaning *so as, so that, as if*. చెయ్యి *make thou* ; 2d pers. sing. imperative of చేయుట.

ఇప్పుడు adv. *Now*. అపాయము * n. s. *danger, calamity*.

పాములవాండ్లు *Snake catchers*, nom. plu. from పాము plu. infl. of పాము n. s. *a snake* and వాండ్లు *they, those persons* ; nom. plu. of వాడు pron. *he*. వచ్చినారు *(they) have come* ; 3d pers. plu. past tense of వచ్చుట.

యేమేమో *Something or other, I know not what*, from ఏమి pron. *what* and ఓ an affix denoting *doubt*. Here ఏమి is repeated. వేళ్లను accu. plu. of వేరు n. s. *a root*. నలకొట్టి *having pounded*, from నలక Root in (A) of నలుగుట v. n. *to be crushed or bruised*, and కొట్టి past p|| of కొట్టుట v. a. *to beat*. రసము * n. s. *juice*. తీసి past p|| of తీయుట v. a. *to draw; to extract*. తీసివేసారు *(they)*

ministered it. i. e. caused it to be drunk ; 3d pers. plu. masc. and fem. past tense of తాగుచుట causal of తాగుట v. a. to drink.

సెలలో Loc. sing. of సెల n. s. a month. పొరుగు adj. Neighbouring, next. పూర్ణి Loc. sing. of ఊరు n. s. a village. ఒకడు n. s. one man.

చెడ్డ adj. bad. This is the past Rel. p|| of చెడుట v. n. to be ruined. చచ్చినాడు (he) died ; 3d pers. sing. masc. past tense of చచ్చుట.

పాత Loc. sing. of పాత n. s. the mouth. నురుగు n. s. froth. కట్టి having collected ; past p|| of కట్టుట v. n. to unite, &c. మరిమరి adv. more and more. అతిశయించి past p|| of అతిశయించుట v. n. to increase. తుదకు at last ; D. sing. of తుద n. s. the end. పూపిరి n. s. the breath. తిరగక without turning ; negative p|| in క of తిరుగుట v. n. to turn. పోయినది 3d pers. sing. neuter past tense of పోవుట v. n. to go.

తనకు D. sing. of తాను pron. self, i. e. he, she, it. యేమిన్ని any thing, from ఏమి what and ని the conjunc. too used with an intensive force. నొంకలము * n. s. pain, ill. అన్నాడు he said ; 3d pers. sing. masc. past tense of అనుట v. a. to say.

పూవుగా adv. Patiently, from పూవు * n. s. patience and గా. సహిస్తున్నాడు he suffers ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of సహించుట * v. a. to suffer.

చస్తానన్నభయము The fear that I shall die, from చస్తాను 1st pers. sing. pres. tense of చచ్చుట v. n. to die. అన్న past Rel. p|| of అనుట and భయము * n. s. fear. లేనట్లు that there is not, from లేని negative Rel. p|| of ఉండుట v. n. to be and అట్లు an affix, meaning, so that, as if. అగుపడ్డది it appeared ; 3d pers. sing. neuter past tense of అగుపడుట v. n. to appear.

పాడుము * n. s. Sin. As an interjection Alas. చేస్తినో, from చేస్తానీ I did ; 1st pers. sing. past tense of చేయుట and ఓ the sign denoting doubt. సంభవించినది 3d pers. sing. neuter past tense of సంభవించుట v. n. to happen.

చస్తే *If* (—) *die*; conditional form of చచ్చుట. పెండ్లామునున్ను *and* (—) *wife*, from పెండ్లామును accu. sing. of పెండ్లాము n. s. *a wife*. and న్ను the conjunc. బిడ్డలను accu. sing. of బిడ్డ n. s. *a child*. మా pron. *Our*; plu. Gen. of నేను *I*. దొరగారు, from దొర n. s. *master* and గారు an affix denoting respect like *his honor*. పోషింతురు 3d pers. plu. masc. and fem. Ao. of పోషించుట v. a. *to support*. (Here the plural verb is used for the singular in token of respect.) నమ్ముతున్నాను 1st pers. sing. pres. tense of నమ్ముట v. a. *to trust*.

చేడుచున్నది *(She) is weeping*; 3d pers. sing. fem. pres. tense of ఏడుచుట v. n. *to weep*.

సిద్ధముగా adv. *Certainly*. బ్రతుకును *(he) will live*; 3d pers. sing. masc. Ao. of బ్రతుకుట v. n. *to live*. అంటారు *they say, it is said*; 3d pers. plu. pres. tense of అనుట.

బ్రతికినాడు *He lived*; 3d pers. sing. masc. past tense of బ్రతుకుట. గాని an affix, meaning *but*. ఆ adj. pron. *that*. కాటు n. s. *a bite*. మానలేదు *did not heal*, from మాన Root in (A) of మానుట v. n. *to heal* and లేడు.

పన్నెండో పాఠము.

Twelfth Exercise.

భూమిని గురించిన సంభాష. Talk about land.

ఇ.

ఒరే, యిక్కడికి రా. నీకు యే O ho you! come here.

మి వృత్తి?

What business do you follow?

నేద్యము చేస్తాను. యింకే? I cultivate land. What else?

నీకు యెంత భూమి వున్నది? How much land have you
నీవు యెంత పన్ను చెల్లిస్తు
న్నావు? and what rent do you pay?

శంవత్సరమునకు పన్ను యా Sir, my rent is fifty rupees
పై రూపాయలు చెల్లిస్తా
నాను. నలభై కుంటల పొ
లము వుండవచ్చునని నా
కు తోస్తున్నది. land.

నీవు దున్నే పొలము యెం Cannot you tell exactly
తో శరిగ్గా చెప్పలేవా? how much land you cul-
tivate?

నేను యెట్లా చెప్పుదును? పె How should I tell? The
ద్ద రెడ్డి చెప్పగలడు. head farmer will tell
that.

శరే భూమి లంతా దున్నితే Well ; when you cultivate
లందులో యేమి పైరు the whole, what crops do
వేస్తున్నారు? you get?

వైశాఖ మాసములో వాన If we have rain in the
కురిస్తే, నీలిన్ని జనుమున్ను month of Vaisakh we
వేస్తున్నాము. plant indigo and hemp.

ఆషాఢ శ్రావణ మాసముల (After that) we plant rice
లో పరి పైరు చేస్తున్నా in Ashadh and Sravana :
ము. తరువాత కాయధా and after that we sow
స్యము చల్లుతాము. the light crop.

ఇక్కడ చెరుకు తోటలు లే Are there no sugar-cane
వా? fields here?

ఇక్కడ చెరుకు దొడ్డి లేదు. There is no sugar manu-
ఫాక్టరీ నా మొక్కలు మొక్కలు factory, but here and

రెండు కుంటలు బెల్లమున
కై చెరుకు వేస్తాడు. చెరు
కు కంట చేయడమునకు నిం
డా సెలవు పట్టుతున్న
ది.

నీకు దుక్కి పై యెన్ని పు
న్నవి?

నా వద్ద మంచి యెద్దు పుకటి
వుండెను గాని, అది చచ్చి
పోయినది; లేకుంటే నా
కు ఆరు అరకలు వుండును.

నీ సేలసంతా ఆరు అరకల
తో దున్నగలవా?

ఒక మడకకు రెండు యెద్దు
లు. సేల పడునుగా వున్న
ట్టయితే, పుక మడకతో
ఆరు కుంటలు బాగా దు
న్నవచ్చును. నిండా శ్రు
యాస మొద మరన్ని కొం
చెము అధికముగా దున్న
వచ్చును.

నీలి పైరు చేయడము నిండా
లాభమని నాకు తోస్తు
న్నది.

there a person plants a
kunta or two for molas-
ses. It is very expen-
sive to cultivate sugar-
cane.

How many ploughing-bul-
locks have you ?

I had one very excellent
bullock, but it died :
otherwise I had six
ploughs.

Can you cultivate all your
land with six ploughs ?

There are two bullocks to
a plough : and, if the
ground is in proper order,
one plough will manage
six kuntas well : and
somewhat more with
hard working.

I suppose the cultivation
of indigo is very profita-
ble.

నీలి పయిరు చేయడము నిం The cultivation of Indigo
 డా ప్రయోగ. దున్న యి
 డము యెంత, కలుపు తీ much ploughing and
 యడము యెంత, మోసు weeding and carriage ;
 కొని పోవడము యెంత, there is no end to the
 రూకల నెలవుకు, పైకవి expense ; and if any of
 ధి విరగడలేదు. తీసుకొని it is stained in carrying
 పోవడములో అందులో they will not take it.
 యేదైనా మరక పడితే,దా
 న్ని వాండ్లు పుచ్చుకోరు.

లాభము లేకుంటే, అది మి, If there be no gain why
 లేల పయిరు పెట్టుతున్నా do you cultivate it ?
 రు ?

పోయిన సంవత్సరము పది I took ten Rupees advance
 రూపాయలు తకావి తీ last year : now what can
 సుకొన్నాను. యిప్పుడు యే I do ? I will cultivate no
 మిచేతును. ఆ తకావి రూ more until I have paid
 కలను చెల్లించి వేస్తినంటే, off this advance.
 యికను పైరు పెట్టును.

ANALYSIS.

పన్నెండు *Twelfth* ; ordinal numeral.

భూమిని Accu. sing. of భూమి * n. s. *land, earth*. గురించిన *concern-*
ing ; past Rel. pl of గురించుట *to concern*. Note. This is not used
 as a verb either in Telugu or in English. సంభాషణ * n. s. *conver-*
sation.

- ఒరే *O fellow*; voc. sing. used to inferiors. యిక్కడికి *to this place*; D. of ఇక్కడ *adv. here.* రా *sec. pers. sing. imperative of వచ్చుట v. n. to come.* నీకు *D. sing. of నీవు pron. thou.* వృత్తి * *n. s. profession.* సేద్యము *n. s. Cultivation, tillage.* చేస్తాను *1st pers. sing. pres. tense of చేయుట v. a. to make.* యింకేమి *what else, from యింక adv. more,* యేమి *pron. what?*
- ఎంత *Interrogative adj. pron. how much?* ఉన్నది *is there*; 3d pers. sing. neut. pres. tense of ఉండుట *v. n. to be.* నీవు *pron. thou.* షన్ను *n. s. tax, rent.* చెల్లిస్తున్నావు *do you pay*; 2d pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట *causal of చెల్లుట v. n. to be paid.*
- సంవత్సరమునకు *D. sing. of సంవత్సరము * n. s. a year.* యాభై *fifty*; numeral adj. and *n. s.* రూపాయలు *nom. plu. rupees.* చెల్లిస్తున్నాను *I pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట. నలభై *forty*; numeral adj. and *n. s.* కుంటల *infl. plu. of కుంట n. s. a measure of land.* పొలము *n. s. a field, land.* ఉండవచ్చును *there may be, from ఉండ Root in A of ఉండుట v. n. to be and వచ్చును 3d pers. sing. neuter. Ao. of వచ్చుట v. n. to come.* అని *past p|| of అనుట v. a. to say.* నాకు *to me*; *D. sing. of నేను pron. I.* తోస్తున్నది *it appears*; 3d pers. sing. neuter pres. tense of తోచుట *v. n. to be thought, to appear.* This verb is used impersonally with the Dative case.
- మన్నే *Ploughing*; *Rel. Ao. p|| of దున్నుట v. a. to plough.* మంతో *how much, from ఎంత Interrogative adj. pron. and ఁ denoting doubt.* తిరిగ్గా *adv. correctly, exactly.* చెప్పలేనా *cannot you tell, from చెప్ప Root in A of చెప్పట v. a. to say. and లేవు 2d pers. sing. Negative Ao. of కలుగుట v. n. to be able. and ఁ denotes interrogation.*
- ఎట్లా *adv. How.* చెప్పవలెను *shall I tell*; 1st pers. sing. *Ao. of చెప్పట v. a. to tell.* పెద్ద *adj. great, chief.* రెడ్డి *n. s. a name of a particular caste, a farmer.* చెప్పగలడు *(he) is able to tell, from చెప్ప Root in A of చెప్పట and గలడు 3d pers. sing. masc. Ao. of కలుగుట v. n. to be able.*

శరే adv. *Very well*, from శరి adj. *right, proper* and ē denotes emphasis. అంతా adv. *Completely, wholly*. దున్నితే if (—) cultivate ; conditional form of దున్నుట v. a. *to plough*. అందులో adv. *therein*. యేమి pron. *what?* పైరు crop, growing corn. నేస్తున్నారు do you plant ; 2d pers. plu. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast, to plant*. వైశాఖ * Name of a certain month. మాఘములో Loc. sing. of మాఘము * n. s. *a month* వాస n. s. *rain*. కురిస్తే conditional form of కురియుట v. n. *to rain*. నీలిన్ని from నీలి n. s. *Indigo* and ని conjunc. and. జనుమున్ను from జనుము n. s. *hemp*. and న్ను conjunc. వేస్తున్నాము we plant ; 1st pers. plu. pres. tense of వేయుట. తరువాత adv. *afterwards*. కాయధాన్యము n. s. *the light crop*. This is from the Sanscrit word కాయ meaning *body*. చల్లుతాము 1st pers. plu. pres. tense of చల్లుట v. a. *to sow*.

ఇక్కడ adv. *Here*. చెరుకు adj. and n. s. *sugar cane*. తోటలు nom. plu. *gardens*. లేవా are there not ; 3d pers. plu. neuter negative Ao. of ఉండుట v. n. *to be* and ā denotes question.

చెరుకుదొడ్డి n. s. *A sugar manufactory*. లేదు there is not ; 3d pers. sing. neuter Negative Ao. of ఉండుట. యెవరైనా any person, from యెవడు who ; masc. interrogative pron. and అయినా Rel. past p|| of అవుట v. n. *to become*. పైకడు n. s. *a person*, of the 1st Declen. పైకటి one ; numeral adj. and n. s. రెండు two ; numeral adj. and n. s. కంటలు nom. plu. of కంట u. s. *a field, a certain measure of ground*. బెల్లమునకు for sugar ; D. sing. of బెల్లము. and అయి past p|| of అవుట. వేస్తాడు he cultivates ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast or plant*. కంటచేయడమునకు for cultivating, from కంట u. s. *produce, crop*. and చేయడమునకు D. of చేయడము Infinitive in Damu of చేయుట v. a. *to make*. నిండా adj. *much, great*. సెలలి * n. s. *expense*. పట్టుకున్నది it costs, lit. it holds ; 3d pers. sing. neuter pres. tense of పట్టుట v. n. *to hold*.

నీకు D. sing. of నీవు pron. *thou*. దుక్కిపెద్దు ploughing bullocks, from దుక్కి n. s. *ploughing* and పెద్దు nom. plu. of ఎద్దు n. s. *a bullock*. ట

being inserted. యెన్ని *how many* ? Interrogative adj. pron. తున్నది *are there* ; 3d pers. plu. neuter pres. tense of ఉండుట.

నా G. of నేను pron. *I*. వద్ద affix, *by, near*. మంచి adj. *good*. తుండెను 3d pers. sing. neuter past tense of ఉండుట. గాని conjunc. *but*. చచ్చి past p|| of చచ్చుట v. n. *to die*. పోయినది 3d pers. sing. neuter past tense of పోవుట v. n. *to go*. లేకుంటే *otherwise, if it be wanting, if it be not* ; from లేక Negative p|| in క of ఉండుట, and తుంటే conditional form of ఉండుట. నాకు *to me*. D. sing. of నేను pron. *I*. ఆరు numeral *six*. ఆరకలు nom. plu. *ploughs*. తుండును 3d pers. neuter plu. Ao. of ఉండుట.

నీ G. of నీవు pron. *thou*. నేలను accu. sing. of నేల n. s. *land*. అంతా adv. *all*. ఆరకలతో instrumental plu. of ఆరక. దున్నగలవా *can you plough*. from దున్న Root in A of దున్నుట v. a. *to plough*, and గలవు 2d pers. sing. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able* and అ denotes question.

ఒక *One*. numeral adj. మడకకు D. sing. of మడక n. s. *a plough*. రెండు numeral, *two*. యెద్దులు nom. plu. *bullocks*. తదున్నగా *in proper order*, from తదున్న n. s. *moisture* and గా the adverbial affix. తున్నట్లయితే conditional form of ఉండుట v. n. *to be*. మడకతో instrumental of మడక. బాగా adv. *well*. దున్నవచ్చును *can* (—) *plough*, from దున్న Root in A of దున్నుట and వచ్చును *can or may* ; 3d pers. sing. neuter Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. నింతా adj. *much, great*. శ్రమలో * n. s. *labour, trouble*. పొడ postpos. *on or upon*. మరిన్ని *moreover*, from మరి adv. *more* and నిన్ని denoting emphasis. కొంచెము adv. *a little*. అధికముగా adv. *more*, from అధికము * adj. *much* and గా.

పైరు చేయడము *Cultivating*, from పైరు n. s. *crop* and చేయడము infinitive in Damu of చేయుట.

లాభము * n. s. *Advantage, profit*.

శ్రమలో * adj. *Difficulty*.

దున్నడము *Ploughing* ; Infinitive in Damu of దున్నుట v. a. *to plough*.

ఎంత *how much* ; Interrogative adj. pron. కలుపు n. s. *weeding*. తీయడము Infinitive in Damu of తీయుట v. a. *to take out*. మోసుకొని *having borne, or carried* ; past p|| of మోసుకొనుట (M) of మోసుట v. a. *to bear*. పోవడము Infinitive in Damu of పోవుట v. n. *to go*.

రూకల Infl. plu. of రూక n. s. a penny. శలవుకు D. sing. of శలవు * n. s. expense. విధివిరగడ way, method, from విధి way or necessity and విరగడ a word without meaning. తీసుకొని having taken ; past p|| of తీసుకొనుట M. of తీసుట v. a. to take. లో postpos. in. యేదైనా any thing, from యేది which ; Interrogative pron. and అయినా past Rel. p|| of అవుట v. n. to become. మరక n. s. stain. ఉడితే if (—) falls, i. e. if it adheres ; conditional form of ఉడుట which in this place means to adhere. దాన్ని accu. sing. of అది pron. it. వాండ్లు they ; nom. plu. of వాడు and అది pron. he or she. శుచ్చుకొనుట (they) would not take ; 3d pers. plu. Negative Ao. of శుచ్చుకొనుట v. a. to take.

మేల adv. why ? కుయిరు పెట్టుతున్నారు do you cultivate, from కుయిరు, crop, and పెట్టుతున్నారు 2d pers. plu. pres. tense of పెట్టుట v. a. to put.

పోయిన Last ; past rel. p|| of పోవుట v. n. to go. శంవత్సరము * n. s. a year. ఓది numeral ten. రూపాయలు nom. plu. rupees. తక్కిన n. s. A Hindustani word meaning money advanced. తీసుకొన్నాను I took ; 1st pers. sing. past tense of తీసుకొనుట v. a. to take. యిప్పుడు adv. now. చేతును shall I do ; 1st pers. sing. Ao. of చేయుట v. a. to do. ఆ adj. pron. equivalent to the English article the. రూకలను accu. plu. of రూక n. s. a penny. చెల్లించివేస్తినంటే if I have paid, from చెల్లించి having paid : past p|| of చెల్లించుట v. a. to pay, వేస్తినో I did cast, I did throw ; 1st pers. sing. past tense of వేయుట v. a. to cast, and అంటే If (—) say, conditional form of అనుట v. a. to say. యిక్కిన adv. in future. పైరుపెట్టను, from పైరు n. s. crop and పెట్టను 1st pers. sing. Neg. Ao. of పెట్టుట v. a. to place or cast. Here the meaning is I will not sow or plant.

౧౩ వో పాఠము

Thirteenth Exercise.

అప్పు యిచ్చిన వాడున్ను అ A Creditor and a Debtor.
ప్పు పడ్డ వాడున్ను.

- రామస్వామి యెక్కడికి పో Where is Ramasawmy
యి వున్నాడు? gone?
- గడియ సేపటికి మునుపు క He went to the office about
చ్చేరికి పోయినాడు. an hour ago.
- ఒరే రామస్వామి, యెక్కడికి Oh! Ramasawmy come
రా. here!
- అయ్యో వచ్చినాను. వడ్లకు I am come, Sir—I took
గాను తమ వద్ద యిరువై twenty rupees from you
రూపాయలు ముందు రూ as an advance for pad-
కలు తీసుకొన్నాను. dy.
- వడ్లలో యేమి రాబోతున్న What can be expected from
ది? యింకా వర్షము కురవ rice? without more rain
నట్టేతే నీవు నాట్నము వే you cannot plant it.
యలేవు. ఆ రూకలను నా Give me back the mo-
కు మళ్ళీ యిచ్చివెయ్యి. ney.
- నేనేమి చేతున'య్యో? సగము What can I do Sir? I
నేల నాట్నము అయినది. have planted half the
యింకా కొంచెము వర్షము land, when there is a lit-
కురవగానే నాట్నము అం tle more rain I will plant
తా నాటివేతును. the whole.
- ఒరే, నీవు వట్టి సోమారి పో Here! you are a very idle
తువు. కడమ వాండ్ల పొల fellow. Other people's
ములు నాట్నము అయివు fields are planted; what's
న్నవి. నీది నాట్నము కా the reason that yours is
కుండా వుండడమునకు కా not?
రణమేమి?

అయ్యా తమకు అంతా తెలుసును. నా కూతురి పెండ్లి యిప్పుడే అయినది. అందుకు పది దినములు పట్టినవి. అటు తరువాత మొక దొర వచ్చి నన్ను మూడు దినములు వెట్టికి పట్టుకొని పోయినాడు. అతను నన్ను బాగా కొట్టి, తరువాత నాకు మొక డిన్నియవ్వక పోయినాడు. దిక్కు లేనివాడను. నేనేమి చేయగలను?

Sir, you know the whole. My daughter's wedding is just over; that took ten days. After that, a gentleman came and impressed me and took me away three days. He beat me severely, and afterwards paid me nothing. I am helpless. What can I do?

ఒరే! నా రూకలను వడ్డితో కూడా నాకు యిచ్చి వెయ్యి! లేకుంటే, నీమీద మొక బండ్రోతును బరాతము పెట్టుదును.

Hear! do you give me back my money with interest; otherwise I will put a peon over you.

అయ్యా నామాట వినండి. తమకు దండము పెట్టుతున్నాను. నేను మొక మొదంబడిక చేసుకొని, నెలకు మొక రూపాయ వంతున చెల్లిస్తున్నాను. నేను పత్రము వ్రాసి యిస్తున్నాను.

Hear me, Sir! I supplicate with joined hands. I will enter into an agreement, and pay you a rupee a month; I will write the promissory note.

మరేమి? మూడో నాలుగో

Sell three or four cows

ఆవులను యెడ్లను అమ్మి, చెల్లించు.

అయ్యో తమరే నా తల్లిదండ్రు. నేను తమ పాదములను విడవను. నాయెడ్లను అమ్మి వేస్తే, నా నేలను యెట్లా దున్నదును? యోచించండి, అయ్యో.

నీ మాటలు నాకు లక్ష్మరలేదు. నేడు శగము రూకలు చెల్లించు.

నేను చెల్లించలేను. నాతండ్రి చనిపోయినాడు. యెల్లుండి ఆయనకు దినవారములు జరగవలసి వున్నవి. ఉదిహేను రూపాయలు లేక, బ్రాహ్మణుడు దాన్ని నెరవేర్చడు. యింకా ఉది పన్నెండు మందికి కూడా భోజనము పెట్టవలసి వున్నది. దాన్ని చేయవలసినది యేడు గొడ్ల దాకా అమ్మవలసి వున్నది. నా తొందరలకు అంత్యము లేదు.

and bullocks, and pay the money. What else?

Sir, you are my father and mother. I will not leave your feet. Judge, Sir; If I sell my bullocks, how shall I plough my land?

I shall not mind what you say. Pay half the money to-day.

I cannot. My father is dead: the day after to-morrow will be his obsequies, and the bramin will not perform that* without fifteen rupees; and ten or a dozen people also must be entertained. I must sell about seven beasts to do that. There is no end to my trouble.

* This may be the custom in Bengal but is not known in the South.

నీ గొడ్లను నీవు అమ్మివేస్తే, If you sell your cattle, how
నా రూకలు చేరేది యె am I to be paid? you
ట్లా? నీ యింట్లో నీకు యిం have no more property
కా సొత్తు యేమిన్ని లేదు. in your house.
అయ్యో నా గ్రహచారము Sir, my destiny is bad :
చెడ్డదిగా వున్నది. నేను యే what can I do ?
మి చేయగలను?

ANALYSIS.

తదమూదో *Thirteenth*; ordinal numeral.

అప్పయిచ్చినవాడు *A creditor*, from అప్ప n. s. *debt*. యిచ్చిన *that gave*; past rel. p|| of ఇచ్చుట v. a. *to give* and వాడు *a man*.

అప్పకడ్డవాడు *A debtor*, from అప్ప and కడ్డ for కడిన *that fell, that was*; past rel. p|| of కడుట v. n. *to fall, to be* and వాడు.

గయడి n. s. *A Hindu hour of 24 English minutes*. శేషటికి D. sing. of శేష n. s. *time*. మునుపు adv. *before, formerly*. కచ్చేరికి D. sing. of కచ్చేరి (H.) n. s. *an office*.

ఒరే *O fellow*; voc. sing. used to inferiors.

రామస్వామి Voc. of రామస్వామి *a proper name*. రా 2d pers. sing. imperative of వచ్చుట v. n. *to come*.

అయ్య Voc. sing. of అయ్య n. s. *Sir, father*. వచ్చినాను *I came*; 1st pers. sing. past tense of వచ్చుట. వడ్లకుగాను *for the paddy*, from వడ్ల infl. plu. వడ్లు *grain*. కు D. sign and గాను affix meaning *for*. తమ *your*; plu. infl. of తాను pron. *self*. యిరువై numeral adj. *twenty*. ముందు *before*. రూకలు *money* i. e. *money paid in advance*; nom. plu. of రూక *a coin*. తీసుకొన్నాను *I received*; 1st pers. sing. past tense of తీసుకొనుట (M.) of తీసుట v. a. *to take*.

వడ్లలో Loc. of వడ్లు n. s. *Paddy, grain*. రాబోతున్నది *is going to come*, from రా Infin. in A of వచ్చుట *to come* and పోతున్నది 3d pers. sing.

neut. present tense of పోవుట v. n. *to go*. యింకా adv. *more*. కురవ నట్టెనే *if it should not rain*; conditional form of the negative of కురుసుట, from కురువని neg. rel. p|| of కురుసుట *to rain*. అట్టు affix, *so that, so as*, and అయితే *if it be*. నాట్టుము n. s. *planting*. వేయలేవు *you are not able to cast or plant*. i. e. *you cannot plant*, from వేయ Root in A of వేయుట v. a. *to cast, to put*, and లేవు 2d pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. మళ్ళీ adv. *again*, from మళ్ళి past p|| of మళ్లుట v. n. *to turn*. యిచ్చివెయ్యి *give away*, from యిచ్చి past p|| of ఇచ్చుట and వెయ్యి 2d pers. sing. imper. of వేయుట v. a. *to cast &c*. This verb when added to the past participles denotes that the action is complete. శుగము n. s. *half*. నేల n. s. *land*. నాట్టుమయినది *it is planted*, from నాట్టుము and అయినది *it became*; 3d pers. sing. neut. past tense of అవుట v. n. *to become*. కురవగానే *as soon as it rains*, from కురవ Root in A of కురుసుట, గా the adverbial sign and ē is the intensive, N being inserted. అంతా adv. *all, completely*. నాటివేతును *I will plant*, from నాటి past p|| of నాటుట v. a. *to plant* and వేతును 1st pers. sing. Ao. of వేయుట v. a. *to cast, to put*.

పట్టి adj. *Utter, complete*. స్లోమారిపోతువు *you are a lazy man*, from స్లోమారి adj. *idle*. పోతు n. s. *a beast* and వు personal affix of the 2d pers. sing. for నీవు *thou*. కడమవాండ్లు *other people, others*, from కడమ adj. *other, remaining* and వాండ్లు plu. *people*. నీది *thine*, from నీ G. of నీవు pron. *thou* and ది for అది *it*. కాకుండా *without becoming*, from కా Root in A of అవుట and వుండ Root in A of ఉండుట, with ā added. వుండడమునకు *for being*; D. of the Inf. in Damu of ఉండుట.

తెమకు *To you*; D. of తమరు which is the plu. of తాను pron. *self*. తెలుసును *is known*; 3d pers. sing. neut. Ao. of తెలుసుట v. n. *to be known*. అందుకు *thereto*; D. of అందు adv. *there*. పట్టినది *it took up*; 3d pers. plu. neut. past tense of పట్టుట v. n. *to take up*; to

hold. వెట్టికి In the way of drudgery, for nothing. D. of వెట్టి n. s. drudgery, unpaid work. పట్టుకొని having seized; past p|| of పట్టుకొనుట (M.) of పట్టుట v. a. to seize, to catch. అతను pron. he. బాగా adv. severely, well. తెకటిన్ని even one : when this is added to a negative verb it means also nothing, from తెకటి neut. numeral one and న్ని conjunc. intensive. యివ్వక without giving; neg. p|| in క of ఇచ్చుట v. a. to give. దిక్కులేనివాడను I am a helpless man, from దిక్కు * n. s. refuge, protection. లేని neg. rel. p|| of ఉండుట, వాడు a man, and అను I am, from నేను pron. I. చేయగలను can I do; from చేయ Root in A of చేయుట, and గలను 1st pers. sing. A.o. of కలుగుట v. n. to be able.

పడ్డితో With interest; inst. of పడ్డి n. s. interest. లేకుంటే if there is not, otherwise; from లేక neg. p|| in క of ఉండుట and వుంటే conditional form of ఉండుట v. n. to be. బంట్రోతును acc. of బంట్రోతు n. s. a peon. బహారము (H.) n. s. a warrant, an assignment for payment. పెట్టుదును 1st pers. sing. A.o. of పెట్టుట v. a. to set, &c.

విసండి Listen ye; 2d pers. plu. imperative of వినుట v. a. to listen. దండముపెట్టుకున్నాను I make a bow; 1st pers. sing. present tense of దండముపెట్టుట * v. a. to make a bow. తెడంబడిక n. s. an agreement. చేసుకొని having made; past p|| of చేసుకొనుట (M.) of చేయుట v. a. to make. నెలకు in a month. D. of నెల n. s. a month. తెక one; numeral. adj. రూపాయ n. s. a rupee. వంతున adv. at the rate of, from వంతు n. s. rate and న Loc. case. చెల్లిస్తూన్నాను I will pay; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట v. a. to pay. Here the present tense is used for the future. పత్రము * n. s. a bond.

మరేమి What else, from మరి adv. more and మేమి Interro. pro. what. మూడోనాలుగో either three or four, from మూడు three; cardinal adj. with ఁ added to denote doubt and నాలుగు four. యెడ్లను acc. plu. of ఎడ్డు n. s. a bullock. చెల్లించు 2d pers. sing. imperative of చెల్లించుట v. a. to pay.

తమరే *You yourself*: from తమరు plu. of తాను *self*. The final E (tamarē) is emphatic. పాదములను acc. plu. of పాదము * n. s. a foot. విడవను *I will not leave*; 1st person sing. neg. Ao. of విడుచుట v. a. to leave. అమ్మి వేస్తే if (—) sell; conditional form of అమ్మి వేయుట, from అమ్ముట v. a. to sell and వేయుట to cast. నా Gen. of నేను pron. I. యెట్లా adv. how. దున్నదును shall I plough; 1st pers. sing. aorist of దున్నుట v. a. to plough. యాచించండి 2d pers. plu. imperative of యాచించుట v. a. to consider.

అక్కర n. s. *Need, occasion*.

చెల్లించలేను *I cannot pay*, from చెల్లించ *Root in A* of చెల్లించుట and లేను 1st pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. to be able. యెల్లుండి n. s. the day after to-morrow. ఆయనకు D. of ఆయన pro. his honour. దినవారములు the funeral rites; from దినము * n. s. a day, and వారములు nom. plu. of వారము * n. s. a week. జరగవలసివున్నది it is to be performed, from జరగ *Root in A* of జరుగుట v. n. to pass, వలసి past p|| of వలయుట a defective verb meaning *must* and వున్నది 3d pers. sing. neut. pres. tense of ఉండుట. పదిహేను fifteen; numeral adj. లేక without; neg. p|| in క of ఉండుట. నెరవేర్చడు he will not perform; 3d pers. sing. neg. Ao. of నెరవేర్చుట v. a. to perform. పది పన్నెడు మందికి to ten or twelve persons; from పది numeral ten, పన్నెడు numeral twelve and మందికి D. of మంది people. Here the disjunctive conjunction or is understood. భోజనము * n. s. food. యేడు seven; numeral adj. దాకా affix until, as much as. తొందరలకు D. plu. of తొందర n. s. trouble. అంత్యము * n. s. end.

చేరేది Inf. in E/di of చేరుట v. n. to arrive, to reach, also to be paid as money. సొత్తు n. s. property, substance.

గ్రహచారము * n. s. Misfortune, destiny, lit. the effect of the stars. చెడ్డది it is bad; from చెడ్డ adj. bad and ది for అది it.

౧౪గో పాఠము.

Fourteenth Exercise.

ఒక మునిషి.తో సంభాషణ.

CONVERSATION WITH A
TEACHER.

మనము వైకరిని వైకరు యె Gentleman. Well the time
దబాయ వలసిన కాలము has come that we must
వచ్చినది గదా. separate.

అట్లా యేలన'య్యా ! Teacher. Why so sir?

బయిటి దేశమునకు పోవు'ని G. Do not you know that
నాకు వుత్తరువు అయినద' I am ordered to go up
ని మీరు యెరుగరా? the country?

శరేగాని, అందువల్ల యేమిన్ని T. Certainly; but that
వ్యత్యాసము లేదు. మీరు makes no difference,
యెక్కడికి పోతే నేను అ wherever you go I shall
క్కడికి వస్తున్నాను. follow you.

అది అయ్యేది కాదు. మీరు G. That is impracticable :
కాలీజులో మునిషిగా వు you are employed by
న్నారు. గనుక, మీరు నా the College as a teacher
తో కూడా రావడము వ and cannot come with
ల్లకాదు. లేకుంటే, మీరు me. Otherwise I should
నాతో కూడా రావడము be very glad to have you
నాకు నిండా సంతోషమే. with me.

అయితే, తమయందు భార T. But I will resign my
ము వుంచి నా వుద్యోగము situation, and rely upon

నకు రాజీనామా యిచ్చి   your honour's goodness.
వేస్తున్నాను.

బయటి దేశమునకు విస్తున   G. I have been warned
కూడా తీసుకొని పోవడ   that to take you with
ము మంచిది కాదని నాకు   me up the country would
కొందరు చెప్పి యున్నా   be foolish.
రు.

తమరు యజమానులు, శ్రీభు   T. Sir you are master, you
వులు, నాదేవుడు, తమరు   are lord, you are my god,
తల్లిదండ్రులు, తమ పాదముల   you are father and mo-
వద్ద నా ప్రాణములను వి   ther, I will die at your
డుస్తున్నాను.   feet.

శరే, యిటువంటి విచిత్రము   G. But I have been warned
రాదని నాకు చెప్పి వున్నా   against such folly. Mr.
రు. మునిషిలందరున్న యి   N. tells me that all
ట్లాగే చెప్పేదని నా దొర   munshis use similar
గారు చెప్పుతున్నారు.   language.

విమలయ్య నేనితరులవలెనే   T. What sir; am I like
నా? నేనందరి వలెనా?   others? am I a common
కాద'య్య, తమరు నాకు   person? No sir, you are
రక్షకులు.   my protector.

దొరలతోనంతా యిట్లాగే   G. This is the language
చెప్పేది; బలిమూలకొవ   used to all Gentlemen—
డములచేత యేమి ప్రయో   what avail entreaties?
జనము? వెయి మాటలెం   (literally what for a

దుకు? అది నావల్ల కాదని
అంటున్నానే.

thousand words) I tell
you it is out of my pow-
er.

ఏమయ్యా? తమ వల్ల కా
దా? తమరు శర్వశక్తులు,
కే దొరగారిని చూడండి.
ఆయన మునిషికి పోలీసు
వుద్యోగము ఇచ్చి వున్నా
రు.

T. Alas! Sir, out of your
power? you are all pow-
erful! look at Mr. K.
He has made his teacher
a magistrate.

వాస్తవమే, అయితే, యిది
అయ్యేటందుకు ముందు
ఆయన యెన్ని యేండ్లు క
నిపెట్టి వుండినారు? అది
నములలోనంతా పాప
ము ఆయన అప్పులు పడ్డా
డో లేక అతని దొరగారు
పుణ్యానికి యేదైనా
యిస్తే, అందువల్ల జీవన
ము చేస్తూ వుండెనో.
కాదు, మీరు నాతో కూ
డా రావడము వల్ల యిప్పు
ట్లో వుండే వుద్యోగమును
పోగొట్టుకోవడమే కా
కుండా, అందుకు తగిన

G. Very true, but how
many years did he wait
before this was effected?
and all that time the
poor man ran in debt
or subsisted on the
bounty of his master.

No; your going with me
would lead to your los-
ing your present post,
and gaining no real equi-
valent.

ఫలము నున్న మీరు పొం

ద జాయ్దేది లేదు.

అయ్యో నేను తమ్మున వదలను. T. Sir I will not leave you.

శరే, అన్నిటికన్నీ మీకు నేను G. Then I tell you, once చెప్పేది మేకటే; మీరు for all, that I forbid your నాతో కూడా రాకూడ following me: if you దు. వద్ద'న్న తరువాతనున్న come, after being for- మీరు వస్తే, మీతోటి bidden, I will have no- మాట నాకు అక్కర లేదు. thing to say to you.

ఎక్కడికి పోతున్నార'య్యో? T. Where are you going sir?

హో యిందువల్ల నాకు జ్ఞాపక G. Ah that reminds me; ము వచ్చినది; నేను మరచి I had forgotten; you are నాను; నీవు తెలుగువాడవు, a Telugu man, and I am నన్ను మళయాళ మునకు ordered to go to Malay- పొమ్మ'ని వుత్తరువు అయి alam. వున్నది.

అది చింత లేదు. T. That makes no differ- ence. (Or, never mind.)

ఏమి? నీకు మళయాళము G. What? do you know వచ్చునా? Malayalam?

రాద'య్యో, అయితే నేను T. No sir, but I will soon దాన్ని త్వరలో నేర్చుకొం learn it. టాను.

- అరవము చదవవలెననియత్నము G. Did not you formerly
 పది అది నీకు అసాధ్యము tell me you had tried to
 గా వుండెనని, మునుపునీ learn Tamil and found
 పు నాతో చెప్పలేదా? it beyond your power?
 అది వాస్తవమే; అయితే, T. That is very true; but
 నేను త్వరగా మళయాళ I shall learn Malayalam
 భాషను నేర్చుకొందును. soon.
 నా మాట విని యీ పిచ్చి G. I advise you to lay
 భ్రమను విడిచి పెట్టి, యి aside this fancy. Remain
 క్కడ వుంటివంటే, నా త here and you will like
 ర్వాత చదవజూయ్యే వి your next pupil as well
 ద్యాధిక నావలెనే నీకు as you like me.
 యిష్టుడుగా వుండును.

ANALYSIS.

౧౪ *Fourteenth*; ordinal numeral.

మునిషితో *With a Moonshee*; Inst. of మునిషి (H.) n. s. a teacher.

మొకరినొకరు *One another, each other*, from మొకరిని acc. of మొకరు
 persons the plu. of ఒకడు n. s. a man. యెడబాయవలసిన *that should*
 be separated, from యెడబాయ *Root in A* of ఎడబాయుట v. a. to
 separate and వలసిన *must*. కాలము * n. s. time వచ్చినది (it) *has*
 come; 3d pers. sing. neut. past tense of వచ్చుట v. n. to come. కాదా
 is it not so, of course, to be sure, contraction of కాదా 3d pers.
 sing. neut. neg. Ao. of అవుట v. n. to become, with ఁ added to
 denote question.

అట్లా adv. Thus, in that manner.

బయటిదేశము *The outer country*, vulgarly *up the country*, from బ
 యిటి infl. of బయలు n. s. out side and దేశము * n. s. country. పొత్తుని

saying go thou, from పొమ్ము sing. imperative of పోవుట v. n. *to go*, and అని past p|| of అనుట v. a. *to say*. శుక్తరుచు n. s. *order*. అయినది [it] is given lit: (it) became ; 3d person sing. neut. past tense of అవుట. మెరుగరా do not you know? from మెరుగురు 2d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*, with ఁ denoting question.

అందువల్ల *Thereby*, from అందు adv. *there* and వల్ల postposition, *by*. యేమిన్ని *nothing*, from ఏమి Interro. pron. *what*, and ని conjunc. used with an intensive force. పోతే if (---) go; conditional form of పోవుట v. n. *to go*. వస్తున్నాను *I am coming or shall come*; 1st pers. sing. pres. tense of వచ్చుట. *Here* the present tense is used for the future.

అయ్యేదికాదు *It cannot be done*, lit: *it is not that which could become*, from అయ్యేది *which will become*; Infin. in E'di of అవుట v. n. *to become*, and కాదు *it is not*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట. కాలీజు (E.) n. s. *college*. రావడము *coming*; Infin. in Damu of వచ్చుట. వల్ల n. s. *possibility*. లేకుంటే *if there be not or were it otherwise*, from లేక neg. p|| in క of ఉండుట v. n. *to be*, and ఉంటే conditional form of ఉండుట. సంతోషమే *gladness indeed, satisfaction indeed*, from సంతోషము * n. s. *pleasure, joy*, with emphatic ē added.

తమయందు *On your honour*, from తమ *your*; infl. plu. of తాను pron. *self*, and యందు for అందు postpos. *in or on*. భారము * n. s. *weight, load*. రాజీనామా (H.) n. s. *a reconciliation, an agreement*. Here it means *resignation*.

మిమ్మున *You*; acc. plu. of నీవు pron. *thou*. మంచికాదు *it is not good or proper*, from మంచి adj. *good*, and ది for అది pron. *it*, and కాదు. కొందరు adj. pron. *a few people*.

తమరు *Your honour, yourselves*. plu. of తాను pron. *self*. యజమానులు * n. s. plu. *Masters*. శ్రీభవులు plu. of శ్రీభువు * n. s. *a lord, ruler*. పాదముల infl. plu. of పాదము * n. s. *a foot*. ప్రాణములను acc. plu. of ప్రాణము * n. s. *life, breath*. విడుస్తున్నాను *I will give up*; 1st pers. sing. pres. tense of విడుచుట v. a. *to leave, to give up*.

శరే adv. *Very good*, from శరి adj. *right, proper*, and ē denoting emphasis. Here it means *but*. యిటువంటి adj. *such, like this*. కారాదు *it ought not to be done, it is improper*, from కా Root in A of అవుట and రాదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట. అందరున్ను indef. pron. *all the people*, with న్ను conjunc. *and* added to denote emphasis. యిట్లాగే adv. *thus, in this manner*, with emphatic ē, the proximate of అట్లాగు *that way*, from యిట్టి adj. pron. *this* and లాగు n. s. *manner*. చెప్పేనీ telling; Infin. in E/Di of చెప్పుట v. a. *to tell*. దొరగారు *Master, lord*. (గారు is an honorific affix used to denote honor, dignity like Esquire.)

యితరులవలెనేనా (Am I) *like others*, from యితరుల infl. plu. of ఇతరుడు * n. s. *another man, a stranger*, వలె adv. *like*, with emphatic ē. N being inserted, and ā denoting interrogation and a second N is added to give still more emphatic force. రక్షకులు * n. s. plu. *protectors, supporters*.

బతిమాలుకోవడములచేత *By entreaties*, from బతిమాలుకోవడముల infl. plu. of బతిమాలుకోవడము which is the Infin. in Damu of బతిమాలుకొనుట Mid. of బతిమాలుట v. a. *to pray*, and చేత postpos. *by*. ప్రయోజనము * n. s. *advantage*. వెయి adj. and n. s. *a thousand*. అంటున్నానే *I am saying*; 1st pers. sing. pres. tense of అనుట v. a. *to say*, with ē denoting emphasis.

కాదా *Is it not so*; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట v. n. *to become*. శిర్వశక్తులు * plu. *all powerful*. ఆయన pron. *he, that man*. పోలీసు (ల) adj. *police*.

వాస్తవమే *It is true*, from వాస్తవము * adj. *true*, and ē denoting emphasis. అయ్యేటందుకు (In Latin Ad fiendum) *for obtaining it, lit : for (its) becoming*, from అయ్యే rel. Ao. p|| of అవుట and అందుకు *to that, thereto*; D. of అందు adv. *there*, ట being inserted. ముందు adv. *before, formerly*. యెన్ని *how many?* adj. pron. neut. the interrogative of అన్ని and ఇన్ని *so many*. కనిపెట్టించినారు [*they*] *waited*, from కనిపెట్టి past p|| of కనిపెట్టుట v. a. *to find and*

తుండినారు 3d pers. plu. past tense of ఉండుట v. n. *to be, to dwell*. Here the plural verb honorifically used for the singular. దినముల లో *of days*; loc. plu. of దినము * n. s. *a day*. అప్పులుకుడ్డాడో *whether he was involved in debt*, from అప్పులు n. s. plu. *debts* and కుడ్డాడో *if he fell*; 3d pers. sing. masc. past tense of కుడుట v. n. *to fall, to suffer*, with o added to denote doubt. లేక *or*; neg. p|| in క of కలుగుట v. n. *to be*. శుభ్రస్థితికి *As a virtue. i. e. free, gratis*; D. sing. of శుభ్రము * n. s. *charity, virtue*. యేదైనా *any thing*, from ఏది *which?* interro. pron. and ఆయినా past rel. p|| of ఆవుట. యిస్తే *if (—) give*; conditional form of ఇచ్చుట v. a. *to give*. జీవనము * n. s. *livelihood*. తుండినో *whether (he) was*; 3d pers. sing. past tense of ఉండుట. రావడము *coming*; Infin. in Damu of వచ్చుట v. n. *to come*. యిప్పుట్లో *at present*; loc. of ఇప్పుడు adv. *now*. పోగొట్టుకోవడమే *losing*; Infin. in Damu of పోగొట్టుకొనుట Mid. of పోగొట్టుట v. a. *to lose*, lit: *to throw away*, with emphatic ē added. కాకుండా *besides, not only*. lit: *without becoming*, from కాక neg. p|| in క of ఆవుట and తుండ Root in A of ఉండుట. తగిన adj. *fit, suitable*. ఫలమునన్ను acc. of ఫలము * n. s. *advantage, with* న్ను conjunc. *and* added to denote emphasis. పొంద Root in A of పొందుట v. a. *to obtain*. పొయ్యది *going*; Infin. in E'di of పోవుట v. n. *to go*.

తమైన *Your honor, their honor*, lit: *yourselves, theirselves*; acc. plu. of తాను pron. *self*. వదలను *I will not leave*; 1st person sing. neg. Ao. of వదులుట v. a. *to leave, to quit*.

అన్నిటికీన్ని *For all*, from అన్నిటికి D. of అన్ని adj. pron. neut. and న్ని conj. *and* denoting emphasis. చెప్పేది *the thing that is said*; Infin. in E'Di of చెప్పుట v. a. *to say*. ఒక్కటే *only one*; neut. numeral with emphatic ē added. రాకూడదు (—) *ought not to come*, from రా Root in A of వచ్చుట and కూడదు *it is unfit*. 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of కూడుట v. n. *to be fit*. వద్దు *for వలదు or వలవదు must not*; 3d pers. sing. neut.

neg. Ao. of వలయుట. అన్న for అనిన *that said*; past rel. p|| of అనుట v. a. to *say*. తర్వాతనున్న *even afterwards*, with నున్న added to denote emphasis. మీతోటి *with you*, from మీ the plu. infl. నీవు pron. *thou* and తోటి affix *with*. అక్కర n. s. *need, want*.

హా interj. *Ah!* మరిచినాను *I forgot*; 1st pers. sing. past tense of మరుచుట v. a. to *forget*. తెలుగువాడవు *thou art a Telugu man*, from తెలుగువాడు n. s. a *Telugu man* and అవు denotes the 2d pers. sing. (*thou art*.) మళయాళమునకు to *Malayalam*; D. of మళయాళము n. s. *name of a country*. పొమ్మని *that you should go*, lit; saying *go thou*, from పొమ్ము sing. imperative of పోవుట v. n. to *go*, and అని past p|| of అనుట.

చింత * n. s. *Sorrow, consideration*.

వచ్చునా *Will it come*; 3d pers. sing. neut. Ao. of వచ్చుట v. n. to *come*, with ā added denoting interrogation. 'Thus ఆ-భాషనీకు వచ్చునా *does the language come to you?*' i. e. *do you understand it?*

రాదు *It does not come*, as ఆ-భాషనాకురాదు *that language does not come to me*. i. e. *I don't understand it*; 3d pers. sing. neg. Ao. of వచ్చుట. త్వరలో adv. *in a short time, quickly*, from త్వర n. s. *haste* and లో postposition *In*. నేర్చుకొంటాను *I shall learn*; 1st pers. sing. pres. tense of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట v. a. to *learn*. Here the present tense is used for the future.

యత్నపడి *Having endeavoured, or tried*; past p|| of యత్నపడుట v. n. to *try, to endeavour*, from యత్నము *endeavour* and పడుట to *fall*. అసాధ్యముగా adv. *impossibly*. నాతో *with me*, from నా infl. of నేను pron. *I*, and తో affix *with*.

నేర్చుకొందును *I will learn*; 1st pers. sing. Ao. of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట.

భ్రమను Acc. sing. of భ్రమ * n. s. *error, mistake, wish*. విడిచిపెట్టి *having given up*; past p|| of విడిచిపెట్టుట v. a. to *leave, to quit*. వుంటే *If one says that you were there* i. e. if (*thou*) *wast*, from

పుంటివి 2d pers. sing. past tense of ఉండుట and అంటే conditional form of అనుట. నా *my* ; Gen. of నేను pron. *I*. చదవబోయ్యే *that shall read*, from చదవ *Root in A* of చదువుట v. a. *to read* and బోయ్యే Rel. Ao. p|| of బోవుట v. n. *to go*. విద్యార్థి * n. s. a *student*, from విద్య * n. s. *learning*, and ఆర్థి *he who desires*. వలె *like*, with emphatic N ē added. యిష్టుడుగా *as a friend*, from ఇష్టుడు * n. s. *a friend* and గా adverbial affix. ఉండును (—) *will be* ; 3d pers. sing. Ao of ఉండుట v. n. *to be*.

పదహేనో పాఠము.

Fifteenth Exercise.

ఈ గుడి పేరేమి ?

What is the name of this pagoda ?

ఇది వీరరాఘవస్వామి గుడి.

It is sacred to Viraraghava Swami.

ఈ గోపురము నిండా పాడుగుగా వున్నది.

The tower over the gate is lofty.

దానికి తొమ్మిది అంతస్తులు వున్నవి.

There are nine stories in it.

ఈ గోపుర ద్వారములో యేనుగులు సులభముగా పోతవి. ఇది నల్లరాతితో కట్టబడి వున్నది.

The gate admits elephants with ease. It is built of black marble.

రెండు పక్కలలోనున్న చేత గద పట్టుకొని పురుష ప్రతిమలు వున్నవి.

On each side is a statue of a man armed with a club.

ఆ ప్రతిమలు ద్వార పాల Those statues are porters.
కులు.

ఆ స్తంభము యేమి ? What is that mast ?

ధ్వజ స్తంభము. The flagstaff.

బైట వుండే ఆ గుంట యీ Does that tank outside
గుడితో చేరినదేనా ? belong to the pagoda ?

అవును, యింకా లోపల మ Yes, but there is another
రిపైకటి వున్నది. inside.

ఈ గుంటకు నల్లరాయి కట్టి This tank is faced with
వున్నది. black marble.

దానికి యెన్ని మెట్లు వున్న How many steps are there
వి ? down into it ?

నీళ్ల దాకా యెనభై మెట్లు They say there are eigh-
న్న దాని కింద శానా మె ty steps down to the
ట్లున్న వున్నవట. water and many more
below.

వాటిని నీవు యెంచి వున్నా Have you counted them ?
వా ?

లేదు. No.

దీన్ని యేమని అంటారు ? What do you call that ?

అది కపిల. That is the (leather) buc-
ket (drawn up by bul-
locks over the pulley.)

అది యే తోలుతో కట్టి What skin is it made of ?
నది ?

రివు చర్మముతోనో లేక యె Cow's skin or buffaloes
నక చర్మముతోనో. skin perhaps.

వాడు యేమి చేస్తున్నాడు? What is that man doing?

వాడు గరుత్మంతుడికి మాం He is tossing pieces of
స ఖండములను యెగర వే flesh into the air for
స్తున్నాడు. the braminy kite.

రి గరుడకటులు రి మాంస The braminy kites pounce
ఖండములను తన్ను కొని down upon the bits.
పోతవి.

రి గరుడకటు రి మాంసము That braminy kite has
ను చిన్న గరుడకటు వద్ద snatched the flesh from
నుంచి పెరుక్తొన్నది. the smaller one.

రి ఆడవాండ్లు యెవరు? Who are those women?

బోగమువాండ్లు; యీ గుడి Dancing girls: they be-
తో చేరినవాండ్లు; తమరు long to the pagoda;
బహుమానము యిత్తురే they have come to pay
మోరిని తమదర్శనమున you their respects, to
కై వచ్చి యున్నారు. know if you will be-
stow a present on them.

ఈ గుడిని కట్టినది యెవరు? Who built the pagoda?

ఎవరున్ను యెరుగరు. Nobody knows.

ఈ కొత్త గుడిని యెవరు Who built the new pago-
కట్టినది? da?

కృష్ణమ శెట్టి, ఆయన నిరుడు Kishtanama setti who
చనిపోయినారు. died last year.

పాపం.

Poor man !

అయ్యో మీరు యెరుగరా? Sir do not you know that
 దేవుడికి గుడ్లు గాని రథ those who build pago-
 ములు గాని కట్టించినవాం das or carriages for a
 డ్లు వెంటనే చని పోవడ god always die very soon
 ము వాడుక. after ?

ఏమి ; అందరున్న లిట్లా What ; is that the gene-
 యెంచుతున్నారా ? ral belief ?

అవును, అది చూసి అని ప్ర Yes, it is a well known
 సిద్ధమే. fact.

ANALYSIS.

పదహాసా Fifteenth ; ordinal numeral.

పేరు n. s. A name.

వీరరాఘవస్వామి * n. s. Name of a god.

గోపురము n. s. A tower. పాడుగుగా adv. loftily.

తొమ్మిది Nine ; neut. numeral. అంతస్తులు plu. of అంతస్తు n. s. a story,
 tier, or range. ఉన్నవి there are ; 3d pers. plu. neut. pres. tense
 of ఉండుట v. n. to be.

ద్వారములో In the gate ; loc. of ద్వారము * n. s. a gate. సులభముగా *
 adv. easily. పోతవి they go ; 3d pers. plu. neut. pres. tense of
 పోవుట v. n. to go. నల్లరాతితో with black stone. i. e. with marbles,
 from నల్ల adj. black, రాతి infl. of రాయి n. s. a stone, and తో affix
 with. కట్టబడి having been built ; past pl of కట్టుట v. n. to be
 erected, which is the Passive form of కట్టుట v. a. to build.

రెండు Two ; neut. numeral. పక్కలలోనున్న even on the sides, from
 పక్కల plu. infl. of పక్క n. s. a side. లో in or on and నున్న affix

added to denote emphasis. చేత *in the hand*; loc. oblique of చెయ్యి n. s. *the hand*. య * n. s. *a club, a mace*. శుట్టుకొని *having held*; Mid. past p|| of శుట్టుకొనుట. v. a. *to hold*. శ్రుమ * adj. *male*. శ్రుతి మలు * n. s. plu. *images*.

ద్వారపాలకులు * n. s. plu. *Supporters*. i. e. *images of men, in marble, on each side of a gate: guards at the gate*.

స్తంభము * n. s. *A staff, a mast*.

ధ్వజస్తంభము * n. s. *A flag-staff*, from ధ్వజము * n. s. *flag* and స్తంభము.

బైట adv. *Outside*; loc. of బయలు n. s. *the outside, exterior*. గుంట n. s. *a pond, a tank*. చేరినదేనా *does it belong*, from చేరిన past rel. p|| of చేరుట v. n. *to appertain*, ది for అది pron. *it*, and —నా the mark of emphasis with ã the sign of question added, as ఆ గుంటకుడితో చేరినదేనా *does that tank belong to the pagoda*.

అవును adv. *Yes*; 3d pers. sing. neut. Ao. of అవుట v. n. *to become*. లోపల adv. *inside, within*. మరి adj. *another*. టెకటి neut. numeral *one*.

గుంటకు To the tank; D. of గుంట n. s. *a tank*. నల్లరాయికట్టి *having fixed black stones, having paved it with black stones*; past p|| of నల్లరాయికట్టుట v. a. *to pave with black stones*.

మెట్టు plu. of మెట్టు n. s. *a step*.

నీళ్లదాకా Down to the water, from నీళ్ల infl. of నీళ్లు n. s. *water* and దాకా adv. *until, till*. యెనభై numeral *eighty*. దానికి to it; D. of అది pron. *it* కింద adv. *down, below*. తానా adj. *many, plenty*. తున్నవట *they say, that there are*, from తున్నవి 3d pers. plu. neut. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be* and అట for అంటున్నారు affix denoting, *they say or it is said*.

వాటిని Them; acc. plu. of అది pron. *it*. యెంచి past p|| of ఎంచుట v. a. *to count, to reckon*. తున్నానా art thou? 2d pers. sing. pres. tense of ఉండుట with ã, the interrogative sign.

యేమని *Saying what*: from ఏమి interro. pron. *what?* and అని past p|| of అనుట v. a. *to say*.

కపిల n. s. *A swape, a kind of pump.*

యే Interro. pron. *which? what?* తోలు n. s. *skin.* కట్టినది *is it stitched?* from కట్టిన past rel. p|| of కట్టుట v. a. *To stitch, to sew* and ది for అది pron. *it.*

చర్మముతోనూ *Either with the skin;* from చర్మము * n. s. *skin,* తో with ఓ the sign of doubt, and N inserted. యెసట adj. *relating to a buffuloe, appertaining to a buffaloe.*

చేస్తున్నాడు *He does;* 3d pers. sing. masc. pres. tense of చేయుట v. a. *to do.*

గరుత్మంతుడికి *For the braminy kite;* D. of గరుత్మంతుడు * n. s. *a braminy kite.* మాంసపుండములను *pieces of flesh,* from మాంసము * n. s. *flesh* and పుండములను acc. plu. of పుండము * n. s. *a piece, a bit.* యెగర వేస్తున్నాడు *he tosses up,* from యెగర *Root in A* of ఎగురుట v. n. *to fly* and వేస్తున్నాడు 3d pers. sing. masc. pres. tense of వేయుట v. a. *to cast, to fling.*

గరుడపక్షులు n. s. plu. *Braminy kites.* తన్నుకొని పోతవి *they pounce upon,* from తన్నుకొని past p|| of తన్నుకొనుట Mid. of తన్నుట v. a. *to kick,* and పోతవి 3d pers. plu. neut. pres. tense of పోవుట v. n. *to go.*

మాంసమును Acc. of మాంసము * n. s. *flesh.* పెరుక్కొన్నది *(she or it) snatched;* 3d pers. sing. fem. and neut. past tense of పెరుక్కొనుట which is the Mid. of పెరుకుట v. a. *to snatch.*

ఆడవాండ్లు *Women,* plu. of ఆడది n. s. *a woman.* యెవరు *who?* Interro. pron. masc. and fem.

బోగమువాండ్లు *Dancing girls, whores;* plu. of బోగముది n. s. fem. *a dancing woman,* or బోగమువాడు n. s. masc. *a comidian, a man of the dancing caste.* చేరినవాండ్లు *those that belong,* from చేరిన past rel. p|| of చేరుట v. n. *to belong, to appertain* and వాండ్లు *persons,* plu. of వాడు *a person,* as వాండ్లు యాగుడితో చేరినవాండ్లు *they are persons who belong to this pagoda.* బహుమానము * n. s. *reward.* యిత్తురేమో *you will perhaps give,* from యిత్తురు for యిచ్చు

- దురు 2d pers. plu. Ao. of ఇచ్చుట v. a. *to give* and ఏమి interro. pron. *what*, with *ō* added to denote doubt. దశకానమునకై *for the purpose of visiting*, from దశకానమునకు D. of దర్శనము * n. s. *a visit, seeing*, and ఆయి *being for*; past p|| of అవుట. వచ్చియున్నారు *they are come*, from వచ్చి past p|| of వచ్చుట v. n. *to come*, and యున్నారు *for ఉన్నారు they are*; 3d pers. plu. pres. tense of ఉండుట.
- నుడిని Acc. of నుడి n. s. *a pagoda*. కట్టినది *that built*, from కట్టిన past rel. p|| of కట్టుట v. a. *to build* and ది for అది *it*.
- యెవరున్ను *Any one*, from ఎవరు *who*; interro. pron. and న్ను conjunc. and denoting emphasis. యెరుగరు *(they) do not know*; 3d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*.
- కృష్ణమశేట్టి n. s. *Name of a man of the merchant caste*. Here the verb is understood. నిరుడు n. s. *the last year*. చనిపోయినారు *(he) died*, lit: *they died*; 3d pers. plu. past tense of చనిపోవుట v. n. *to die*. Here the plural verb is used for the singular in token of respect.
- యెరుగరా *Do not you know?* 2d pers. plu. neg. Ao. of ఎరుగుట v. a. *to know*, with *ā* denoting interro. దేవుడికి *for a god*; D. of దేవుడు * n. s. *a god*. నుళ్లు plu. of నుడి n. s. *a pagoda*. గాని conjunc. *either, or unless*; from కా *to become* and యా *to give or permit*, and N is inserted. రథములు * n. s. plu. *chariots*. కట్టించిన *that caused to be built*; past rel. p|| of కట్టించుట causal of కట్టుట v. a. *to build*. వెంటనే adv. *immediately, soon after*. చనిపోవడము *dying*; Infin. in Damu of చనిపోవుట v. n. *to die*. వాడుక n. s. *custom, usage*. Here the verb is understood.
- యెంచుకున్నారా *Do they think?* 3d pers. plu. pres. tense of ఎంచుట v. a. *to think, to believe*, with *ā* the interro. sign added.
- రాధి * n. s. *Truth*. అదిరాధి *it is fact*. Here the verb is understood. ప్రసిద్ధమే *it is famous*, from ప్రసిద్ధము * adj. *famous, celebrated*, and -ఁ a mark used to denote emphasis.

ఉదహరణ పాఠము.

Sixteenth Exercise.

గ్రామీ సంగతులు.

VILLAGE TALK.*

మీ వాండ్లు లిందరున్ను తే Are all your people well ?
మమగా వున్నారా ?

లిందరున్ను తేమమగా వు All are well. Only Pat-
న్నారు. ఉట్టాభిరామ శా tabhirama Sastry is
స్త్రికి మాత్రము పుట్లు కు poorly.
దురులేదు.

అతను సిండా దినములుగా He has been ill a great
పుట్లు కదురు లేక వున్నా many days.
డు.

సిండా దినములుగా నా ! బ A great many days ! Say
హు కాలము నుంచి అను. a long time.

నిజమే, అతనిది దీర్ఘ వ్యా True, his appears to be a
ధిగా వున్నట్టున్నది. chronic disorder.

ఇప్పుడు అతనికి యెవరున్ను Does no one now adminis-
మందు యివ్వ డము లే ter medicine to him ?
దా ?

ముగ్గురు నలుగురు వైద్య Three or four physicians
లు చూస్తున్నారు. attend on him.

ఈ సామాన్య మైన రోగ What sort of physicians
మను శ్వస్థము చేయలేని are they, who cannot
వాండ్లు యేలాగంటి వై cure this common dis-
ద్యులు ? order ?

* From Carey.

మన దేశములో అతడు నిండా గొప్పవాడు; చదువు లోనున్న తెలివిలోనున్న అతి ఘనుడు. అతడు చనిపోతే, మన దేశపు చదువున్న అతనితో కూడా పోతున్నది.

He is one of the principal people in our country; he is an excellent person as it respects learning and judgment. If he should die, the learning of our country is gone.

అట్లాగా? అటువంటి వాడు మరి పుకడున్ను లేడా?

Aye! Is there no one else like him?

అతని వంటివాడా! అతనితో ఉండితూనే మాట పోను! అతడు విద్యానిధి అయినా! యితరులు వట్టి పశువులు; అంగడి వీధి అబ్బోతులు.

Like him! with him the very name of teacher will be lost! he was a mine of learning! the rest are mere brutes; only market going clowns.

అయిన చావ రాదు.

అది యెట్లా తెలుసును? యిప్పుట్లో అతడు బ్రతికే గతి కానము.

I hope he will not die. How can that be known? At present there is no likelihood that he will live.

నిజమే గాని, స్వామియొక్క కటాక్షము వస్తే, నిమిషములో బ్రతుకును.

True, but if God please, he will recover in a moment.

అది నిజమే—అందులో ఆ That's true—what is there
శ్చర్యమే'మి వున్నది? సాస్ wonderful in that? If
మికి అనుగ్రహము వస్తే it please God he can by
తల వూచడముచేత అణు a nod change dust into
వును ఉర్వతముగానైనా a mountain or reduce a
ఉర్వతమును అణువుగా mountain to dust.
నైనా చేయగలడు.

అది పోనియ్యి. నీవు వచ్చేట Let that go. When you
ప్పుడు యెట్లా వుండినది? came away how did it
అయిన యింకా శానా appear? Did you think
దినములు తోనునని తోచి he would suffer many
నదా? more days?

నాకు తోచ లేదు. అయిన నిం I think not. He is not
డా దినములు జీవించడు. long for this world.
వైద్యులు భయము లేదం The doctors say, there
టారు గాని, అది పూరికె is no fear but we think
మనకు దుఃఖోశశమనము that is only consoling
గా చెప్పే మాట అని talk.
మాకు తోస్తున్నది.

కడమవాండ్లు యేమి అంటా What do other people
రు? say?

అతని తోడవుట్టు బిడ్డలుయే How are his nephews?
మిగా వున్నారు?

వాండ్లు నిండా గొప్పవాం They are great men, who
డ్లుగా వున్నారు, వాండ్ల can speak to them?
తో మాట్లాడడమునకుయె There are no people in

- పరికి శక్యము? వాండ్ల స
హవాసమునకు తగినవాం
డ్లు మన దేశములో లేరు.
- కుంఠినీ వుద్యోగము చిక్కినం
దున నిండా భాగ్యవంతు
లై వున్నారు.
- మన దేశములో వుద్యోగము
వల్ల లింత ధనమును సం
పాదించిన వాడు వేరే
యెవడున్ను లేడు.
- వాండ్లు భాగ్యవంతులు మా
త్రమే కాకుండా, భూస్థితి
నిండా సంపాదించి వున్నా
రు. ఇప్పట్లో కొంచెము
హెచ్చు తక్కువ లక్షరూ
పాయలు దాకా ఆస్తి వు
న్నది.
- అన్ని అదృష్టవశముగా వు
న్నది. వాండ్లుమునుపుయే
మిగా వుండిరి, యిప్పుడు
యేమిగా వున్నారు, అది
మాత్రము చూడు.
- వాండ్ల కుటుంబము యొక్క
వృత్తాంతము మనకందరికి
న్ని తెలుసును. వాండ్ల తలి
- our country fit for their
company.
- Having obtained the Com-
pany's business they
are become very rich.
- There was no other per-
son in our country, who
could get so much
wealth by service.
- They are not only rich ;
they have acquired
much landed property.
By this time they have
got an estate worth a
lack of Rupees, more
or less.
- All is under the govern-
ment of fortune. Only
see, what they were,
and now what they are.
- We all know the history
of their family. There
was no end to the trou-

దండ్రులు పడ్డ శ్రమ యిం
తంత కాదు.

ble their father and
mother underwent.

ఆ శాస్త్రి వాండ్లకు యేదె
నా యిస్తూ వచ్చిన వరకు
న్న వాండ్లు నానాటికి గ
డుపుకొంటూ వచ్చిరి.

As long as the Sastri gave
them any thing they
were supplied for the
day.

స్వామి వాండ్లకు యిప్పట్లో
అత్యున్నత దశను కలగ
చేసి వున్నాడు. సమస్తము
న్న యీశ్వరాధీనము. ఆ
యన గొప్పను కొద్దిగాను
న్నకొద్దిని గొప్పగానున్న
చేయ గలడు.

Now God has amazingly
increased them. All
things are under God.
He can reduce the high
and raise those who
are mean.

నేను ఆ దేశము విడిచి వచ్చి
బహు దినములు అయినవి.
వాండ్ల ఆహార ఆచారదన
ములు యెట్లా వున్నవి?

I have been a long time
out of that country.
What table do they
keep, and what costume
do they wear?

అవును, వాండ్లు మృష్టాన్న
ముగా భోజనము చేస్తు
న్నారు. మంచి బట్టలు క
ట్టుతున్నారు.

Indeed they live well and
dress well.

వాండ్లు తమ చుట్టాలకున్న
తమకు కావలసిన వాండ్లకు

They help their relations
and friends: but are

న్న సహాయము చేస్తున్నా
రుగాని, అంత నిండా ధర్తి
వులుకారు.

not remarkably chari-
table.

వాండ్లు కొన్న భూస్థిని యె
ట్లా పెట్టుకొని యున్నారు.

Tell me how is the estate
managed which they
have bought.

వాండ్లకు మునుపు భూస్థి
వుండనే లేదు ; యిప్పుట్లో
వాండ్లకు వున్నది. అయితే
దాన్ని నిండా వక్రగా పె
ట్టుకొని వుండలేదు. వాం
డ్లకు యీ సంగతులు తెలి
యవు.

They never had an estate
before ; now they have :
but do not manage it
remarkably well. They
are not acquainted with
these matters.

ఈ విషయములో వాండ్లను
కాపులు నిందిస్తున్నారు.

The tenants don't speak
very well of them in
this respect.

వాండ్లు గర్వపడుతున్నారా ?
వాండ్లకేమి అస్తి వున్నది ?

Tell me, do they act
proudly ? What fortune
have they ?

ఇల్లు యేవిధముగా కట్టుకొ
ని వున్నారు ?

What sort of a dwelling
house have they built ?

చతుర శ్రమైన మంగిలి పె
ట్టి నాలుగు తట్లున్న మొక
టే పొడుగుగా కట్టి మూ
డు నాలుగు భవంతులు చే
సి వున్నారు.

Having made the dwell-
ing house of an equal
height on the four sides
of a square court, they
have made three or
four apartments.

ANALYSIS.

షడశో *Sixteenth* ; ordinal numeral.

ఊరి Infl. sing. of ఊరు n. s. *a village*. సంఘములు plu. of సంఘము n. s. *matter, affair, circumstance*.

మీ *Your* ; Gen. plu. of నీవు pron. *thou*. వాండ్లు *persons, they* ; plu. of వాడు n. s. *a man*, thus మీవాండ్లు *your people*. టేముగా * adv. *in health, happily*. ఉన్నారా *are they?* 3d pers. plu. masc. and fem. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be*, with ā the interrogative sign added.

పట్టాధిరామశాస్త్రికి Dat. of పట్టాధిరామశాస్త్రి *a proper name*. మాత్రము adv. *only* శిష్ట n. s. *the body*. కదురులేదు *is not well*, from కదురు n. s. *health* and లేదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of ఉండుట.

దినములుగా *In days*, from దినములు plu. of దినము * n. s. *a day*. and గా the adverbial affix : as నిండాదినములుగా *for many days*. నిండాదినములుగానా *a great many days?* ā is the interrogative sign. N being added. బహు * adj. *many, great*. కాలము * n. s. *time*. నుంచి post pos. *from*. అను *say than* ; sec. pers. sing. imperative of అనుట v. a. *to say, to tell*.

నిజమే *It is true*, from నిజము n. s. *truth*, with ē denoting emphasis. Here the verb is understood. అతనిది *his*, from అతని Gen. of అతడు pron. *he, that man*, and ది from అది pron. *it*. దీర్ఘ * adj. *long, lengthened*. వ్యాధిగా *as a disease*, from వ్యాధి * n. s. *disease, illness*, and గా. ఉన్నట్టు *as if it were*, from ఉన్న for ఉండిన past rel. pl of ఉండుట and అట్టు affix meaning, *as, so as, so that*.

అతనికి *To him* ; D. of అతడు. యివ్వడము *prescribing, giving* ; Infin. in Damu of ఇచ్చుట v. a. *to give*. లేదా *is there not*, from లేదు, with the interrogative sign added. Thus యివ్వడములేదా *is there not a giving?*

ముగ్గురనలుగురు *Three or four persons*, from ముగ్గురు masc. and fem. of the neut. numeral మూడు *three*. నలుగురు masc. and fem. of the

neut. numeral నాలుగు *four*. Here the disjunctive conjunction or is understood. వైద్యులు * n. s. plu. *physicians*. చూస్తున్నారు (they) *attend*, lit: *visit*; 3d pers. plu. pres. tense of చూచుట v. a. to *visit*.

సామాన్యమైన *Common*, from సామాన్యము * adj. *general* and అయిన past rel. p|| of అవుట v. n. *to become*. This affix is added to convert nouns into adjectives. రోగము * n. s. *disease, sickness*. స్వస్థము చేయలేని *that are not able to cure*, from స్వస్థము * n. s. *health, soundness*, చేయ Root in A of చేయుట v. a. *to do* and లేని neg. rel. p|| of కలుగుట v. n. *to be able*. యేలాంటి adv. *what sort of?*

శాస్త్రప్రకారము *According to the Sastras*, from శాస్త్రము * n. s. *science*, and ప్రకారము * adv. *according to*. పాటుపడుతున్నారు *they take pains, they labour*, from పాటు n. s. *labour* and పడుతున్నారు 3d pers. plu. pres. tense of పడుట v. a. *to suffer*.

యేల adv. *Why?* కుడరలేదు *is (it) not cured*, from కుడర Root in A of కుడరుట v. n. *to be cured, recovered* and లేదు.

ప్రహారము * n. s. *Fate, destiny*, lit: *the act or effect of the planets*. విధిని acc. sing. of విధి * n. s. *destiny, luck*. అడ్డగించగలరు (who) *can prevent*; from అడ్డగించ Root in A of అడ్డగించుట v. a. *to prevent* and గలరు 3d pers. plu. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*. కొంచుపోను (It) *will carry off, i. e. kill*; 3d pers. sing. neut. Ao. of కొంచుపోవుట v. a. *to take, to carry*. తోస్తున్నది (It) *appears*; 3d pers. sing. neut. pres. tense of తోచుట v. n. *to seem, to appear*. చేయవలసినది *that which is necessary to be done*, from చేయ Root in A of చేయుట v. a. *to do*. వలసిన *must* and ది for అది *it*. దైవసంకల్పము *divine will*, from దైవ * adj. *divine* and సంకల్పము * n. s. *plan*. అశక్తుడు * n. s. *powerless, weak*. శక్తి * n. s. *power, ability*. మంటిగడ్డ *a clod*, from మంటి inflec. of మన్ను n. s. *earth* and గడ్డ n. s. *a lump*.

విధమున *In a way*; loc. sing. of విధము * n. s. *way, manner*. యేవిధమున *in which way, whatever way*. వేస్తే *if (—) throws*; condition-

- al form of వేయుట v. a. *to cast*. పడివుంటాడు *he remains thrown down*, from పడి *having fallen*; past p|| of పడుట v. n. *to fall* and వుంటాడు *he remains*; 3d pers. sing. masc. pres. tense of ఉండుట v. n. *to be*. సుమీ interj. *Verily, truly, indeed*.
- సమస్తమున్ను * adj. *All, every thing*. న్ను conjunc. and added to denote emphasis. దేవుడిదే *is of God*, from దేవుడి infl. sing. of దేవుడు * n. s. *God* and ది for అది pron. *it*, with *ē* denoting emphasis.
- గొప్పవాడు *A great man*, from గొప్ప adj. *great* and వాడు n. s. *a man*. చదువులో *in learning*; loc. sing. of చదువు n. s. *learning*. తెలివితో loc. sing. of తెలివి n. s. *understanding, wisdom*. అతి * adv. *very much*. ఘనుడు * n. s. *a great man*. కూడా adv. *along with, also*. This is the Root in A. of కూడుట v. n. *to gather, to unite*.
- పోతున్నది (it) *goes*; pres. tense 3d pers. sing. neut. of పోవుట.
- అట్లాగా (Is) *it so? indeed*; from అటు *that* and లాగు n. s. *way*, with *ā* denoting question. అటువంటి adj. *such, like that*. మరొకడు n. s. *another man*. లేదా *is there not?* 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of ఉండుట v. n. *to be*, with *ā* denoting question.
- అతనివంటి *Like him*, from అతని infl. of అతడు pron. *he, that man* and వంటి affix meaning *such or like*. శుండితుడు * n. s. *a learned man*. అనే *which says*; rel. Ao. p|| of అనుట v. a. *to say*. మాట n. s. *a word*. పోను for పోవును (it) *will go, it will be lost*; 3d pers. sing. neut. Ao. of పోవుట v. n. *to go*, విద్యానిధి *a treasure of learning*; from విద్య * n. s. *learning* and నిధి * n. s. *a mine*. ఆయెనే lit. (—) *became*, with *ē* denoting emphasis; but here it means *he is* (as అతడువిద్యానిధిఆయెనే *he is really a den of learning*;) 3d pers. sing. past. tense of అవుట, యితరులు * n. s. plu. *Others*. వట్టి adj. *quite, mere*. శువులు * plu. *beasts, cattle*. అండ్రి n. s. *a market place, a fair, a shop*. వీధి n. s. *a street*. ఆబోతులు plu. of ఆబోతు n. s. *a bull*, from ఆ- for ఆవు n. s. *a cow*. and పోతు *a male*.
- ఆయన pron. *He, his honour*. చావరాదు *ought not to die*, from చావ Root in A of చచ్చుట v. n. *to die* and రాదు *must not, should not*,

(we hope) he will not die ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of వచ్చుట v. n. to come.

యెట్లా adv. How ? తెలుసును will (it) be known ; 3d pers. sing. Ao. of తెలియుట. యిప్పుట్లో at this time ; loc. of ఇప్పుడు adv. now. బ్రతికే that lives, living ; rel. Ao. p|| of బ్రతుకుట. గతి * n. s. means, way. కానము we see not ; 1st pers. plu. neg. Ao. of కానుట v. a. to see.

స్వామియొక్క Of God ; Gen. of స్వామి * n. s. A lord, a deity. కటాక్షము * n. s. favour, regard, a glance or side look. partiality. వస్తే if (—) come ; conditional form of వచ్చుట. నిమిషములో * in a minute ; loc. of నిమిషము.

అందులో adv. Therein ; loc. of అందు adv. there. ఆశ్చర్యము * n. s. wonder. స్వామికి D. of స్వామి * n. s. a lord, a deity. అనుగ్రహము * n. s. favour, grace. తల n. s. the head. పూచడము shaking, moving ; Infin. in Damu of ఊచుట causal form of ఊగుట v. n. to move. చేత post pos. by : as తలపూచడముచేత by nodding the head. అణువున acc. sing. of అణువు * n. s. an atom. పర్వతము గానైనా either as a mountain, from పర్వతము * n. s. a mountain, గా the adverbial affix and అయినా past rel. p|| of అవుట, with ā added meaning ' either, or,' N being inserted.

పోనియ్యి Let (—) go, from పో Root in A of పోవుట and యియ్యి sec. pers. sing. imperative of ఇచ్చుట v. a. to give. వచ్చేటప్పుడు when (—) came, from వచ్చే rel. Ao. p|| of వచ్చుట and అప్పుడు adv. then, at that time, అ being inserted. వుండినది it was ; 3d pers. sing. neut. past tense of ఉండుట. యికా adv. more, still, yet. తోను ను (he) will pass ; 3d pers. sing. Ao. of తోనుట v. a. to push.

తోచలేదు It is not thought, from తోచ Root in A of తోచుట v. n. to be thought, to appear and లేదు. జీవించడు * he will not live ; 3d pers. sing. masc. neg. Ao. of జీవించుట. భయము * n. s. fear. పూరికె adv. without reason, without reality, without truth. దుఃఖోపశమనముగా by way of consolation, or comfort, from దుఃఖము * n. s. sorrow, grief and ఉపశమనము * n. s. alleviation, abatement, and గా.

తోడబుట్టుబిడ్డలు *Nephews*, from తోడబుట్టు n. s. *a sister or brother* (congenitus, congenita) *as born with oneself*. యేమిగా *How ? in what way ?* from ఏమి Interro. pron. *what ?* and గా.

యెవరికి *To whom ?* D. plu. of ఎవడు Interro. pron. *who ?* శక్యము * adj. *possible*. సహవాసమునకు *for association* ; D. sing. of సహవాసము * n. s. *living together, society*. తగిన adj. *fit ; suitable ; rel.* p|| of తగుట v. n. *to fit*. లేరు *there are not* ; 3d pers. plu. neg. Ao. of ఉండుట.

కంపెనీ n. s. English word '*company*.' ప్రద్యోగము * n. s. *employment*. విక్రినందున *by (its) being obtained*, from విక్రిన past rel. p|| of విక్రయించుట v. n. *to be obtained* and అందున *thereby* ; loc. of అందు adv. *there*. భాగ్యవంతులై *having become rich*, from భాగ్యవంతులు * n. s. plu. *rich men* and అయి past p|| of అవుట v. n. *to become*.

అంత *So much ; adj.* pron. ధనమున acc. sing. of ధనము * n. s. *wealth, riches, money*. సంపాదించిన past rel. p|| of సంపాదించుట v. a. *to procure*. వేరే adj. *other*. యెవడున్న any man, from ఎవడు Interro. pron. *who ?* and న్ను conjunc. added to denote emphasis.

భూస్థి *Landed property*, from భూ * *the earth* and స్థితి * n. s. *estate*. సంపాదించి *having procured* ; past p|| of సంపాదించుట. కొంచెము adv. *a little*. హెచ్చుతక్కువ *more or less*, from హెచ్చు n. s. *increase* and తక్కువ n. s. *decrease, want*. లక్ష n. s. and adj. *a lack, one hundred thousand*. రూపాయలు n. s. plu. *rupees*. ఆస్తి n. s. *estate*.

అన్ని adj. pron. neut. *All things*. అదృష్టవశముగా *in the power of fortune*, from అదృష్టము * n. s. *luck* and వశము * n. s. *charge*. మునుపు adv. *formerly*. ఉండిరి *they were* ; 3d pers. plu. past tense of ఉండుట. చూచు *see thou* ; 2d pers. sing. imperative of చూచుట v. a. *to look*.

వాండ్ర *Their or of them ; infl. plu. of వాడు pron. he, that man*. Also of ఆది or ఆమె *she*. కుటుంబము * n. s. *family*. వృత్తాంతము * n. s. *particulars, news, history*. తెలుసును *it is known* ; 3d pers. sing. Ao. of తెలుసుట. This verb is always used impersonally with the dative case : as, అదిమనకందరికి తెలుసును *we all know it*. ఉడ్డ for

- శుభిన past rel. p|| of శుభుట v. a. *to suffer, to endure*. శ్రమ * n. s. *distress, difficulty, trouble*. యంతంత so much, or so much, from ఇంత this much, as much as this. It is the proximate of అంత adj. and substantive pron. *thus much*. కాదు it is not; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of అవుట as వారుషడ్డశ్రమయంతంతకాదు the pain they suffered is not so much nor so much. i. e. it is beyond telling.
- ఆ adj. pron. *That*. శాస్త్రి * n. s. *a learned man*. యస్తూ giving; pres. p|| of ఇచ్చుట. వచ్చిన that came; past rel. p|| of వచ్చుట. వరకు adv. *until, as far as*. యస్తూవచ్చినవరకున్న as long as he continued to give. నానాటికి adv. *to that day and to that day*, i. e. *from day to day*. గడువుకొంటూ pres. p|| of గడువుకొనుట Mid. of గడువుట v. a. *to pass*.
- అత్యన్నతదశసు Most lofty condition, from అతి * adv. *very*, ఉన్నత * adj. *high* and దశసు accus. sing. of దశ * n. s. *condition*. కలగ చేసి having caused to be, from కలగ Root in A of కలుగుట v. n. *to be* and చేసి; which when added to the Root in A, signifies *to cause*. యశ్వరాధీనము in the charge of God, from ఈశ్వరుడు * n. s. *God* and ఆధీనము * n. s. *charge*. గొప్పను the great; acc. sing. of గొప్ప adj. *great*. కొద్దిగా into littleness, from కొద్ది adj. *little* and గా the adverbial affix. కొద్దిని The little; accus. sing. of కొద్ది. గొప్పగా into greatness, from గొప్ప and గా. చేయగలడు he can do or make, from చేయ Root in A of చేయుట and గలడు 3d pers. sing. masc. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*.
- విడిచి Having left; past p|| of విడుచుట v. a. *to leave, to quit*. అయినవి have elapsed; past tense 3d pers. plu. neut. of అవుట v. n. *to become, to pass, to be finished*. ఆహారఆచ్ఛాదనములు food and clothing, from ఆహారము * n. s. *food* and ఆచ్ఛాదనము * n. s. *covering* and లు the sign of conjunction in such compound words.
- మృష్టాన్నముగా * As pleasant food, from మృష్ట * adj. *agreeable* and అన్నము * n. s. *boiled rice*, and గా. భోజనముచేస్తారు they eat, from భోజనము * n. s. *food, eating* and చేస్తారు 3d pers. plu. pres.

- tense of చేయుట. బట్టలు n. s. plu. *cloths*. కట్టుతున్నారు *they wear* ; 3d pers. plu. pres. tense of కట్టుట.
- తమ *Their* ; infl. plu. of తాను pron. *Self* i. e. *he, she, or it*. చుట్టాలకు D. plu. of చుట్టము n. s. *a relation*. కావలసినవాండ్లకు *To friends, or kinsmen*, from కా Root in a of అవుట v. n. *to become*, వలసిన *must*, and వాండ్లకు D. plu. of వాడు n. s. *a man*. సహాయము * n. s. *aid, help*. ధర్మిష్టులు * n. s. plu. *charitable men*. కారు *they are not*, lit : *they will not become* ; 3d pers. plu. neg. Ao. of అవుట.
- కొన్న for కొనిన *That purchased* ; past rel. p|| of కొనుట v. a. *to buy*. పెట్టుకొని *having kept* ; past p|| of పెట్టుకొనుట M. of పెట్టుట v. a. *to place, to keep*.
- పుండనేలేదు *There never was*, from పుండ Root in A. of ఉండుట v. n. *to be* and లేదు 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of ఉండుట, N being inserted to denote emphasis. చక్కగా adv. *well, properly*. సంగతులు n. s. plu. *matters*. తెలియవు *are not known* ; 3d pers. plu. neut. neg. Ao. of తెలియుట.
- యీ adj. pron. *This*. It is the same as the English article *the*. విషయములో in respect ; loc. sing. of విషయము * n. s. *respect, relation*. కాపులు n. s. plu. *tenants farmers*. నిందిస్తున్నారు (they) *reproach* ; 3d pers. plu. pres. tense of నిందించుట.
- గర్వము * n. s. *Pride*. పడుతున్నారా *do they fall?* గర్వపడుతున్నారా *Are they proud?* 3d pers. plu. pres. tense of పడుట.
- యిల్లు n. s. *A house*. విధముగా in manner, fashion, from విధము * n. s. *manner, way*, and గా the adverbial affix. కట్టుకొని *having built* ; past p|| of కట్టుకొనుట M. of కట్టుట.
- చతురశ్ర మైన * adj. *Four cornered*, from చతుః * *four*, అశ్రమ * n. s. *corner* and అయిన. మంగలి n. s. *a court yard*. పెట్టి *having built or placed* ; past p|| of పెట్టుట. తట్టు plu. of తట్టు n. s. *a side*. పైకేపాడుగుగా of an equal height, from పైకే *one* ; neut. numeral with ē denoting emphasis. పొడుగు n. s. *height* and గా. కట్టి *having built* ; past p|| of కట్టుట. భవంతులు plu. of భవంతి. n. s. *a house, an apartment*.

షది హేతో పారము.

ఒక వర్తకుడు మొక అప్పు
తీసుకొనే వాడు.

అయ్యా, నాకు సిండా తొం
దర వచ్చి వున్నది. తమరు
నాకు షది రూపాయలు
అప్పు యిచ్చి నన్ను కాపా
డినట్లయితే, నేను బాగుప
డుదును. లేకుంటే, నాకు
నేల విడిచిన వాడు నా
పశువులనున్న, నా పెం
డ్లామునున్న, నా బిడ్డలను
న్న, అమ్మి వేసును.

నీకు యెన్ని అరకలు వున్న
వి? నీకు యెన్ని యేకా*
ల పొలము వున్నది? నీవు
యేటా కట్టే పన్ను యెం
త? ఈ వయినములు నా
కు తెలియకుంటే, నీకు నే
ను రూకలు యెట్లా అప్పు
యిత్తును?

నాకు యిరువై అయిదు యే
కరాల భూమి వున్నది
య్యా. దానికంతా పన్ను

Seventeenth Exercise.

A MERCHANT AND A BOR-
ROWER.†

Sir, I am fallen into a
great difficulty. If you
will preserve me by
lending me ten rupees,
I shall be safe. Other-
wise my landlord will
sell my cattle, my wife
and my children.

How many ploughs have
you? How many acres
have you? What is
your yearly rent? If I
don't know these parti-
culars how can I lend
you money?

I have twenty-five acres
of land, Sir. The rent
of the whole is fifteen

* The English word "acre."

† From Carey's Dialogues.

శుది హేను రూపాయలు.
 అందులో అయిదు రూ
 పాయలు చెల్లించి వున్నా
 ను. నేను యిప్పుడు శుది
 రూపాయలు చెల్లించ వలె
 ను. గనుక, నా వరి శుంట
 మీద కొంచెము రూకలు
 ముందుగా దయచేసి యి
 య్యండ'య్యో. మాఘ
 మాసములో రూపాయ
 పైకటింటికి నెలకు అర
 అణా వడ్డీ చొప్పున తమ
 కు చెల్లిస్తున్నాను. అమ్మే
 ధరకు అధికముగా రూ
 పాయి పైకటింటికి రెండు
 తూములు ధాన్యము యి
 స్తున్నాను. కల్లములో తమ
 రూకలకు ముందుగా మెలి
 చివేసి, తర్వాత మిగిలినది
 నేను కొంచసొంతాను.

మంచిది, రూకలు యిస్తున్నా
 ను గాని, నరుసును నీకు జా
 మాను యియ్యి.

rupees. Of this I have
 paid five rupees, and
 now owe ten. Therefore
 pray Sir, advance me
 some money on my
 crop of rice. I will pay
 you at the rate of half
 an anna a rupee, per
 month, interest in the
 month of Magha. And
 I will allow you two
 tooms (measures) of
 rice for every rupee
 over and above its pro-
 per selling price. First,
 I will measure out the
 amount of your money
 on the threshing-floor
 and then what I get
 besides I will take
 away.

Well, I will give you the
 money ; but give Naru-
 su for your security.

మంచిది, అయ్యో, అందులో Very well, Sir, there is
 యేమిన్ని కష్టము లేదు. no difficulty in that.
 అతను మామూరి మునస He is the Munsiff of
 ఘ. అతన్ని పిలిచి ఉత్రము our town. I will call
 వ్రాస్తున్నాను. him and write the bond.

ANALYSIS.

షవహిదో *Seventeenth*; ordinal numeral.

ఒక numeral *One*. It is the same as the indefinite article *A* in English. వర్తకుడు n. s. *a merchant*. అప్పుతీసుకొనేవాడు *a borrower*, from అప్పు n. s. *debt*. తీసుకొనే rel. Ao. p|| of తీసుకొనుట Mid. of తీయుట *to take, to receive* and వాడు n. s. *a man*.

కాపాడినట్లయితే *If (—) protect*; conditional form of కాపాడుట. బాగుపడుదును 1st pers. sing. Ao. of బాగుపడుట v. n. *to prosper*. నేలవిడిచినవాడు *a land lord*, from నేల n. s. *land*. విడిచిన *that gave, that let*; past rel. p|| of విడుచుట and వాడు. అమ్మివేసును (*he*) *will sell off*, from అమ్మి past p|| of అమ్ముట and వేసును 3d pers. sing. Ao. of వేయుట v. a. *to cast*. This is added to the past participle to denote the completion of the action.

మెన్ని adj. pron. neut. *How many?* This is the interrogative of అన్ని *so many*. అరకలు n. s. plu. *ploughs* మేత్రాలు n. s. plu. the English word *acre*. పొలము n. s. *a field*. మేటా adv. *yearly*; loc. of ఏడు n. s. *a year*. కట్టే *that pays*; rel Ao. p|| of కట్టుట v. a. *to pay* &c. ఉన్ను n. s. *tax, rent*. ఎంత adj. pron. *How much?* Interrogative of అంత *so much*. వున్నములు n. s. plu. *particulars*. తెలియకుంటే *if (—) do not know*; from తెలియక the neg. p|| in Ka of తెలియుట v. n. *to be known* and ఉంటే the conditional form of ఉండుట. ఇచ్చును 1st pers. sing. Ao. of ఇచ్చుట v. a. *to give*.

యిరువైఅయిదు *Twenty-five*; numeral adj. and n. s. యేకరాల్ infl. plu. of ఏకరా n. s. (*E*) '*acre*.'

అందులో *Therein* ; loc. of అందు adv. *there*. చెల్లించి *having paid* ; past pl|| of చెల్లించుట v. a. *to pay*. చెల్లించ Root in A of చెల్లించుట. వరి n. s. *corn, grain*, called *paddy*. పంట n. s. *produce, crop*. మీద post pos. *on or upon*. ముందుగా adv. *beforehand*. దయ * n. s. *favour*. యియ్యండి *give ye* ; 2d pers. plu. imperative of ఇచ్చుట. మాఘము *name of a certain month*, పైకటింటికి *per one, each*, from పైకటి neut. numeral *one* and యింటికి an affix. నెలకు *for a month* ; D. of నెల. ఆర adj. *half*. అణా n. s. *an anna which is one sixteenth of a rupee*. వడ్డీ n. s. *interest*. చొప్పున adv. *at the rate of, according to*. అమ్మే *selling* ; rel. Ao. p|| of అమ్ముట. ధరకు D. of ధర n. s. *price*. అధికముగా adv. *more*. రెండు numeral *two*. తూములు plu. of తూము n. s. *a certain measure*. ధాన్యము * n. s. *corn, grain*. యిస్తున్నాను *I (will) give* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఇచ్చుట. కళ్లములో loc. sing. of కళ్లము n. s. *a threshing-floor*. రూకలకు *for money* ; D. plu. of రూక n. s. *a small silver coin*. కొలిచి past pl|| of కొలుచుట v. a. *to measure*. మిగిలినది *that which remained*, from మిగిలిన past rel. p|| of మిగులుట and ది for అది pron. *it*. కొంచపోతాను *I (will) take away* ; 1st pers. sing. pres. tense of కొంచపోవుట. నరుసును Acc. of నరుసు *Narusu, a proper name*. జామీను (H) n. s. *bail, security*. యియ్యి *give thou* ; 2d pers. sing. imperative of ఇచ్చుట.

కష్టము * n. s. *Difficulty*. మునసిపు n. s. (H) *a village justice*. ఆతణ్ణి *him* ; acc. of ఆతడు pron. *he, that man*. పిలిచి *having called* ; past pl|| of పిలుచుట. కట్టము * n. s. *a bond*. వ్రాస్తున్నాను *I (will) write* ; 1st pers. sing. pres. tense of వ్రాయుట.

పద్దెనిమిదో పాఠము.

Eighteenth Exercise.

అప్పులవాణ్ణి గురించి.

Regarding a debtor.*

ఒరే, రంగా! పాలేం పాప Here, Rungah ! Papaya
య్యి ఆ రూకలను మార్గ (of Palem) promised

* From Carey's Dialogues.

శిరమాసములో చెల్లిస్తాన
న్నాడు. యిప్పుడు యిది
పుష్యమాసము. యింకా
వాడు దాన్ని చెల్లించలేదు.
పోయి వాణ్ని పట్టి తీసు
కొని రా.

అయ్యో, పాపయ్య యిదు Sir, here's Papaya come.
గో వచ్చినాడు.

ఒరే, మార్గశిర మాసములో Here, you said you would
ఆ రూకలను చెల్లింతున' pay the money in Mar-
న్నావు. అది అంతా మౌక gasira: that was all a
ఁ త్తలాటకమైన సాకు. deceitful excuse. You
వ్యాపారము చేయడము are a very bad man to
నకు నీవు నిండా అయ్యో deal with. Go and fetch
గొడవు. పోయి రూకలు the money.
తీసుకొని రా.

అయ్యో, తమరు చెప్పినదం What you have said, Sir,
తా నిజమే. కొన్ని కనుల is all true, but in some
లో నేను వెర్రివాడను. things I am a fool.
నేనేమి చెప్పుదును? నే What can I say? there
ను మౌక మాటైనా చెప్ప is no room for me to
డమునకు యెడము లేదు. say a word. You have
ఇన్నాళ్లు తాళుకొని వుం forborne so long: now
టిరి. ఇప్పుడు యింకా యి have patience twenty
రువై దినములు తాళుకొం days more. When I
ది. నా వరి కుంట కోయ have reaped my rice I
గానే మాఘ మాసము will bring and pay the

అయినో తేదీని తమ రూ
కలను తెచ్చి చెల్లిస్తున్నా
ను. కొన్ని దినములు అల
స్యపడినందుకు నన్ను కా
చవలెను. ఇప్పుడు నన్ను
కొట్టినా తునకలు తునక
లుగా కోసినా దాని వల్ల
యేమి ప్రయోజనము?

అట్లా కాదు, ఆ రూకలను
యెట్లా చెల్లిస్తున్నావో
చెల్లించు. నీవు పోవచ్చు
ను. చెడ్డ గొడ్డు. వాడు
యేవేళో పిత్తలాటక
ములు చేస్తూ వుంటాడు.
వడ్లు అప్పుగానే చెల్లిస్తాన
ని మొకప్పుడు చెప్పి వుం
డెను. ఇప్పుడు యింకా
నేడు లేవు అని దినములు
తోస్తున్నాడు. వాడికియెం
తమాత్రమున్న చెల్లించవ
లెనని లేనట్లు వున్నది.
నుందరం నీవు పోయి వా
డు దాన్ని క్రమముగా చె
ల్లించేటట్లు మొక పెద్దమని
షివల్ల జామీను చెప్పించు
కొని వాణ్ణి విడిచిపెట్టు.

money on the 5th of
Magha. You will be
pleased to overlook the
delay of a few days. If
you beat me, or cut me
to pieces now, what
good will it do?

Not so, pay the money
any way that you can;
then you may go. A
vile fellow! he is al-
ways playing his deceit-
ful tricks. At one time
he said he would pay
when he had sold his
rice; now he is putting
it off longer. I sup-
pose he don't want to
pay at all. Go, Sunda-
ram, get a respectable
person to be security
for his properly paying
it; then let him go.

ANALYSIS.

౧౮^{వో} *Eighteenth*; ordinal numeral.

అప్పుల Infl. plu. of అప్పు n. s. *a debt*. అప్పులవాడు *a debtor*. గురించి affix concerning, regarding.

ఒరే interj. *O fellow*. రంగు voc. of రంగడు a proper name. పాతము n. s. *a village, or barony (a certain family name.)* పాపయ్య *a certain proper name*. మార్గశిరము *name of a certain month*. చెల్లిస్తాను *I (will) pay*; 1st pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట. ఆనాడు *he said*; 3d pers. sing. masc. past tense of అనుట. యిది proximate pron. *this thing*. పుష్పము * n. s. *name of a certain month*. యింకా adv. *yet, still*. పట్టి *having seized*; past p|| of పట్టుట v. a. *to take*. తీసుకొని past p|| of తీసుకొనుట Mid. of తీయుట v. a. *to take*. రా come thou; 2d pers. sing. imper. of వచ్చుట.

అన్నావు *Thou hast said*; 2d per. sing. past tense of అనుట. పిత్రలాటకమయిన adj. *deceitful*, from పిత్రలాటకము n. s. *deceit* and అయిన past rel. p|| of అవుట. సాకు n. s. *pretence*. వ్యాపారము * n. s. *dealing, business, trade*. చేయడమునకు *for making*; D. of the Infin. in Damu of చేయుట. అయ్యాడు *thou art unfit* i. e. *a rogue*, from అయ్యాడు *he who is unworthy*, and శు personal termination from నీవు pron. *thou*. The U being dropped.

కొన్ని adj. pron. neut. *A few*. పనులలో *in works*; loc. plu. of పని. వెర్రి adj. *foolish* వాడు n. s. *a man* ✓ను the sign of the 1st pers. sing. *I am*. వెర్రివాడను *I am mad*. చెప్పడను *I shall tell*; 1st pers. sing. Ao. of చెప్పట. మాట n. s. *a word*. అయినా past rel. p|| of అవుట v. n. *to become*, which by adding ã takes the sense *even*. చెప్పడమునకు *for telling*; D. of the Infin. in Damu of చెప్పట. యెడము n. s. *room, space*. యిన్ని adj. pron. neut. *so many*. నాళ్లు plu. of నాడు n. s. *a day*. తాళుకొని *having taken patience*; past p|| of తాళుకొనుట Mid. of తాళుట v. n. *to wait*. వుంటిరి *you were*; 2d pers. plu. past tense of ఉండుట. Here the plural verb is hono-

rifically used for the singular. తాళుకొండి *have patience* ; 2d pers. plu. imper. of తాళుకొనుట from తాళుట. కోయగానే *On cutting, as soon as (it was) reaped*, from కోయ Root in A of కోయుట, గా the adverbial sign and ē the intensive, N being added. మాఘము * n. s. *name of a certain month*. తేదీని loc. sing. of తేది n. s. *date of the month*. తెచ్చి *having brought* ; past p|| of తెచ్చుట. ఆలస్యమడిసం దుకు *by its being delayed*, from ఆలస్యము * n. s. *delay*, పడిన past rel. p|| of పడుట v. n. *to fall* and అందుకు *thereto* ; D. of అందు adv. *there*. కాచవలెను *I hope you will excuse*, lit. *must spare*, from కాచ Root in A of కాచుట and వలెను. కొట్టినా for కొట్టినప్పటికిన్ని *if or though (—) beat* ; past rel. p|| of కొట్టుట, which by adding ā takes the sense of *although*. తునకలుతునకలుగా *in pieces, in fragments*, from తునకలు plu. of తునక n. s. *a bit* and గా. కోసి నా *if or though (—) cut* ; past rel. p|| of కోయుట with ā added. దాని infl. of అది pron. *it* ప్రయోజనము * n. s. *advantage*.

చెల్లిస్తున్నావే From చెల్లిస్తున్నావు *thou payest* ; 2d pers. sing. pres. tense of చెల్లించుట and ఓ the sign of *doubt*. చెల్లించు *pay thou* ; 2d pers. sing. imper. of చెల్లించుట causal of చెల్లుట. పోవచ్చును (—) *can go*, from పో Root in A of పోవుట and వచ్చును 3d pers. sing. Ao. of వచ్చుట v. n. *to come*. చెడ్డ adj. *bad* గొడ్డు n. s. *a beast*. యేవేళా adv. *always, constantly*, from ఏ *what?* and వేళ n. s. *time*. పిత్తలాటకములు n. s. plu. *tricks, deccits*. పడ్లు n. s. *rice, grain, corn*. This word has no singular. అమ్మగానే *on (its being) sold, as soon as (it was) sold*, from అమ్మ Root in A of అమ్ముట, గా the adverbial affix, and ē the intensive, N being added. ఒకప్పుడు *at one time*, from ఒక ordinal numeral *one* and అప్పుడు adv. *then*. నేడు n. s. *to-day*. రేపు n. s. *to-morrow*. తోస్తున్నాడు *he pushes* ; 3d pers. sing. masc. pres. tense of తోయుట v. a. *to push*. యెంత మాత్రమున్ను adv. *at all, in the least*, from యెంత adv. *how much* and మాత్రము n. s. *measure* and న్ను the conjunc. is added to denote emphasis. లేనట్లు *as if there is not*, from లేని neg. rel. p|| of ఉం

డుట v. n. *to be*, and అట్టు an affix meaning *as, so as, as if*. నుండ
 రం n. s. *a proper name*. క్రమముగా * *adv. regularly*. చెల్లించేటట్టు
 so as or so that (—) *may pay*, from చెల్లించే rel. Ao. p|| of చెల్లం
 చుట and అట్టు, ట being inserted. పెద్దమనిషి *an honest man*, from
 పెద్ద adj. *great* and మనిషి * n. s. *a man*. జామాను (H) n. s. *bail*.
 చెప్పించుకొని *causing (him) to name i. e. to give bail*; past p||
 of చెప్పించుకొనుట Mid. of చెప్పించుట the causal of చెప్పట v. a.
to tell. విడిచి *having let go*; past p|| of విడుచుట v. a. *to leave*.
 పెట్టు 2d pers. sing. imper. of పెట్టుట an auxiliary verb.

పందొమ్మిదో పాఠము.

Nineteenth Exercise.

ఇద్దరు కూలివాండ్లు మాట్లాడుకోవడము. TALK BETWEEN TWO LABOUR-
 ERS.*

నారాయణ శెట్టి యింట్లో I have been to work at
 ఉనికి పోయి వుంటిని. అ the house of Narrayan
 క్కడ నిండా ఉని వున్నది. Chetty. There is a great
 నీవున్న వస్తావా? deal of work. Will you
 go?

లేదు తమ్ముడా, నేను అ No brother, I will not go
 యింటికి ఉనికి పోను. వాం to work at that house;
 డ్లు నిండా చెడు వాండ్లు: they are very bad peo-
 వాండ్లతో వేగ కూడదు. ple to deal with. I
 పోయిన సంవత్సరము అ worked there last year,
 క్కడ ఉని చేర్చిని. పోకిరిత but they stopped two
 నముగా రెండు దినముల days' wages in a rascal-
 కూలి ఉట్టుకొన్నారు. వా ly manner. I will go no

* From the same.

- ది యింటికి యికను నేను
పోను. more to that fellow's
house.
- ఏల, తమ్ముడా, వాడు నిం
డా పెద్దమనిషి, నాకు తె
లుసును. నాకు ముందుగా
మొక రూపాయ యిచ్చి,
యింకా మనుష్యులను పి
లుచుకొని వస్తే, వాండ్ల
కున్న ముందు కూలి యిస్తా
నని చెప్పినాడు. Why, brother, as far as I
have seen he is a very
honest man. He gave
me a rupee beforehand,
and said, do you bring
more men, I'll give
them pay in advance.
- మంచిది, అన్నా, వాడి యిం
టికి నన్ను పిలుచుకొని పో
తివంటే, నా కూలికి నీవే
పున్నావు. Very well, brother, if you
take me to his house
I'll look to you for my
pay.
- మంచిది, తమ్ముడా, నీ కూలికి
నేను పున్నాను. Well, brother, I'll be an-
swerable for your pay.
- మంచిది, అన్నా, లిట్లా చేస్తే
వంటే, నేను వస్తున్నాను. Very well, brother; If
you do so, I'll go.
- ఇంకా మొకడు యిద్దరు చిక్కి
తే, తమ్ముడా, నీతో కూ
డా పిలుచుకొని రా. If you can get another,
man or two, brother,
bring them with you.
- మంచిది, అన్నా, లింగడి వీధి
లో యిద్దరు వున్నారు.
వాండ్ల దగ్గరికి పోతున్నా
ను. వాండ్లు చిక్కితే, నా Well, brother, there are
two men in the mar-
ket place: I'll go to
them, and if I can find

- తో కూడా పిలుచుకొని వస్తున్నాను. them, will bring them with me.
- అయితే వాండ్లను త్వరగా Then bring them quickly ; పిలుచుకొని రా. నీకే యిం I'll stay at home for ట్లో వుంటాను. వాండ్లను you. Do you bring them, పిలుచుకొని వచ్చినట్లయి then I'll go.
- తే, అవతల నేను పోతు న్నాను.
- మంచిది, రేళు తెల్లవారి వస్తు Very well, I'll come to- మ్మనా. morrow morning.
- మంచిది, తమ్ముడా, ప్రా Very well, brother. Take ద్ధపోయి రాబామ్యేవు care, don't be late. సుమీ.

ANALYSIS.

పందొమ్మిదో *Nineteenth* ; ordinal numeral.

ఇద్దరు n. s. and adj. *Two persons* ; masc. and fem. of the neuter numeral రెండు *two*. కూలి n. s. *hire*. మాట్లాడుకోవడము *talking, conversation* ; Infin. in Damu of మాట్లాడుకొనుట Mid. of మాట్లాడుట v. n. to *speak*.

నారాయణశెట్టి *Name of a man of the merchant caste*. యింట్లో *in the house* ; loc. sing. of ఇల్లు. ఉనికి D. of ఉని n. s. *work, business*. వస్తావా *will thou come* ; 2d pers. sing. pres. tense of వచ్చుట, with ā denoting interrogation.

తమ్ముడా Voc. sing. of తమ్ముడు n. s. *a younger brother*. యింటి infl. sing. of ఇల్లు. పోను *I will not go* ; 1st pers. sing. neg. Ao. of పోవుట. చెడు adj. *bad*. వాండ్ల *of them* ; infl. plu. of వాడు n. s. *a man*. నేX Root in A of వేగుట v. n. to *suffer, to endure*. కూడదు

it is impossible, it is unfit ; 3d pers. sing. neut. neg. Ao. of కూడుట. పోకిరితనము గా *in a rascally manner*, from పోకిరి adj. *rascally*, తనము *ness* and గా. డట్టుకొన్నారు *they have stopped* ; 3d pers. plu. past tense of డట్టుకొనుట Mid. of డట్టుట. యికను adv. *in future, hereafter, henceforward*, from యిక *more* and ను the conjunc. బిలుచుకొని *Having called* ; past p|| of బిలుచుకొనుట Mid. of బిలుచుట. వస్తే *if (—) come* ; conditional form of వచ్చుట.

అన్నా *O brother* ; Voc. sing. of అన్న. పోతివంటే *if thou goest*, from పోతివి *thou didst go* ; past tense 2d pers. sing. of పోవుట and అంటే *If (—) say* ; conditional form of అనుట. కూలికి *for wages* ; D. sing. of కూలి. నీవే *thyself*, from నీవు pron. *thou* and ఏ the intensive. ఉన్నావు (with present meaning) *thou art* ; 2d pers. sing. past tense of ఉండుట. Here it signifies *thou art responsible*.

చేస్తే *If thou shouldst do*, from చేసితివి past tense 2d person sing. of చేయుట, and అంటే. వస్తున్నాను *I (will) come* ; 1st pers. sing. pres. tense of వచ్చుట.

చిక్కితే *If (—) be found or caught* ; conditional form of చిక్కుట. తే *bring thou* ; 2d pers. sing. imper. of తెచ్చుట.

కై post pos. *For, on account of*. ఉంటాను *I (will) stay* ; 1st pers. sing. pres. tense of ఉండుట. అవతల adv. *afterwards, then*. పోతున్నాను *I (will) go* ; 1st pers. sing. pres. tense of పోవుట.

తెల్లవారి n. s. *Morning*.

ప్రాద్దు n. s. *Time*. పోయి *having gone* ; past p|| of పోవుట. ప్రాద్దుపోయి *time having passed, as it was late*. రాబాడ్యేవు *thou art going to come*, i. e. *thou wilt come or wilt thou come*, from రా Root in A of వచ్చుట and పొడ్యేవు *thou wilt go* ; 2d pers. sing. future tense of పోవుట. సుహి interj. for చూడుమి *see thou*.

నేర్చుకొనే వాండ్లను గురించి *Phrases for Learners.*

న వాక్యములు.

నేను దీన్ని చదువుదునా ? *Shall I read this ?*

- ఇది యేమి మాట ? What word is this ?
- దీనికి యేమి అర్థము ? What does this mean ?
- ఇది శరేనా ? Is this correct ?
- అది శరే. అది శరి కాదు. It is correct. It is not.
- ఇది తప్పు ? Is this wrong ?
- అది తప్పు. అది తప్పుకాదు. It is wrong. It is not wrong.
- దీన్ని చదవలేను. I cannot read this.
- దాన్ని పుచ్చరించ లేను. I cannot pronounce it.
- దాన్ని శరిగ్గా పుచ్చరిస్తున్నా నా ? Do I pronounce it aright ?
- నిన్న దాన్ని నాకు చెప్పినారు. You told me that yesterday.
- మీరు దాన్ని నాకు మునుపు చెప్పలేదు. You did not tell me that before.
- వాడు చెప్పిన దాన్ని మరచి నాను. I forget what he said.
- దాన్ని మరచినారా ? Have you forgotten it ?
- నేను మరచినాను. I have forgotten it.
- నేను మరచి పో లేదు. I have not forgotten it.
- ఈ కుంజ్ఞి వంకరగా వ్రాయబడ్డది. The line is crookedly written.
- దాన్ని మళ్ళిన్ని వ్రాయు. Write it again.
- దాన్ని వంకర లేకుండా వ్రాయు. Write it straight.
- సమాప్తము. THE END.

ANALYSIS.

నేర్చుకొనే *That learn*; rel. Ao. p|| of నేర్చుకొనుట Mid. of నేర్చుట.

గురించిన adj. *concerning, appertaining*. వాక్యములు * n s. *phrases*.

చదువుదునా *Shall I read?* 1st pers. sing. Ao. of చదువుట, with *ā* denoting interrogation.

అర్థము * n. s. *Meaning*.

శరేనా *Is it correct?* from శరి adj. *right* and -ఁను affix denoting emphasis, with *ā* the interrogative sign added.

తప్పా *Is it wrong?* from తప్ప n. s. *a fault*, with *ā* the interrogation. Here the verb is understood.

చదవలేను *I am not able to read*, from చదవ Root in A of చదువుట and లేను 1st pers. sing. neg. Ao. of కలుగుట v. n. *to be able*.

పుచ్చరించ Root in A of ఉచ్చరించుట v. a. *to pronounce, to utter*.

శరీర్థా adv. *Correctly, exactly*. పుచ్చరిస్తున్నానా *do I pronounce*;

1st pers. sing. pres. tense of ఉచ్చరించుట, with *ā* the interrogation.

నిన్న adv. *Yesterday*. చెప్పినారు *they told*; 3d pers. plu. past tense of చెప్పట.

మునుపు adv. *Formerly*. చెప్పలేదు (—) *did not tell*, from చెప్ప Root in A of చెప్పట and లేదు.

చెప్పిన Past rel. p|| of చెప్పట. మరచినాను *I forgot*; 1st pers. sing. past tense of మరుచుట.

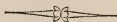
మరచినారా *Did you forget?* 2d pers. plu. past tense of మరుచుట, with *ā* the interrogation.

మరచి *Having forgotten*; past p|| of మరుచుట.

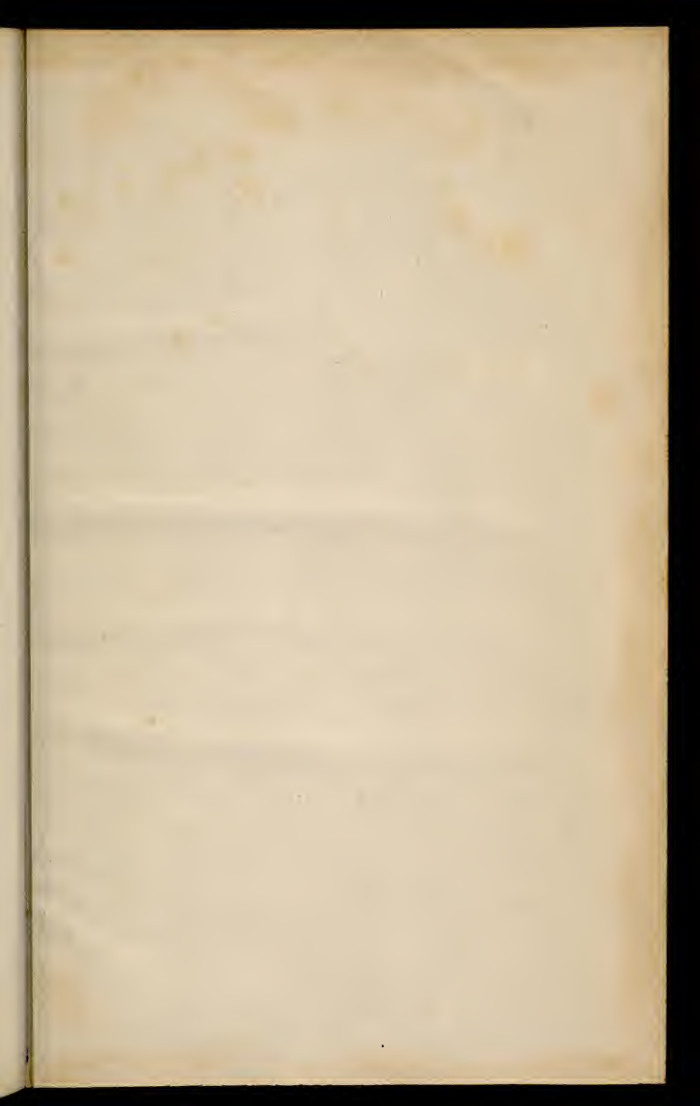
రేండ్రి * n. s. *A line, a row*. వంకరగా adv. *crookedly*. వ్రాయబడ్డది *it has been written*; Passive 3d pers. sing. neut. past tense of వ్రాయుట.

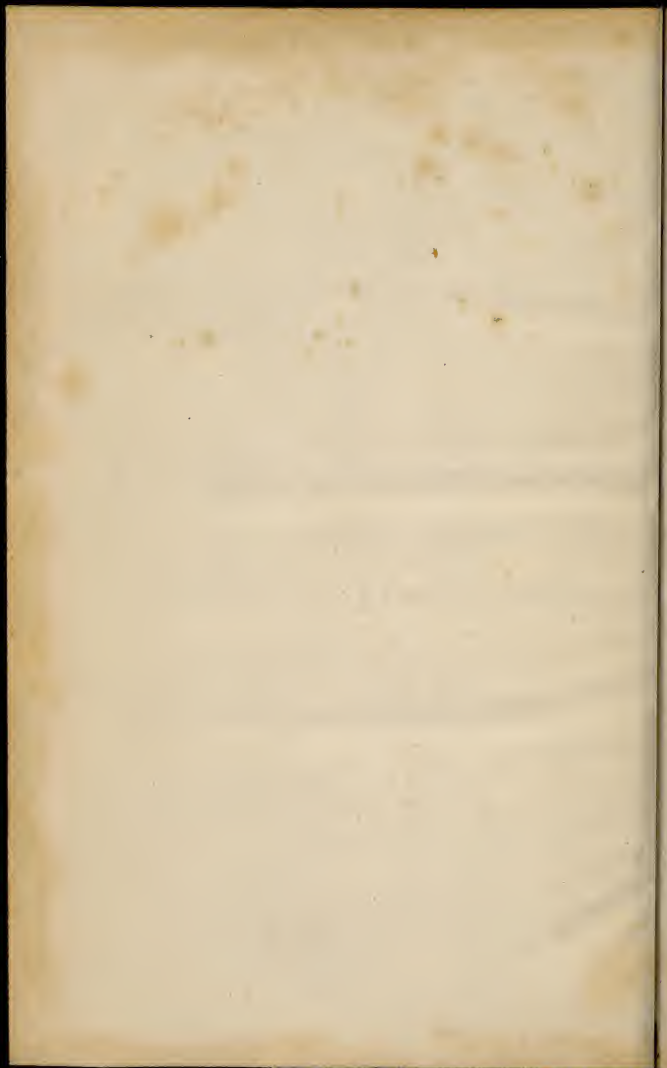
వంకర n. s. *Crookedness*.

సమాప్తము * n. s. THE END.

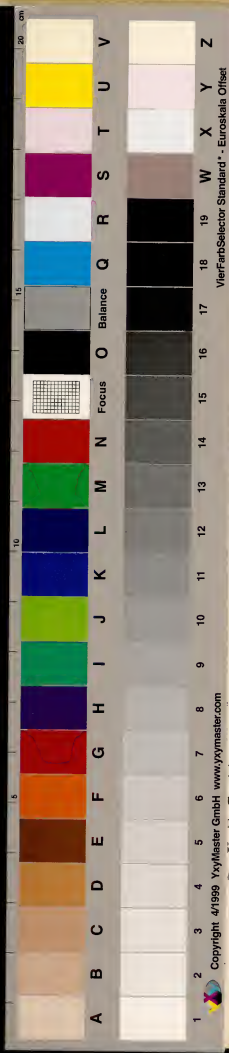

1703

D G U E S

ND ENGLISH,

AL ANALYSIS.

EDITION.

ORAS:
t, AT THE CHRISTIAN KNOWLEDGE
URCH STREET, VEPERY.

53.

4.59.